

ছিপাঝাৰ

চৰকাৰী সাহায্যপ্ৰাপ্ত উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ

আলোচনী

ঔষ্ঠবিক্তাবে

শ্ৰীনৰ কুমাৰ হাজৰিকা ।

॥ সম্পাদক ॥

সম্পাদক ॥ শ্ৰীনৰ কুমাৰ হাজৰিকা

সহঃ সম্পাদক ॥ শ্ৰীপদ্মধৰ ডেকা

ছিপাবাৰ

চৰকাৰী সাহায্যপ্ৰাপ্ত উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ

আলোচনী

*সূচী—

নেহৰুৰ মহা প্ৰয়াণত ॥ ১ ॥ শৰতৰ ৰূপ ॥ ২ ॥ সৃষ্টি বেথা ॥ ৩ ॥ এটি সৰোবৰৰ পাৰ ॥ ৪ ॥
আমি গাম বিজয়ে গীত ॥ ৫ ॥ কৃষক মনৰ ছন্দ ॥ ৬ ॥ এটি সূৰ্য: স্বাধীনতাৰ ॥ ৭ ॥ নেহৰু
থুড়া ॥ ৮ ॥ বিহু আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি ॥ ৯ ॥ অসমীয়া জাতীয় জীৱনত শৰুৰ মাধৱ ॥ ১৫ ॥
মুস্তাফা কামাল পাছা ॥ ১৯ ॥ অপচেষ্ঠা ॥ ২২ ॥ নিমাতী ছোৱালীজনী ॥ ২৪ ॥ নৱ চেতনাৰে জাগ
॥ ৩১ ॥ দায়ী কোম ॥ ৩৪ ॥ সোণৰ থাকজোৰা ॥ ৪০ ॥ * ॥ হৰিণা পোৱালী ॥ ৪৩ ॥ নামৰ মহিমা
॥ ৪৪ ॥ শিশু দিৱস ॥ ৪৫ ॥ জানিব লগীয়া ॥ ৪৬ ॥ * ॥ ছাত্ৰ পৰিষদৰ প্ৰধান মন্ত্ৰীৰ প্ৰতিবেদন
॥ ৪৭ ॥ তৰ্ক সভাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ॥ ৫০ ॥ সম্পাদকীয় ॥ ৫২ ॥*

କବିତା କୁଞ୍ଜ

ମାଟିର ଜୀବୀର ଏହି ମିଶିଲି ଯାଏ ମାଟିତଟେ
ନାଆଁକିର ଜୀବୀର ଚିନ ।
ମାଟି ହେ ଯୋରା ଭାଗେ ମିଳେ ମାଟି ହେ ଗାଗ
ତେଜେ ନାମ ଥାଏ ଚିକିତ୍ସିନ ॥

—ସନାତେ ଯବ।

নেতৃকৰ মহা প্ৰয়াণত

শ্ৰীপুৰুষোত্তম চহৰীয়া

নবম শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

ভাৰত গৌৰৱ ৰবি   চৰ্চাতেই ক'য় আজি
ডুব গ'ল ভাৰতৰ কাল মেঘ ছাঁত !
শোকাতুৰ সৰু মানি   কেতেকীৰ তিয়া ভাঙি
উঠে তাৰ প্ৰতিধ্বনি দূৰ নীলিমান ।
জীৱন বীণাৰ আজি   চিড়ি গ'ল স্পন্দ টাঁৰ
সংগ্ৰাম-জীৱন গুৰু নেবাঞ্চে চুনাই :
ভাৰতৰ বন্তি গছি   কালে দিলে কুমুদাই
কোন আছে দিব আজি বাট দেখুৱাই ?
সুখ-শান্তি পয়োভৰ   বিসজ্জিলা পৰাগৰ
মঙ্গল কামনা হেতু আট ভাৰতৰ,
শুখ-ক্লেদ নিয়্যাতন   কত শত নিপীড়ন
নীৰৱে সহিলা তুমি মহা জীৱনৰ ।
এফেৰি জিৰণি দেব   নাসাধিলা জীৱনত
কৰ্মময় জীৱনৰ কন্মৰ আজত,
ক'ত শত বাধা বিয়   সকলোটি হয় ভগ্ন
স্বাৰ্থহীন কৰ্তব্যৰ কোবাল সোঁতত ।
পৰাগ বিহ্বল আজি   শোকৰ কৱিতা সাজি
শতবাৰ দোহাৰিছে জীৱন তোমাৰ,
হুচি গ'লা বীৰ তুমি   দীৰ্ঘ পৰিক্ৰমা জিনি
অজানিতে স্মৰ তুলি চিৰ বিষাদৰ ।
হে মহান !
কিনো আছে কিনো দিম   আকিঞ্চন দীন হীন
নিচলা দৰিদ্ৰ আমি অসম-সন্তান,
আজীৱন আমৰণ   মিলি দেৱ পুত্ৰবাৰ
পাণ্ডি যেন যুগে যুগে তুমি দৰশন ।

শব্দৰ ৰূপ

শ্ৰীউপেন্দ্ৰ ডেকা

প্ৰাক্তন ছাত্ৰ ।

প্ৰকৃতিৰ নিকা ৰূপ

শান্ত সমাহিত ;

শ্যামল বিটপী ৰাজি

ধলি বিবৰ্জিত ।

ডালে ডালে বিহঙ্গৰ

কোমল কাকলি :

নীলাকাশ মেঘালীৰে

উহুলি মুহুলি ।

আকাশত নিকা জোন

কপালী পৃথিবী :

সমীৰে বিলাই দিয়ে

শেৱালী সুৰভি ।

সহজাত সুকথৰ

সোণালী কিৰণ :

আকাশত ছটিয়ায়

সোণোৱালী বঙ্ ।

সন্ধিয়াৰ সমীৰৰ

মৰমী পৰশে ;

সেউজা ধাননি ডৰা

চউ খেলি নাচে ।

দিগন্ত প্ৰসাৰা এয়া

নীল আকাশত :

জাকি মাৰি উৰি যায়

বগলীৰ জাক ।

শুকুলা মেঘৰ স'তে

মন মোৰ উৰি যায়

মধুছন্দা কপোৱালী জোনৰ দেশলৈ ;

কেনেনো লাগিব বাক

কপালী দেশত মোৰ

আকাশৰ ফুলনিভ অকলে অকলে ।

সৃষ্টি বেথা

ঐকৈলাশ কুমার ভূঞা

নবম শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

বননিৰ সেউজীয়া কুমলীয়া পাত
বসন্তত হালি জালি পৰে,
অকমাণি পখিলাই তাৰেই কামত
উলাহতে গীত গাই উৰে ।

সময়ৰ স'তে নিতে নৱ-ৰূপ ধৰি
হয় সৰে অতিকৈ শুৱনি,
আপোন পাহৰা হয় সপোনত ভাঁহি
দেখি এই সেউজী বননি ।

গন্ধ পুষ্প ৰাজি নানা ৰঙ বেৰঙৰ
মউ-মাখি ভ্ৰমৰ গুঞ্জৰ
বিয়েপায় মধুৰমা সৌৰভ শিখাৰ
নিকুঞ্জ বন কৰে সুন্দৰ ।

ভূবন ভুলোৱা এই বননিৰ ৰূপ
দেখি সৰে আনন্দৰ নীৰ,
অদৃশ্য বিশ্ব-কৰ্ত্তাৰ সৃষ্টি বেথা দেখি
অজানিতেই দো খায় শিৰ ।

এটি সষোবষ পাখ

শ্রীৱরানী চরণ দাস ।

৭ম (ক) শ্রাণী ।

কেননো ধূমীয়া এই সষোবষ
পদুম আছে ফুলি ;
ঘাঁহু বন বোবে তাবেই পাখ
নাচিছে হালি জালি ।

বাজ হংস দয় সষোবষ বৃকে
চৰিছে আপোন মনে,
প্রকৃতি বুকুত কুলি কেতেকীয়ে
গাইছে যনে যনে ।

পুষণি বস্ত্র ওফরাই পেলাই
নতুনক লৈ কাচি,
ঠম খৰি উঠিল বনৰ গছবোৰ
নকৈ সাজোন কাচি ।

গুণ্ গুণ্ কবি ভোমোরাই আঁহি
ফুলৰ শোভা বঢ়ালে,
বাসন্তী মলয়ে চৌ খেলি খেলি
পদুমৰ গোক বিলালে ।

ময়ূৰ মধুরী মনে মনে নাচে
কতনো হৃষীণী চবে, - -
কপোবে কপালী সষোবষ পাখ
মন উক উক কবে ।

আমি গাম বিজয়ৰে গীত

আমি গাম জনতাৰ
আমি গাম সমতাৰ
আমি গাম বিজয়ৰে গীত ।

জীৱ সগাভৰ পক্ষিল পথে
আমাৰ পথ যদি কক কৰে
মহামানৱৰ মহান বাণীৰে
উচ্চ নীচৰ প্ৰাচীৰ ভাঙি
মিলাম পথৰে ধূলীত ;
আমি গাম বিজয়ৰে গীত ।

পৃথিৱীৰ চুকে-কোণে
সকলোতে সমভাবে
সূকষে কিৰণ ঢালে,
মানুহৰ মনে মনে
কলুষতা দূৰ হলে
জ্ঞানৰ বস্তু জ্বলে ।

আমি ৰচি যাম জনতাৰ জয় গান,
আমি উলাহেৰে দিম তাত কণ্ঠ দান;
আমি সৰে একেলগে
গাই যাম একে স্তৰে
উজ্জ্বলাই জনতাৰ চিত,
আমি গাম বিজয়ৰে গীত ।

শ্ৰীহিন্দুেশ্বৰ শইকীয়া
নবম শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

আমাৰ মনে বিচাৰে—
আমাৰ প্ৰাণে বিচাৰে—
শান্তি-নিজৰা,—
বৈ বোৱা কিপ্ৰ গতিত ;
আমি গাম বিজয়ৰে গীত ।

—/—/—/0/—/—/—

ডাৱঁৰৰ স'তে মিলি যোৱা

সৌখম বিশাল আকাশ।

সোৱা দৃৱত সৰু সৰু আলিবোৰ কলৈ লৰি গৈছে ?

আকাশত সেয়া ডাৱঁৰবোৰে কিহৰ ফাকুৱা খেলিছে ?

—নেহক গুচি গ'ল ! তথাপি তাইতৰ আনন্দ লাগিছে !!

সৌজন মোৰ ভাই । সি উভটিছে—ঘৰলৈ ।

বান্ধত তাৰ নাঙল :

শোকাভূৰ তাৰ মন, অন্তৰ ।

“নেহক আজি নাই” ।

তথাপি,—তথাপি তাৰ ভাল লাগে,

মেঘাৱণ আকাশখনি ।

কিন্ কিন্ বৰষুণ পৰি তাৰ পথাৰখনি ফিকি উঠিব ।

লেটিপেটি বোকাৰে আকাৰৰ পথাৰত

সাগুটি সিঁচিব সি

মাটি ডৰাৰ সোঁত তাৰ নিবিড় সম্বন্ধ

নাঙলখনি তাৰ কিমান আপোন !

মাটি আৰু নাঙলৰ সম্বন্ধেই তাৰ জীৱন —

তাৰ সুখ-দুখ, ভাঁহি-ভাগ্য, বিবাহ-বদনা ।

আৰু সকলো ।

তাৰ বৰ ভাগ্যৰ লাগিছে !

চলবলীয়া ঢুচকুত তাৰ ভাঁহি উঠে পথাৰখনি :

ভাগি উঠে তাৰ অন্তৰত—অধিক শস্য উৎপাদন কৰি

সৌমান্দৰ জোৱানক সহায় কৰাৰ হেঁপাত ।

দেশৰ দহৰ উপকাৰ কৰাৰ হেঁপাত ।

সি জীয়াই থাকিব বিচাৰে বছৰি, নেহকৰ স'তে ।

কিন্তু ক'তা ? নেহক যে নাই !!

কৃষক মনৰ ঢুচ

শ্ৰীবীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্ম্মা

অষ্টম শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

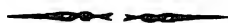

এটি সুখ ॥ স্বাধীনতা

শ্রীমোহন চন্দ্র শৰ্ম্মা ।

৭ম (ক) শ্রেণী

চবাই এক উৰিছে
দূৰ দিগন্তত ;
দূৰ আক দিগন্ত সিঁইতৰ
স্বাধীন সপোন ।
সিঁইত স্বাধীন চিত্তিয়া ।
লুইতৰ পাৰৰ কতৰী দৰাক
এটি হৰিণা পোৱালী ।
অজ আকাশত সকলৰ হেঙুলী আভা
সপোন সপোন লগা ;
— এযাত স্বাধীন ।
লুইতখন চিৰ প্ৰবাহমান
অনন্ত সাগৰত বিলীন, ভাৰ—
শেষ আকাঙা ।
কত শত বাধা ভেটা
সি কিয় নেমানে ।
সেয়ে লুইনে স্বাধীন ।
বিশ্বৰ সৰেণ্ড ভাল পায়—স্বাধীনতা ;
স্বাধীনতা সকলোৰে কামা ।
মুক্ত আকাশত উৰা—চবাইজাক,
লুইত পাৰৰ আঙলী হৰিণীটি,
চিৰ প্ৰবাহমান লুইত :—
এয়া সকলো স্বাধীন চিত্তিয়া ।

વેશ્વક ધૂડા

ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂସ୍କାର ବଡ଼ା

ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀ (କଳା)

মহা মানরব মহান ভীৰ্খত
জনমিলা তুমিও মহান হ'ই :
হুথুনী ভাৰতীক স্বাধীন কৰিলা
বন্ধন শিকলি দলিয়াই থাউ

বাপুৰ বাৰ্ণীয়ে তোমাকো জগালে
 কাৰাবাস খাটিল মচিকি হাঁহিৰে :
 অহিংসৰ বগুৱা তুমি হে মহান
 তোমাৰ গুণ-গান জগতে কৰে ।

ভাষতত্ত্ব কর্ণধার   শান্তির পূজাবী তুমি
কবি গলা শান্তির প্রচার ;
তোমাৰেই অবহনে   জগতবাসীয়ে আজি
কবে হয় কত হাঁহাকাৰ !

জগতক কন্দুরাই   গলা গ'ই দ্বলৈ
অজানৰ আৱাহনি পাই
মৰমৰ খুড়া তুমি   মৰিও অমৰ হ'লা
ইতিহাসে কব বিড়িয়াই ।

ভকতি অঞ্জলী   কৰিছোঁ প্রদান থুড়া
তোমাৰেই চিৰি চরণত ;
তোমাৰ বাণীবো   শাস্তনা লভিম আমি
তোমাৰ এই শেষ বিদায়ত ।

ପ୍ରଚକ୍ଷ ମୁଖ

ମାନିତା ମଦ୍ୟ ଜୀବନ ଓ ଆତ୍ମ ସମାଜର ଗତ ଭବିଷ୍ୟତ ;
ଏ ଜୀବନ ଓ ଆତ୍ମ ସମାଜର ନିର୍ମଳ ନିର୍ମଳ, କେବଳ ଶାନ୍ତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
କାଳରେ ସାଧ୍ୟମାନ ହେବ ।

— ଅକ୍ଷୟ ପ୍ରସାଦ

,

,

বিভূ আৰু অসমীয়া সংস্কৃতি

শ্ৰীকৃষ্ণেশ্বৰ ডেকা

নবম শ্ৰেণী (কল)

বিভূ অসমীয়াৰ ঘাই জাতীয় উৎসৱ, বাপতি সাহোন আৰু অসমীয়াৰ হাতে হিমজুৱে লগা উৎসৱ। অসমীয়াৰ যদি আটাইতকৈ কিবা বং বহুতৰ উৎসৱ আছে তেন্তে সি বিভূ। অসমীয়াৰ এক অজ্ঞাত অলিখিত নগৰ পোনপটীয়া প্ৰতিনিধিত্ব কৰা এই বিভূ-ফিল্মেট অসমীয়াৰ প্ৰাণ, মান, এটি আনন্দৰ সঁফুৰা। গতিকে বিভূ দলিলে অসমীয়া ডেকা, গাভৰু, লৰা-দুটা, পুনী-তথীয়া সকলোৰে বহু প্ৰবাসত হেজৰ পিৰপিবৰি উঠে। এই বিভূতেই লুকাই আছে অসমীয়া জাতিৰ সভ্যত্ব, সংস্কৃতি আৰু সমাজ। বিভূ উৎসৱেই অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতি বিকাশ কৰি আহিছে। ৬৪জনীকৈ বৰদলৈ নগৰ মৰে কবলৈ গলে “বিভূ অসমীয়াৰ বাপতি সাহোন। বিভূ অবিহনে অসমীয়া জাতি জীয়াই থাকিব নোৱাৰে। কিবনো এটি বিভূতেই লুকাই আছে অসমীয়া জাতিৰ নৃত্যগীত, ভাষা, সাহিত্য, ৰীতি নীতি, দম্পত্য আৰু সমাজ ব্যৱস্থা। অন্তৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে অসমীয়া জাতিৰ কৃষ্টি আৰু জাতীয় সংস্কৃতি প্ৰকাশ হৈ আহিছে। এই বিভূ উৎসৱৰ মাজেদি।”

বৰঙায়ে ঢুকি নোপোৱা আবহমান কালৰ পৰাই পৰিবৰ্তনৰ মাজেদি আৰু বিভূৰে আজিৰ অৱস্থা পাইছে। বাস্তৱতে আদিম মানুহৰ বনৰীয়া মনটোৰ অন্তৰালতেই বিভূৰ বীজ পোতখাই আছিল, লাহে লাহে মানুহে যেতিয়া সভ্য জীৱনত ভৰি দিলে, কেচা মূহুৰ এৰি যেতিয়া উলৰা পৃথিবীৰ বুকুত বনৰীয়া নচ শস্য আনি সিচি পেটৰ দুঠৰ দিহা কৰিলে, তাৰ লগে লগেই

মানুহৰ মনৰ অন্তৰালত থকা কৃষ্টিৰ পুলিটো লহ-পতীয়াকৈ গছ উঠিল। বিভূৰ আচল অৰ্থ আনন্দ। আদিম মানুহৰ জীৱিকাৰ ধোপাবেই আছিল আনন্দ, যিদিনা এটা পত পাইছিল তাক পেট ভৰাই খাব পাইছিল তেতিয়াই আনন্দত মতলীয়া হৈছিল, আনন্দতে নাচ-গান কৰিছিল। কিন্তু যেতিয়াৰ পৰা মানুহ কৃষিজীৱি হ’ল তেতিয়াৰ পৰা মানুহৰ আনন্দ প্ৰকাশৰ সময় সীমাবদ্ধ হ’ল। কৃষিজীৱি মানুহে আশাৰে উদ্ভাসিত হৈ কৃষিত নামোতে, কৃষিৰ ফলৰ অদমনীয় সম্ভাৱনাই আৰু শাণ্ডেৰ বৰষুণ, জেঠৰ ব’দক হাড়ভাঙা পৰিশৰমৰ অন্তত ভাগৰ অৱসাদ কৰিবলৈ অৱকাশ পাইতে আৰু আশাৰ লখিমী আনি ভৰালত ভৰাইতে, কৃষিৰ ফল আহৰণৰ পৰিপূৰ্ণতাটো মাতি আনিলে স্বৰ্গীয় স্মৃতি, আৰু লগে লগেই উৎসৱৰ সৃচনা হ’ল আৰু লাহে লাহে ৰীতিত পৰিণত হৈ বিভূ বুলি খ্যাত হ’ল।

আনহাতে আমাৰ বিভূ উৎসৱ প্ৰকৃতি উৎসৱ। ঋতু পৰিবৰ্তনৰ লগত বিভূৰ অৰিচ্ছেদ সধক আছে। প্ৰকৃতিৰ বুকুতে আৰম্ভ ডাঙৰ-দীঘল হৈছে। গতিকে প্ৰকৃতিত যেতিয়া নতুন বস্তৰ সৃষ্টি হয় তেতিয়া মানুহৰ মনোৰাজ্যতো ইয়াৰ প্ৰতিক্ৰিয়া হয়। তেতিয়া মানুহৰ হেজৰ পিৰ-পিৰণি উঠে আৰু সেই আনন্দক ৰূপ দিবলৈ পাতে উৎসৱ। আমাৰ বিভূ উৎসৱৰো সধক প্ৰকৃতিৰ লগত।

গতিকে দেখা যায় যে বিভূ কৃষি সমাজৰ প্ৰকৃতি কেন্দ্ৰ উৎসৱ। এই দৰেই আমাৰ বিভূ তিনিটাৰ সৃচনা। ইয়াৰ পাচত যেতিয়া জ্যোতিবৰ গণনাট নক্ষত্ৰ আৰু

স্থান উলিয়ালে আৰু বাৰটা মাহৰ নাম দিলে তেতিয়াৰ পৰাই নিৰ্দ্ধাৰিত দিনৰ দিনা এই বিহু উৎসৱ হ'বলৈ ধৰিলে।

বিহু শব্দৰ নামাকৰণ সম্পৰ্কে বহুবিলাকৰ বহু মত। জন প্ৰিয়তাৰ ফালৰ পৰা সংস্কৃত “বিষুব” শব্দৰ পৰা বিহুৰ উৎপত্তি হয়। প্ৰত্নতাত্ত্বিক শ্ৰীৰাজ মোহন নাথৰ অসম সাহিত্য সভাৰ বুৰঞ্জী শাখাৰ তিনিচুকিয়াৰ বৈঠকৰ অভিভাষণত বিহুৰ উৎপত্তিৰ সম্পৰ্কে কৈছিল যে সামবেদৰ “বেয়” শব্দৰ অৰ্থ জড়িত “বিস্ব” শব্দৰ পৰা বিহুৰ উৎপত্তি হয়।

আন এটা যুক্তি মতে বিহু কৃষিজীৱি আঞ্চলিক আৰু মঙ্গোলীয়বিলাকৰ কৃষিজড়িত উৎসৱ। পিচত এই উৎসৱৰ ওপৰত আৰ্য্য সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ পৰে। আঞ্চলিকসকলৰ পিচত বড়ো, চুটীয়া, বৰাহী, মৰাণ আদি আদিম পূৰ্ব পুৰুষসকলৰ এটা ঠান সত্ত্বেও খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ৩০০০—২০০০-ৰ ভিতৰত অসমত সোমায়হি। তেওঁলোকেও কৃষিৰ লগত জড়িত বাখি পালন কৰাৰ পাচত ইতিমধ্যে বৈদিক সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ পৰাত এই উৎসৱৰ লগত কিছুমান আনুষ্ঠানিক অংগস্থানৰ সূচনা হয়। কামৰূপৰ মঙ্গোলীয় সকলে গৰু বিহুৰ সময়ত গৰুৰ গা-পা ধুৱাই নতুন পঘা দি পূজা কৰিবলৈ ধৰে। দক্ষিণ পূব এচিয়াত বাস কৰা মঙ্গোলীয়বিলাকে আজিও এই উৎসৱ পালন কৰে।

কিন্তু ইয়াৰ পাচত অসমলৈ ত্ৰয়োদশ শতিকাত পাটকাঠ পৰ্বত পাৰৈ অহা টাইবিলাকে নুইত্তৰ পাৰলৈ আহি যেতিয়া দেখিলে যে উৎসৱৰ সময়ত গৰুৰ গা-পা ধুৱাই পূজা কৰে তেতিয়া তেওঁবিলাকে এই উৎসৱক “বৈহু” আখ্যা দিলে। টাই ভাষাত ‘বৈ’ মানে পূজা আৰু ‘হু’ মানে গৰু। বৈহু কালক্ৰমত বিহুলৈ ৰূপান্তৰিত হ’ল।

আমি অসমীয়াসকলে কাকিত কঙালী, মাখত ণোগলী ভোগলী আৰু বহাগত বং বহুৰে ভৰা

বঙালী বিহু উদ্‌যাপন কৰি আহিছে। কাকিত বিহুৰ সময়ত শম্ভুই সেউজীয়া বং লৈ লহ-পহকৈ বাঢ়ি আহে, খেতিয়কৰ মনত অপাৰ আনন্দৰে ভৰি পৰে। গতিকে তেওঁলোকে সেই আনন্দক ৰূপ দিবলৈ কঙালী বিহুৰ আয়োজন কৰে। এই বিহুত ধাননিভ, তুলসী তলিত শৰাই চাকি দিয়া হয়। বাস্তৱতে এই শৰাই দিয়া প্ৰথা পুৰণিৰ মানুহে জুই জলাই দেওভূত খেদা প্ৰথাটোৰ অনুকৰণ। তাৰ পাছত এই সামান্য আয়োজনৰে দুখীয়াৰ বিহু কঙালীক অসমীয়াই বিদায় দিয়ে। ইয়াৰ পাছত শম্ভু পকে, সোণ বৰগীয়া ধাননিভ মনত অফুৰন্ত আশালৈ দাৱনী নামে। গোটেই পৃথিৱীক শীতে আকোৱালী লয়। সোণ, বৰগীয়া শটচৰে কৃষকৰ খৰ ভৰে আৰু কৃষকৰ মনত স্মৃতিৰ বেঙনি দেখা যায়। আনহাতে আকাশম্পৰ্শী মেজিৰে পথাৰ স্তবনী হয়। এখেয়া অগ্নি পূজাৰ আয়োজন। শক্তিশালী দেৱতা কাৰণে তেওঁক সন্তুষ্ট কৰিবৰ কাৰণে আঘাৰবিলাকৰ দিনৰ পৰাই অগ্নিক পূজা কৰিছিল। সেই কাৰণে আজিও ভোগালী বিহুত মেজি পোৰে আৰু গলৰ মৰুটো গ্ৰহনৰ মতে (অগ্নিক স্তবজালী দি)

“অগ্নি প্ৰজ্জ্বলিতং বন্দে চতুৰ্ভুজ ততামনং।

সুবৰ্ণবৰ্ণসমলং জ্যোতি কশ্যক নমঃ॥”

আনহাতে ভোগালী বিহুত ভেলাঘৰ সাজি লগ ভাত খোৱা নিয়মৰ স্মৃতিতে হ’ল আদিতৈ মানুহে কৃষি শেষ কৰি আহাৰ বিতৰণ উৎসৱ পাতিছিল। সেইকাৰণে অসমীয়া ৰাইজে আশাৰ লখিমী চপাই আনি ভেলাঘৰ সাজি একেলগে লগ ভাত খাই আহিছে। আনহাতে গছ, তামোল পান বন্ধা আদি তাহানিৰ দেওভূত খেদাৰ অনুকৰণ মাত্ৰ। শ্ৰীশঙ্কৰ দেৱৰ দিনৰ পৰা বিহুৰ আনুষ্ঠানিক অংশ হিচাবে নাম কীৰ্ত্তন অপৰিহাৰ্য্য হৈ সোমাই পৰিল।

শীত বাগৰি বসন্তত পৰিল । ফাগুনৰ বতাহ এজাকে ধূলি মাকতি চতিয়াই দি গ'ল—বিত্তৰ বতৰা । প্ৰকৃতি দেৱীয়ে বিজৰ সৌন্দৰ্য্যৰ সফুৰা মেলি জগতক মুগ্ধ কৰিলে । সেউজ বুলিয়া কুঁহি পাতেৰে প্ৰকৃতি ৰমক্-জমক্ হ'ল । বতাহৰ ছেৰে গছপাতৰ নাচোনে বিত্তৰ আগলি বতৰা দিলে । বাটে পটুলিয়ে ফুলি উঠিল সমস্তে পালিতা নানান ফুলবোৰ আৰু বাটে-ঘাটে হাবিয়ে বননিয়ে পাহাড়ে বন্দৰে ফুলি উঠিল বন পুষ্পৰাজি । কেতেকীৰ আমোল-মোল গোন্ধ আৰু কৰ্পো ফলৰ কাপে অসমীয়া ডেকা-গাভৰুৰ মন কমোৱা তুলি যেন কৰিলে । মন্দিৰৰ চড়াটোৰ দৰে তেঁও ক'ল উঠা ৰঙা গুঁহিপাতেৰে নাহৰ জোপাই, পলাশ শিমলু কেই জোপাই, তিনি আলিৰ মূৰত ফুলা অশোক জোপাই ঠন দৰি উঠিল । বিত্তৰ চৰাইৰ গাত বিত্ত লাগিল । গছৰ ডালে ডালে কোকিল আৰু কেতেকীয়ে তুললিত ধ্বনিৰে মন উৰুঙা কৰিলে । দৰ-দৰণিৰ পৰা জান জুৰি নৈ মুকলি পথাৰ নেওঁচি পেপা, ঢোলৰ টকাৰ মাত উঠি আহিল ; প্ৰকৃতিৰ বুকত সৃষ্টিৰ স্পৃহা জাগি উঠিল ; প্ৰকৃতি ফলৱন্তী হ'ল । শিপিনীৰ শালত খট্ খট্ মাকোৰ মাতে গোটেই গাওঁখন বন-জনাই গ'ল ।

প্ৰথম দিনা গৰু বিত্ত আয়োজন হ'ল । আৰ্যাবলাকৰ সেই গো-পূজাৰ প্ৰথাটোকে অনু-কৰণ কৰি মাহ হালধী দি, দীঘলতি আৰু মাথিয়তি কোবাই গৰুক আশীৰ্বাদ কৰা হয়, লাওঁ বেডেনাৰে ঢুউৱা হয় । গধূলি গৰুৱে

নতুন পথা পায় । গোহালিত লাই জাবেৰীৰ আগ দুটামান আৰু ডাঙৰ আগ দুটামান পেলাই এটা জাগ দিয়া হয় । পিচদিনা মানুহ বিত্ত । বিত্তৱানৰ আদান প্ৰদান হয় । খোৱা বোৱাৰ পৰাতো এই বিত্তক ছিৰা উৎসৱ, এঠা লগা দৈ উৎসৱ বুলিব পাৰি । ইয়াৰ পাছত খেল-ধেমালি আৰু বিত্তৰ নৃত্যগীতে গোটেই অসমক থলকনি লগাই নিদিলেও এদিন অসমীয়াৰ হুচৰি, বিত্ত নৃত্য গীতত গোটেই অসম মুখৰিত হৈছিল । আজিও মন উতলোৱা ভাৱ মাধুৰীৰে বসন্ত অনুৰাগে ৰঞ্জিত ডেকা-গাভৰু, বুঢ়া, মেথা, ল'ৰা-ছোৱালী আনন্দ সন্তোষত দুবি খন্তেকলৈ হলেও সাংসা-ৰিক তাপৰ উপশম কৰে ।

সাধাৰণতে সংস্কৃতি বুলিলে স্কুনাৰ কলাকে বুজায় । মানুহে ইন্দিয়ৰ জৰিয়তে আনন্দ লাভ কৰিবৰ কাৰণে, মনৰ সন্তুষ্টিৰ কাৰণে অনেক কলা প্ৰয়োগ কৰে । ইয়াকে সংস্কৃতি বোলে । বাস্ত-বিকতে আমাৰ ঘিৰোৰ বিত্ত উৎসৱ বিত্তগীত, নৃত্য, বনগীত, হুচৰীগীত, খেল আছে সেইবোৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ উৎকৃষ্ট উপাদান । এই বিত্ত উৎসৱতেই অসমীয়া কচি, অভিকচি-খোৱাৰ তপ্তি, শিল্প নিপুণতা, আচাৰ বাৱহাৱ, সমাজ বাৱস্থা আদি সাঙোৰ খাই আছে । গতিকে কবলৈ গলে বিত্তৰে অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতি বিকাশ কৰিছে ।

বিত্ত অসমীয়া সংস্কৃতিৰ জাতীয়তাৰ কলম্বা । অসমীয়া সংস্কৃতিক এটা দৌল বুলি বিবেচনা কৰা হয় তেনেহলে বিত্তয়ে এই জাতীয় সংস্কৃতিৰ দৌলৰ ওপৰত কলম্বীৰূপে জিলিকিব । বিত্ত

এনে এটা উৎসব য'ত অসমীয়াৰ কামনা বাসনা, ভাষা-সাহিত্য, সভ্যতা, ধৰ্ম্ম সংস্কাৰ নিহিত হৈ আছে কোনো এটা জাতিৰ মানদণ্ড সংস্কৃতিৰ মাপকাঠি অনুসৰি জোখা হয়। বিহুয়ে অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতিৰ মাপকাঠি।

বিহু গীত আৰু বিহু নাচ :—বিহুক উপলক্ষ কৰি গঢ়ি উঠা আমাৰ বিহু গীত, বিহু নাম, গীত-ছন্দবোৰ যে কিমান মধুৰ। এই বিহু গীতবোৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ চাকিৰ শলিতা। শ্ৰদ্ধতিৰ বুকুত যেতিয়া সৃষ্টিৰ স্পৃহা জাগি উঠে, বসন্তৰ পূৰ্ণ পয়োভৰিত পনবত পাহাৰৰ গছবোৰে বসন্তৰ বানত হালি জালি থকা প্ৰণালীটোকে অনুকৰণ কৰি তেওঁলোকেও হাল-ওপৰলৈ তুলি দি ককাল ভাঙি ভাঙি নাচিবলৈ শিকিছিল। সেয়ে বিহু নৃত্যৰ সূচনা, আৰু লাহে লাহে এই নাচৰ লগে লগে স্তৰ মিলাই এবিধ গীত গোৱাৰ প্ৰথা উলিয়ালে। সেয়ে আজিৰ বিহু গীতৰ সূচনা অঙ্গ চালনা আৰু কণাসৰ চালনা আদিম সভ্যতাৰ প্ৰাচীনতম আদি। বঙালী বিহুতেই বিহু-গীত আৰু বিহু নৃত্যৰ খলকনি বেঁচে। বঙালীৰ আগমনত অসমৰ ইমূৰ সিমূৰ আনন্দৰে ভৰি পৰে। প্ৰত্যেক অসমীয়াদেও প্ৰাণে প্ৰাণে মধুৰ শিহৰণ লাগে। অসমীয়া ডেকা-গাভৰু বৈ থাকিব নোৱাৰে ডেকাইতে ঢোল, পেপা, টকা, গগণা লৈ বিহুতলী মুখৰিত কৰে বিহুবলীয়া গাভৰুৱে মন উজাৰি যায়।

“চ'হে গৈ গৈ বহাগে পালেহি

ফুলিলে ভেবেলী লতা,

কৈ থাকোঁ মানে ওৰকে নপৰে
আমাৰ বিহুটিৰে কথা।”

আজি প্ৰায় আঢ়ৈ কুড়িমান বছৰ আগতে অসমৰ গাওঁবোৰত নিশা বিহু চলিছিল। ডেকা-গাভৰুৱে সমৱেত হৈ টকা, পেপা, গগণা, খোল-তাল, ঢোল আদি লৈ বিহু পাতি তাৰ চেৱে চেৱে নাচিছিল। এই বিহুগীত আৰু বিহুনৃত্য আহোমসকলৰ দিনত নতুন কপত দেখা দিছিল। বিহুনৃত্য আৰু গীতৰ মাজতে প্ৰণয় উদ্ভৱ হৈছিল। বিহু গীতৰ জৰিয়তে গাভৰুৱে গুপ্ত অস্তৰৰ বেথাখিনি প্ৰকাশ কৰিছিল। এইদৰে—

“কাহানিকৈ আহ'ব বহাগৰ বিহুটি
কাহানিকৈ কান্দিব কলি,
কাহানিকৈ পৰিবা হাতত মুঠি মাৰি
মোক এ চনটিট বুলি।”

আকৌ বিহুবলীয়া ডেকাই বিহু গীতৰ জৰিয়তে এইদৰে অস্তৰৰ আনন্দখিনি প্ৰকাশ কৰিছিল।

“কিনো তামোলখনি দিলা মোক লাহৰ
দুখনি হাতেৰে লালো,
সেই তামোলখনি খাবৰে পৰা
তুমি মই একেটা হলো।”

গতিক দেখা যায় বিহু গীতেই ডেকা-গাভৰুক পৰস্পৰক পৰস্পৰৰ সমীপলৈ আনিছিল। বিহু নাচতেই কোনো ডেকাই গাভৰুক জীৱনৰ লগৰী কৰি লৈছিল। এইদৰে বিহুক কেন্দ্ৰ কৰি, বিহু

তলীত চেনেহীক উদ্দেশ্য কৰি, বিহুৰ আগমণও, বিহুৰ বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপলৈ যিবিলাক বিহুগীত ৰচনা হৈছে বা চলি আহিছে, সিৰোৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ এটা ডাঙৰ উপাদান।

অতি পুৰণি কালৰ পৰাই অসমত নৃত্য গীতৰ প্ৰচলন আছিল। প্ৰত্যেক ছোৱালী বিহু মাচ আৰু গীতত নিপুণ আছিল। নৃত্য গীত নহলে বিহু উকা। বিহুৰ নাচনীয়ে খোপাত কপোফুল গুজি, নখত ক্ষেতুকাৰ বোল লৈ ডেকাৰ ঢোলৰ কোবত পখিলীৰ দৰে নাচিলেহে বিহুতলী আনন্দ মুখৰ হয়। ৰঙালী বিহুৰ লগত নৃত্যগীতৰ অতি ওচৰ সম্বন্ধ। অসমীয়া নাৰীৰ দেহ-মন বিহুত লীন হৈ আছে, দেহৰ প্ৰত্যেক অঙ্গ প্ৰত্যঙ্গৰ মাজেৰে নৃত্যৰতা অসমীয়া গাভৰুৱে সকলোখিনি ভাব গীতৰ মাজেদি প্ৰকাশ কৰে।

লুচুৰী গীতো অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ডাঙৰ উপাদান। লুচুৰী গীতত বিহুগীতৰ দৰে কামনা বাসনা নাই। আহোম যুগৰ পৰাই লুচুৰী গীত চোতালে চোতালে গোৱা নিয়ম হ'ল। যেতিয়া সমাজত মহাজন শ্ৰেণীৰ প্ৰতি পন্থি বেছি হ'ল, তেতিয়াৰ পৰাই এই গীতৰ সূচনা। লুচুৰী গীতত মহাজন শ্ৰেণীৰ গুণানুকীৰ্ত্তন কৰি গায়। এই—

“দেউতাৰ পদুলিত

গোন্ধাইছে মাধুৰি

কেতেকী মলে মলায় এ

গোবিন্দাই ৰাম।”

লুচুৰী গীতবোৰেও বিহু উৎসৱত এডোখৰ বহল ঠাই অধিকাৰ কৰিছে।

বিহু গীতৰ লগতে আৰু এক শ্ৰেণী গীত আছে সেইবোৰ প্ৰধানকৈ বনগীত বুলি জনাজাত। বন-গীত, মৌখিক গীত, আৰু বিহু গীতবোৰেই কবিতা সাহিত্যৰ আদি স্তৰ। বন গীতত উপমাৰ এক বহুল স্থান আছে। মনত উদয় গোৱা সৌন্দৰ্য্য-বোৰৰ লগত খাপ খোৱা বস্তুৰ উপমা দি বনগীত গোৱা হয়। বন গীতত এইদৰে বৰ্ণাইছে :—

“সেউতীৰ এপাহি

মালতীৰ এপাহি

কেতেকীৰ ঠোঁৱালি পাহি।

তোমাৰ দেহাটি

পদুমৰ পাহি যেন

মানিকী মধুৰী তাঁহি।”

বিহুৰ গীত পদৰ বাহিৰেও বিহু উৎসৱত অসমীয়া মানুহৰ কচি অভিকচি, আচাৰ ব্যৱহাৰ সাঙোৰ খাই থাকে এই ক্ষেত্ৰত বিহু উৎসৱত অসমীয়া ৰাঙ, পিঠা পনাই এক বহল ঠাই অধিকাৰ কৰিছে। আজি অসমীয়াই পুৰণি পিঠা পনাৰ মোল বৃদ্ধি নাপালেও নগৰত বিহু পিঠা পনাৰ সলনি বিহু চাহ (হোটেলত) কেক, ৰস-গোলী, পাণ্ডাৰ মিষ্ট, চুজি, ভিজিটেবুল মিড ভজা লুচিয়েই বিহুৰ সম্ভাৰ হলেও এদিন বিহুৰ বিভিন্ন পিঠা-পনাই মোক খা, মোক খা কৰিছিল। এই বিহুৰ পিঠা-পনা, খোৱা খাদ্যৰ মাজেদি অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বৈশিষ্ট ফুটি ওলাইছিল। আজি তাৰ নাম মাত্ৰহে বৈছে গৈ।

বিহু বুলিলে শিপিনীৰ তাঁত শালৰ খট্ খট্ মাতে গোটেই গাওঁ ৰজনজনাই যায়। অসমীয়া জীয়াৰী-বোৱাৰী তাঁত শিল্পত নিপুণ। সেই কাৰণে নিজ কাজে বৈ দিবলৈ নাপালে ভাল

নলগা জীয়াৰী-বোৱাৰীয়ে বিহুৱানৰ অভিযান চলায়। সেই বিহুৱান খনিতেই আছে শিপিনীৰ গোৰৱ। বহাগৰ বিহু আহিল। অসমীয়া জীয়াৰী-বোৱাৰীয়ে বিহুৰ গামোচা দি অন্তৰৰ মৰম খাচিলে। “মৰমৰ দীঘ দি তৈপাহৰ আঁচুৰে বোৱা” কোনোবাই প্ৰিয়জনক ৰং-চঙীয়া বিহুৱান এখনি আগ বঢ়ালে, কোনোবাই গামোচাৰ আগত বঙা ফুল দি দিলে, আকৌ কোনোবাই মাজত গুটি ফুল দি প্ৰিয়জনলৈ বিহুৱান পঠিয়াই দিলে। এইদৰে দেখা যায় বিহুৱানখনিত অসমীয়া শিপিনীৰ শিল্পীমন এটা সোমাই থাকে, ইয়াত সৌন্দৰ্য্য বোৰৰ কাৰণে কলা প্ৰয়োগ কৰা হয়। গতিকে বিহুৱানখনিক অসমীয়া সংস্কৃতিৰ জ্বলন্ত প্ৰতীক বুলি কব পাৰি। ইয়াত যেন অসমীয়া সংস্কৃতি গাঠি খোৱা আছে।

বিহু অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ডাঙৰ উদ্‌দমন। যি জাতিৰ গীতবাদন, নৃত্য উৎসৱ আদি নাই সেই জাতি প্ৰাণহীন। বিহু উৎসৱত সেইবোৰ বিহু গীত, বিহু নাচ, বন গীত, গীতচন্দ্ৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আছে সেইবোৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ আগ বস্তু। কিন্তু বিহু উৎসৱৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানবোৰ কমি আহিল। ঢোকাৰ হাতৰ পৰা ঢোলৰ মাৰী সোমলৈ পৰিল। বিহুনাচ দেখাওৱা পৰিলে।

হ'ল। হাবিত কেতেকী কপো, পদুলিত নাহৰৰ গোন্ধে আমোল মোল কৰিলেও কোনেও বিহুটিৰ কথা মনলৈ নানে। ঢোল, পেপা, গগণাৰ মাতক ডেকা-গাভৰুৰ চিহ্ন উখল-মাখল নহয়। বিহু-তলীত নাচোঁৱৰ প্ৰয়োজন নাই। চহৰৰ বিহু উৎসৱৰ সোঁৱৰণি মাত্ৰ আছে। তাত দুই এদিনৰ কাৰণেহে বিহু সন্মিলনৰ আয়োজন হয়। গাৱঁত গতানুগতিক হিচাবে বিহু উৎসৱ চলি আছে। আজি বিহু উৎসৱত বিদেশী বস্তুয়ে ছানি পেলালে। ধনৰ বিনিময়ত হৰেক বকমৰ বিহুৱান পোৱা হ'ল। বিহু নাচনীৰ গোপাল প্লাষ্টিকৰ ফুলে শোভা পালে, মূৰা বহা মেখেলাৰ ঠাইত বিলাতী কাপোৰ, বিহু নাচনীৰ গান যে সো-পাউডাৰে শোভা নাপায় তাক গাহৰি গ'ল। আজি বিহু উৎসৱৰ আৰু অসমীয়া সংস্কৃতিৰ শোচনীয় অৱস্থা। বিহু উৎসৱক আগৰ দৰে উজলাবলৈ হলে বিহুৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানবোৰক পুণৰ বাচকবনীয়া কৰি তুলিব লাগিব। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ এই সন্ধিক্ষণত আমাৰ বিহুগীত সনুতৰ গবেষণাৰ আৱশ্যক হৈ পৰিছে। আমাৰ বিহু উৎসৱক আকৌ আগৰ দৰে উজলাই তুলিব পাৰিলে অসমীয়া সংস্কৃতি বহুদূৰে জিলিকিব।

অসমীয়া জাতীয় জীৱনত শঙ্কৰ মাধৱ

শ্ৰীচণ্ডীৰাম শৰ্মা

পাক্তন ছাত্ৰ ।

বিপ ইতিহাস মানৱ জাতিৰ ক্ৰম বিকাশৰ এটা জন্মৰ নিদৰ্শন । এই ক্ৰম বিকাশেই মানৱজাতিক ক্ৰমান্বিত নিচৰ পৰা উঠলৈ, অজ্ঞানৰ পৰা জ্ঞানলৈ নি ইটোৱ পত্ৰৰ শ্ৰেণীৰ পৰা বেলেগতকৈ অগ্ৰৱৰ্তী আনিছে । যি সকলে এই বিশ্বৰ বৰঙীণ যোগাতাবে শ্ৰেষ্ঠজ্ঞান অধিকাৰ কৰি গৈছে : তেনে ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ মহাপুৰুষ দুজনৰ কাহাৰলী গোটেই সামান্য হিচাবে আলোচনা কৰিবলৈ মানস কৰিলোঁ ।

আজি প্ৰায় ৪০০ বছৰৰ আগতে গোটেই বিশ্বৰ ওপৰেৰে এটি যোত বৈছিল । যাক নেকি আমি তাত্ত্বিক যন্ত্ৰ বুলি কব পাৰোঁ । সেই সময়টো জগতৰে এটি দিৱসবৰণীৰ দৰ্শন । বজা-প্ৰজা কোনোৱে কাকো নেমনাইছিল : ধৰ্মৰ চিন মোকামবিলাক বিনষ্ট হৈ পৰিছিল । গোটেই জগতকৈ তেতিয়া এটা ঘোৰ বিপ্লৱৰ ক'ল মেঘৰ দৰে আচ্ছন্ন কৰি মানৱৰ জীৱন সটাকৈয়ে বৰ দুৰত কৰি তুলিছিল । ৰাজনীতি, সমাজনীতি কোনো এদৰেৰে শৃঙ্খল নাছিল । ধৰ্মৰ নামত বহিছিল মানৱে ব্যক্তিচাৰ, ৰাজনীতিত বিচ্ছিন্নছিল দেশ । মানুহৰ মাজত হৈছিল কটা কটি, মদ বিগত পশুতকৈও নীচলৈ নামিছিল ভগৱানৰ শ্ৰেষ্ঠ প্ৰাণী মানৱ ।

এই ব্যক্তিচাৰে ভাৰতকো যে জয় কৰা নাছিল এনে নহয় । হৃদয় অতীতত পাচশ বছৰ আগতে যচা-কৈয়ে ভাৰত যাক এটি এক্সৰ যুগে আবৰি ধৰিছিল । তেতিয়া ভাৰতৰ মানুহে পাহৰি গৈছিল ধৰ্ম, পাহৰি গৈছিল নিজস্ব । পবিত্ৰ ভগৱৎ আৰখনা এৰি দি

ভাৰতীয় সমাজে বাচি লৈছিল শাস্ত্ৰ, তাত্ত্বিক আদি ধৰ্ম । কিন্তু এই ব্যক্তিচাৰ, অবিচাৰে আমাৰ মাজত বেচিদিন খোপনি পুতিবলৈ নেপালে । সকলোৱে জিকাৰ খাই উঠি বিচাৰিলে শাস্ত্ৰ । ঠায়ে ঠায়ে মহাপুৰুষ সকলে জন্ম গ্ৰহণ কৰি উঠি পৰি লাগিল এক শৰণীয়া নাম ধৰ্ম, ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ ঐশ্বৰীক চৰিত্ৰ আৰু পুৰুষৰ প্ৰেচাৰ কৰান ।

অগাধ দেশবোৰৰ দৰে আমাৰ অসমতো কেবাকনো ধাৰ্মিক পক্ষসে জন্ম গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া ভাষা, কুষ্টিকলা, সাহিত্য, জাতীয়তা, শিক্ষা-দীক্ষা, সমাজ আদিৰ প্ৰবৰ্ত্তনৰ প্ৰদান হৈ লালন তুলি দি গুৰুমীয়া এটা জাতি হিচাবে পৰিচয় দি গ'ল সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষতে

সিসকলৰ ভিতৰত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ, শ্ৰীমাদেৱ দেৱৰ স্থান সকলোৰে ওপৰত । কত ঘান প্ৰতিদানিত ফুলা হৈও অসমীয়াই আকিকোপতি অসমীয়া জাতীয়তা বজাই ৰাখিবলৈ সমৰ্থ হৈছে । কিয়নো শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ আৰু মাধৱদেৱে অসমীয়া ভাষা সাহিত্যত যি দান দি গ'ল তাৰ জোৰতে আজি অসমীয়া জাতি মৰিও জীয়াই আছে । মানৱ আকমনত দেশ গুৰু অৰাজকতা হ'ল । মোহামৰীয়া বিদোহে বজা প্ৰজা সকলোকে ফুলা কৰিলে । আনহাতে ইংৰাজ শাসনৰ পাতনি মেলাৰ লগে লগে বহু বছৰলৈকে অসমত বংগালী ভাষা প্ৰচলন হ'ল । কিন্তু কোনো এতিয়েও শঙ্কৰী ভাষা কুষ্টি লোপ গোলাব নোৱাৰিলে । হাজাৰ বাধা বিদিনী নীৰবে সজ কৰি হলেও অসমীয়াই কোনোদিনে বাহিৰত শক্ত ভিতৰত

বিভীষণৰ ভাব লোৱা নাই। ইয়াৰ মূলতে হ'ল মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ ঐশ্বৰীক দান। অসমীয়া জাতিৰ ভাষা কৃষ্টি আৰু সভ্যতাৰ ভেটি অচল অতল নহলে কেতিয়াও এনে নহ'লহেঁতেন।

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ দেৱৰ জন্ম হয় বৰ্ত্তমান নগাঁও জিলাৰ আলি পুখুৰী নামে ঠাইত ১৪৪২ খৃঃত। আৰু ১৫৬৮ খৃঃত কোঁচ বিহাৰত তেওঁ পৰলোক প্ৰাপ্তী হয়। এই গৰাকী প্ৰতিভাশালী মহাপুৰুষৰ মহিমাৰ অন্ত নাই। তেওঁ অসমত বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰি, বৰগীত, পদ, অক্ষীয়ানাট, সত্ৰ, নামঘৰ, খোল, মৃদংগ আদিৰে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ জাকত জিলিকা ৰূপ দি জন্মভূমিক সঁচাকৈয়ে নিকৰুণা কৰি থৈ গ'ল। সাহিত্যৰ ফালৰ পৰা বিচাৰ কৰি চালে দেখা যায় তেখেতৰ কীৰ্ত্তন, দশম, কল্পিণী হৰণ কাব্যই অসমীয়া সাহিত্যৰ দিব্য উপবনত পাৰিজাতৰ দৰে আজীৱন আমোল মোলাই থাকিব। পবিত্ৰ ভৈয়ামৰ গাৰো, মিকিৰ সকলোকে একে সমান কৰি বৃহৎ অসমীয়া জাতি গঠন কৰাতো, অসমীয়া সংস্কৃতিৰ পিতা এই গৰাকী মহাপুৰুষৰ ওচৰত অসমীয়া চিৰকাল থকা হৈ থাকিব লাগিব।

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ, শঙ্কৰদেৱৰ প্ৰধান শিষ্য আছিল। মাধৱদেৱ পোন প্ৰথমতে শাক্তধৰ্মী আছিল। পিচত শঙ্কৰদেৱৰ লগত তৰ্কত হাৰি শাক্ত মত পৰিহাৰ কৰি ভাগৱতী ধৰ্মত দীক্ষিত হব লগাত পৰিছিল। মাধৱ দেৱৰ চৰিত্ৰ আৰু কাৰ্য্যকলাপত অশেষ মহৎ গুণৰ সমাবেশ দেখিবলৈ পোৱা যায়। শ্ৰীশঙ্কৰদেৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰা সনাতন ভাগৱতী ধৰ্মৰ আনুষ্ঠানিক ভেটি বান্ধি দিয়ে মাধৱদেৱে। শ্ৰীমাধৱদেৱ আছিল এজন মহাপুৰুষ। গতিকে তেওঁ প্ৰতিষ্ঠা কৰা ধৰ্মই অসমত মহাপুৰুষীয়া ধৰ্ম ৰূপ ললে। বিন্ধু আচাৰ নীতি প্ৰবৰ্ত্তিত কৰি ভোট, মিৰি, বন, কছাৰী, গাৰো আদি জাতি ধৰ্ম নিৰ্বিশেষে সকলোকে শৰণ দি ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰি সমাজত একতাৰ বান্ধ তৈয়াৰ কৰিছিল মহাপুৰুষ মাধৱদেৱে।

তেখেত আছিল চিৰকুমাৰ। তেখেতৰ অসাধাৰণ ব্যক্তিত্ব বাক্য কুশলতাৰ কাৰণেই চিৰশ্ৰৱণীয় হৈ থাকিব গোটেই অসম ভূমিতে।

শত শত যুগ ধৰি এই ভাৰত তীৰ্থত মাহাজ্ঞানী মহাযোগীসকলে নিৰ্বান লাভৰ পথ বিচাৰি ফুৰিছে। এই মুক্তি পথ বিচাৰি ফুৰোতে ভাৰতত গৃহীয়ে বান প্ৰস্থ গ্ৰহণ কৰিছে; ৰাজপুত্ৰও বনবাসী ভিক্ষাৰী হৈছে। এই চেষ্টাত হয়তো কিছুমানে ফলবতীও হৈছিল কিন্তু মানৱ জীৱন হয়তো ব্যৰ্থ হৈ গৈছিল। বৈষ্ণৱ সাধক সকলো এই মুক্তিৰ পথৰেই প্ৰদৰ্শক। এই মহাপুৰুষ হুজনে গৃহ ত্যাগ কৰি বনবাসী নহৈও যে জীৱন্ত মুক্তিৰ পথ লাভ কৰিব পাৰে তাৰ সুন্দৰ পথ দেখুৱাই থৈ গ'ল। সেয়েই হৈছে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম। এই ধৰ্ম ভাগৱতৰ ওপৰত প্ৰতিস্থিত। ঈশ্বৰৰ প্ৰতি প্ৰেমাৰুণী হ'ল বৈষ্ণৱ ধৰ্ম।

এই ধৰ্মৰ মূল মন্ত্ৰ হ'ল ভগৱানৰ প্ৰতি ভক্তিৰ সহায়েৰে নিৰ্বাণ লাভ কৰা। ভক্তিৰ একমাত্ৰ চৰম লক্ষ্য হৈছে ভগৱানক আৰৱনা কৰা বা ভগৱানক লাভ কৰা। সংসাৰত কামনা বাসনাৰ প্ৰতি তেওঁৰ আসক্তি নাই। আসক্তি কেৱল প্ৰভুৰ পৰম পদত। তাৰ প্ৰমাণ মাধৱদেৱে তেখেতৰ নাম ঘোষাত লিখিছে—

মুক্তিত নিম্প্ৰহ যিটো   সেই ভকতক নমো
বসময়ী মাগোহো ভকতি।
সমস্ত মন্ত্ৰক মনি   নিজ ভকতৰ বশ্ত
ভজো হেন দেৱ যছপতি ॥”

বৈষ্ণৱ ধৰ্মমতে পৰম পুৰুষ নাৰায়ণ বিষ্ণু সকলো দেৱৰে সাৰ। বিষ্ণুই একমাত্ৰ মুক্তিৰ অধিকাৰী। বিষ্ণু উপসনাই একমাত্ৰ পৰম পদৰ উপসনা। ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণকৈছিল—“মই জগতৰ পিতা, মাতা, নাসক, শাসক, ৰক্ষক, স্থিতি, সকলো, মোৰ বাহিৰে জগতত কোনো নাই।” ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ এই শ্ৰীমুখৰ বাক্য বুলি

শঙ্কৰ, মাধৱৰ অন্তৰত বৰকৈ ধনিত হৈছিল।

তেখেতসকলে শ্ৰীকৃষ্ণক ইষ্টে গুৰু মানি কৃষ্ণপ্ৰেমত মতলীয়া হৈ নিজৰ জন্মভূমি অসমত কৃষ্ণ ভক্তিৰ সোঁত বোৱাই স্বজাতিক সত্যৰ সন্ধানৰ বাট দেখুৱাবলৈ দৃঢ় সঙ্কল্প হ'ল। তেওঁ ভালকৈ বুজিছিল যে, সেই সময়ত ভাৰণীয় মানুহৰ মনত বিবেক, বুদ্ধি, দয়, ধন্যৰ কোমল প্ৰবৃত্তিবোৰৰ ঠাইত হিংসা, দ্বেষ, কুট-কপট, উচ্চ-নীচ অজ্ঞানতাৰ ডাঠ মেঘে আৱৰি পৰিছে। গতিকে শেনে অৱস্থাত তেওঁ মানুহক কেনেকৈ ধন্যৰ ফাললৈ মন আকৰ্ষণ কৰাব পাৰি তাৰ উপায় উদ্ভাৱন কৰিলে। শ্ৰীশঙ্কৰদেৱে এইটোও ভালকৈ বুজিছিল যে মানুহক বং-তামাছা, আমোদ-প্ৰমোদৰ মাজেৰে ধন্য ফাললৈ আনিব নোৱাৰিলে তথা উপায়েৰে নোৱাৰি। গতিকে তেওঁ কিছুমান ৰাজহুৱা নামঘৰ সত্ৰ, গাৱঁ গাৱঁ সভা, ভাওনা, ঠাইবিশেষে পঞ্চায়ত আদিৰ ব্যৱস্থা কৰিলে। এইবিলাক অনুষ্ঠান যাতে ভৱিষ্যতলৈ জীয়াই থাকে তাৰো কিছুমান সু-ব্যৱস্থা কৰি মানুহৰ মাজত সেইবিলাক বিধান মানি চলিবলৈ উপদেশ দিলে।

মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱে কৃষ্ণ লীলা প্ৰচাৰ কৰিবৰ বাবেই অৰ্থাৎ ভাগৱতী বা বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ কাৰণে অক্ষীয়া ভাওনাৰ সৃষ্টি কৰিলে। সেই সময়ত বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰ কাৰ্য্যৰ জোৰ আন্দোলন অকল অসমতে নহয়, উত্তৰ ভাৰত আৰু দক্ষিণ ভাৰতটো চলে। সেই সময়ত যুগ ধৰ্ম হৈছিল বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰ। বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ কাৰণে সেই সময়ত নানা কৌশল চলোৱা হৈছিল।

কিয়নো বিভিন্ন ধৰ্মমুখী জনতাৰ মন বিস্তৃত ভাগৱতী ধৰ্মৰ জৰিয়তে জয় কৰা অতি সহজ কাম নাছিল। সেই কাৰণে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰক সকলে বৰ যত্ন কৰিব লগা হৈছিল। প্ৰচাৰক সকলৰ অৰ্থাৎ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ চৰম লক্ষ হ'ল শ্ৰীকৃষ্ণৰ ঐশ্বৰীক চৰিত্ৰ আৰু পুৰুষত্বৰ উজ্জল চাৰিত্ৰ মানৱ সমাজৰ আগত ডাঙি ধৰা।

শঙ্কৰদেৱে কিছুমান অক্ষীয়া ভাওনা ৰচনা কৰে। এই অক্ষীয়া ভাওনাই পুৰণি অসমীয়া সাহিত্যত অপূৰণ ঠাই অধিকাৰ কৰি আহিছে। অক্ষীয়া ভাওনা ৰচনা কৰা মূল লক্ষ হ'ল শ্ৰীকৃষ্ণ চৰিত্ৰ বিকাশ, বাকী পুণি কীৰ্তন, বৰগীত আদিৰে নতব বুলি ভাবি এই ভাওনাৰ জৰিয়তে জনগণৰ মন প্ৰধান ভাৱে আকৃষ্ট কৰিবৰ উদ্দেশ্যই ৰচনা কৰা হৈছিল।

ধন্য প্ৰচাৰত ভাওনাৰ প্ৰভাৱ বৰ উচ্চ। নাট্য কলাই ইয়াৰ বিশেষ ভাৱে সহায় কৰে। মানুহ সাধাৰণতঃ আমোদপ্ৰিয়। আমোদ-প্ৰমোদেৰে ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰা কামত অতি সূচল হৈছিল চাওঁতে সকলেও ভাওনা চাই আমোদ পায়, তাত বহু মানুহ দোট খাই আৰু তেওঁলোকৰ মন কৃষ্ণৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হয়। তেতিয়া দৰ্শক সকলৰ মনত দকৈ কথাবোৰ সোমায় পৰে আৰু এটি ধৰ্মৰ প্ৰতি সঁচ বহে। নাম, কীৰ্তন, গীত, পদ, কাব্য ভাগৱত, বৰগীত আদি কাব্যবোৰে মানুহৰ মন একে সমানে জয় কৰিব নোৱাৰে। কিন্তু অক্ষীয়া ভাওনাই সেই কাম সহজে কৰিব পাৰিছিল। সেই কাৰণেই অক্ষীয়া ভাওনাৰ স্থান বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ সকলোৰে ওপৰত।

শ্রীমন্ত শঙ্কৰদেৱ কেৱল বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰবৰ্ত্তক আৰু বৈষ্ণৱ কুল বধূহে যে আছিল এনে নহয়। অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰতি তেখেতৰ কিমান গভীৰ ভক্তি আছিল তাৰ প্ৰমাণ শ্ৰীমন্তাগৰতৰ দশম স্কন্ধত সুন্দৰকৈ ফুটি ওলাইছিল। এই মন্তাগৰতৰ অসমীয়া শঙ্কাৱলীৰ ব্যৱহাৰ দেখি পণ্ডিতসকল আচৰিত নহৈ নোৱাৰে। দুখীয়া, নিচলা অসমীয়া জন সমাজক সন্তোষ দিবলৈ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱে অসমীয়া ভাষাতে লিখা “অমৃত ভগৱান” মহান অৱদান।

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ অস্পৃশ্যতা বৰ্জন হৈছে ধৰ্ম সমাজত। তেখেতৰ নীতিমতে জাতি বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে হৰিনাম লোৱা সময়ত সকলোৱে একেলগে বহি নাম ধৰিব পাৰে। নামৰ অন্তত প্ৰসাদ, নিৰ্ম্মালি আদি গ্ৰহণ কৰে। বিলনীয়াৰ জাতি-কুল বিচাৰ নকৰি ভগৱন্তৰ প্ৰসাদ বুলি মূৰত লয় আৰু খায়। ইয়াৰ পৰা সকলোৰে মন এক ভাৱত মিলি যায়। সেই বুলি শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ গুৰুই জাতি নাশ কৰিব খোজা নাই। কিয়নো সৎ আৰু সন্ত হলে জাতিৰ অভিমান, অহংকাৰ মনত নাথাকে। তেখেতে শিষ্যসকলক ভজন শিকাইছিল—

“নমো নমো ভগৱন্ত পূৰ্ণ সনাতন।
আত্মাৰ্য্যামী জীৱৰ নিয়ন্তা নাৰায়ণ ॥ (কীৰ্ত্তন)
বিধিৰ কল্পনা মায়া মোহোৱে বাহ্যক
পৰম ঈশ্বৰ কৰো প্ৰণাম তোমাক।”

ভজন প্ৰণালীৰে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱে ভক্তৰ মাজৰ পৰা জাতি ভেদ তুলি দিলে। ভজনীয়া

সকলৰ মাজত ইটিয়ে সিটিয়ে ঈশ্বৰ জ্ঞান কৰি সেৱা কৰে। তেওঁলোকৰ মাজত বাম বাম, কৃষ্ণ কৃষ্ণ, বাপ, আতৈ আদি পদেৰে সন্তোষ কৰে। এমেদৰে চলিবলৈ ধৰাত জাতি ভেদৰ অভিমান কমি আহিবলৈ ধৰিলে।

মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱে আমাক কি দি নগ’ল। আমাক তেৰাই পৱিত্ৰ ভাগৱতী ধৰ্ম্মদান কৰিলে, নীতি নিয়ম নমনা বিৰাট সমাজ সংস্কাৰ কৰিলে, সাহিত্য, গীত, মাত্ৰ, পদ, নাট ভাঙনা আদিৰ প্ৰবৰ্ত্তন কৰি ভাৰতৰ ভিতৰতে আমাক জাকত জিলিকা কৰিলে। আমাৰ আগৰ অসভা বৰবৰ আৰু পৌণ্ডলিকতা—এবি দি শিল্প কৰ্ম্ম আৰু বিজ্ঞা চৰ্চাত মনোযোগ দিবলৈ আমাক দেখুৱাই দিলে।

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ দেৱৰ ধৰ্ম্মৰ ফালৰ অৱদান হ’ল অখণ্ড মানৱ ধৰ্ম। তেখেতে দিলে সত্য সনাতন এক শৰণ নাম ধৰ্ম।

সমাজ গঠনত হ’ল লোক তাত্ত্বিক নীতি। দেশ কাল পাত্ৰ নিৰ্বিশেষে বৰ্জিত খোৱা নীতি দিলে—শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ দেৱে। সত্য, ধৰ্ম, অহিংসা, দয়া, শ্ৰদ্ধা, স্নেহ আদি হ’ল এই অখণ্ড নীতিৰ প্ৰধান অঙ্গ।

এইদৰে যদি চোৱা যায় তেখেতৰ মহানুভৱতাৰ পৰা নিজৰি নিজৰি ওলোৱা অৱদানবোৰ অসমীয়াৰ অসমীয়াই। আজি অসমীয়াক যি কোনো ফালৰ পৰাই চোৱা নাযাওক, সকলো ফালৰ পৰাই শঙ্কৰ মাধৱৰ অৱদানেৰে গোটেই অসম, গোটেই অসমীয়া জাতি নিহীত হৈ আছে।

মুস্তাফা কামাল পাছা

চৈয়দ ইম্ৰাণ হুচেইন

নবম শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

"মহা মহা পুৰুষৰ চানেকিৰে জীৱনৰ
আমিও কৰিব পাৰো জীৱন গতিত,
অভিনয় শেষ হ'লে তাত্ত্বিক মাৰ গলে
থই যাব পাৰো খোজ সময় বালিত।"

১৮৮০ খৃষ্টাব্দত ছালোনিমকাত মুস্তাফা কামাল পাছাৰ জন্ম হয়। সেই দিনাই হয়তো তুবস্কৰ ভাগ্যৰ পূৰ আকাশত উদয় হৈছিল। সেই সময়ত তুবস্কৰ অৱস্থা শোচনীয় আছিল। কামাল পাছাৰ দেউতাক বেজাই ছালোনিমকাত কাষ্টম অফিচত এটি সামান্য চাকৰি কৰি জিলিকা নিৰ্বাহ কৰিছিল। দেউতাক আলি বেজা এজন চৰিত্ৰবান আৰু পৰাক্ৰমী লোক আছিল। কামালৰ মাক কথকৰ ছোৱালী হলেও বৰ ধৰ্ম পৰায়ণা আছিল। তেওঁৰ নাম জুৱেদা হানুন আছিল। মাক-বাপেকৰ স্ন-চৰিত্ৰ কামালৰ গাতো প্ৰতিফলিত হৈছিল।

সকল অৱস্থাতে বাপেকে কামালক মাকৰ লগত এৰি থৈ ইংলীজা সন্ধান কৰে। মাকে অতি কষ্টে কামালক ডাঙৰ দীঘল কৰি স্থানীয় পঢ়াশালিত ভৰ্ত্তি কৰিলে। কিন্তু তেওঁৰ পঢ়া-শুনাত বিশেষ মনোযোগ নাছিল। তেওঁ, তেওঁৰ বন্ধুবান্ধৱৰ সৈতে সদায় যুঁজ বাগৰ কৰিছিল। সকলো কালৰে পৰা তেওঁ সৈনিক হ'বলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল।

১৯০৫ চনত তেওঁ খলিফাৰ সৈন্য দলত ভৰ্ত্তি হয়। আৰু অতি কম সময়ত ভিতৰতে তেওঁ যুদ্ধ-বিজ্ঞানত পটু হৈ উঠে। বহুত সময়ত তেওঁ ইটালী, গ্ৰীচ, বুলগেৰিয়া আৰু ৰুটিচৰ বিপক্ষে গিয় হৈছিল। তেওঁ খলিফা দলত থাকিলেও খলিফাৰ বিপক্ষে থিয় হৈছিল। তেওঁৰ দেশ-প্ৰেম আৰু জাতীয়তা বোধে সকলো মানুহকে তেওঁৰ প্ৰতি আকৃষ্ট কৰাইছিল।

১৯১৯ চনত এবজুৰাম নামৰ ঠাইত এক জাতীয় পৰিষদ আহ্বান কৰিলে। বহুতো তুকী মানুহ আহি সেই ঠাইত যোগ দিলে। কামালক দলপতি হিচাবে নিৰ্বাচন কৰিলে। তেওঁ দলপতি হৈয়ে চুলতানৰ বিপক্ষে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে।

কামাল পাছা এজন মহান সৈনিক হ'ল। বহু ঠাই ঘূৰি তেওঁ ২৫০০০ সৈন্যৰ এটা দৌলত নিৰ্বাচিত কৰিলে। তেওঁলোকক এনেকুৱা সৈনিক কৰি তুলিছিল যে তেতিয়াই যুদ্ধ কৰিব লাগে তেতিয়াই তেওঁলোক প্ৰস্তুত আছিল। এই দল গঠন কৰাত ইজমেৎ পাছা নামৰ সেনাপতিয়ে কামালক যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। শত গ্ৰীক বাহাদিৰৰ বাবে আত্মবাত কামালৰ দলে এবাৰ চৈধ্য দিন যুদ্ধ কৰি পোন্ধৰ দিনৰ দিনা গ্ৰীক পিছ হুহকি যাবলৈ বাধ্য কৰায়। কামালৰ এনে পৰাক্ৰম দেখি গোটেই পৃথিৱীয়ে ভবধ মানিলে। দেশবাসীয়ে কামালক "গাজী" বা "বিজয়ী" উপাধিৰে বিভূষিত কৰিলে।

১৯২১ চনত ইটালীয়ে তুৰস্কৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। এই যুদ্ধত তেওঁ অসীম সাহসেৰে যুঁজি জয় লাভ কৰিলে। তেওঁৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল “মস্ত সাধন কিম্বা শৰীৰ পতন”। দেশ সেৱাত প্ৰাণ আহুতি দিবলৈ তেওঁ অকনো কুণ্ঠাবোধ নকৰিছিল। তুৰস্কৰ ভিতৰৰ নানা ঠাইৰ মানুহে কামালৰ দলত যোগ দিলে। তাত এখন জাতীয় পৰিষদ গঠন কৰিলে। সেই পৰিষদৰ সভাপতি হিচাবে কামাল পাছাক নিৰ্বাচন কৰিলে। এই সভাই চুলতানী পদ উঠাই দি ১৯২৩ চনত তুৰস্কত প্ৰকৃত গণতন্ত্ৰ স্থাপন কৰিলে।

১৯২৩ চনত কামালৰ মাকে কামালক অকলশৰীয়া অবস্থাত এৰি থৈ কোনোবা এখন অজান দেশলৈ গমন কৰিলে। মাকে কামালৰ মতং কাৰ্য্য দেখি নিজে ভাগৱতী বুলি কেতিয়াবা আনন্দতে ছুধাৰি চকুলো টুকিছিল। জীয়াই থকা কালত পুতেকক সৈন্য বাতিনীৰ সৈন্যসকল আৰু জাতীয় পৰিষদৰ সভাপতি হোৱা দেখি তেওঁ নিজে গোবৰ অনুভৱ কৰিছিল। যেতিয়া তুৰস্ক গণতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰ বুলি পৰিগণিত হল তেতিয়া কামালে দেশৰ উন্নতি সাধিবলৈ দেহে কেহে লাগি গ'ল। চুলতানী দেশ গণ-তান্ত্ৰিক দেশত পৰিণত হোৱাৰ লগে লগে তেওঁ জীৱনটো উপভোগ কৰিবলৈ এজন পনী সদাগৰৰ লতিকাল হানুন নামৰ এজনী কণৱতী আৰু স্ন-শিক্ষিতা যুৱতী বান্ধৱী হিচাবে ললে। তেওঁলোকৰ জীৱন মধুময় হবলৈ নো-পাওঁতেই তেওঁলোকৰ বিচ্ছেদ ঘটিল।

এখন দেশক উন্নতিৰ পথত আগুৱাই লৈ যোৱা বাটত বহুতো বাধা বিঘিনী থকাটো স্বাভাৱিক। কামালৰ জীৱনটো এয়ে ঘটিল। তথাপি কামালে সকলো বিপদ বিঘিনীৰ সন্মুখীন হৈয়ো তাক সাঁহি মুখেৰে বৰণ কৰিলে। হেলাৰঙে তেওঁ সকলোকে পৰাজয় কৰালে। ধৰ্ম্মৰ গুৰি ধৰোতা মোল্লা সকলে কোবাণৰ যি ব্যাখ্যা কৰে তাক জন-সাধাৰণে সঠিক বুলি মানি লৈছিল। কিন্তু

কামালে আইন কৰি মোল্লা দলক উঠাই দি কোবাণ তুৰ্কী ভাষাত প্ৰকাশ কৰায়। আগতে তাত ফৰাচী ভাষাৰ বৰ প্ৰচলন আছিল। সেইবিলাক কামালে উঠাই দি সকলোবিলাক তুৰ্কী ভাষাত প্ৰকাশ কৰিলে। এই বিলাক কৰিবলৈ যাওঁতে বহুতো মানুহ বিদ্ৰোহী হৈ উঠিছিল। কামাল পাছাই হেলাৰঙে সকলোকে বল কৰিছিল।

আগতে নাৰীজাতিৰ সমাজত স্থান নাছিল। নাৰী জাতিক কোনো সুবিধা নিদিয়াৰ কাৰণে তেওঁলোকৰ বুদ্ধি-বুদ্ধিবোধৰ ক'লা ডাৱৰে ঢাকি ৰাখিছিল। নাৰী জাতিক পুৰুষৰ সমানে স্থান নিদিলে কোনো গণতান্ত্ৰিক দেশে উন্নতিৰ পথক আগ বাঢ়িব নোৱাৰে। কোনো উন্নত দেশৰ লগত খোজ মিলাই যাব লগা হ'লে নিশ্চয় নাৰী-য়েও শিক্ষাৰ পথত আগ বাঢ়িব লাগিব। এই কথা বিজ্ঞানেও স্বীকাৰ কৰে। কামালে নাৰী শিক্ষাৰ কাৰণে বহুতো অৰ্থ ব্যয় কৰি নামান অনুষ্ঠান গঢ়ি তুলিলে। তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল যে, নাৰী আৰু পুৰুষ একেলগ হৈ কাম কৰিলে বহুৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি হৈ বহুতো শিল্পানুষ্ঠান সূচক-ৰূপে সমাধা হ'ব। এইদৰে তেওঁ কিছুমান গুৰুণী নীতি-নিয়ম উঠাই দি সমাজখন ভালদৰে গঢ়িলে। এই কথা মানিবলৈ বহুতো টান পাঠিছিল যদিও তেওঁ কাষত পৰিণত কৰিহে এৰিছিল। যি কামত তেওঁ এগৰ লাগে, সেই কাৰ্য্য সমাধা নহয় মানে নৈৰিছিল।

নাৰী জাতিৰ উন্নতিৰ কাৰণে তেওঁ নিজৰ সহধৰ্ম্মীনিৰ সৈতে সভা সমিতিত যোগদান দিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। তেওঁলোকক অনুসৰণ কৰিয়েই বহুতো তুৰ্কী নাৰীয়ে হাৰেমৰ কঠোৰ শাসনৰ

পৰা মুক্তি লাভৰ উপায় পালে । এই সংসাৰৰ কাৰণে গোটেই তুৰ্কী নাৰীয়ে চন্দ-সূৰ্য্য থাকে মানে তেওঁৰ নাম পাহৰিব মোৱাৰে । একমাত্ৰ কামালৰ অশেষ চেষ্টাৰ ফলত আজি তুৰ্কী নাৰীয়ে নানান দেশলৈ গৈ বিছা শিক্ষা আহৰণ কৰিব পাৰিছে ।

তুৰ্কী ভাষাটো লিখা হৈছিল আখৰী আখৰেৰে । তাক নতুন ৰূপেৰে সজাই পৰাই তুলিবৰ কাৰণে ৰোমান আখৰেৰে লিখিবলৈ কামালে দেশত শুনাই দিছিল । তেওঁৰ কল্পনাক বাস্তৱত পৰিণত কৰিবলৈ তেওঁ নিজে শিক্ষকতা কৰিছিল । এই কাৰ্য্য সাধনত বহুতো মানুহে তেওঁক সহায় আৰু মহামুভূতি দেখুৱাইছিল । দেশত এমেকা এটা নিয়ম জাৰি কৰি দিছিল যে যি সকল লোকে চাকৰি কৰিব খোজে তেওঁলোকে ৰোমান আখৰ শিকিব লাগিব । আখৰী ভাষা আৰু আখৰ এৰি পেলোৱাত তুৰ্কী সাহিত্যই নতুন ৰূপ ললে ।

কামাল পাছাই অৰ্থনীতিৰ উন্নতিৰ কাৰণে প্ৰাণ টাকি চেষ্টা কৰিলে । আগৰ যি নিয়ম পদ্ধতিৰে খেতি-বাতি কৰিছিল তাক তেওঁ উঠাই দি নতুন নতুন পদ্ধতিৰে খেতি-বাতি কৰিবলৈ ললে । বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে গৰু-মহ বখাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে । তেওঁৰ অশেষ চেষ্টাৰ ফলত দেশখন শস্যৰে নদন-বদন হৈছিল । তেওঁ দেশক উন্নতিৰ পথত নিয়াৰ কাৰণে আন আন দেশৰ ওচৰত হাত পাতিবৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰা নাছিল । তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল যে, আন আন দেশৰ পৰা ধন

আনিলে ঘৰুৱা কাজিয়াত সিহঁতে উৎপীড়ন কৰিব পাৰে ।

১৯৩৮ চনৰ ১১ নবেম্বৰৰ দিনা ৫৯ বছৰ বয়সত গাজী মুস্তাফা কামাল পাছাই এই সংসাৰ ত্যাগ কৰি স্বৰ্গগামী হ'ল । এই কৰুণ দৃশ্যই তুৰস্ক জাতিক ক'লা ডাৱীৰে ঢাকি ৰাখিলে । তুৰস্ক জাতিৰ বন্দি সেইদিনা মুম্বাই গ'ল । গোটেই তুৰস্ক আন্ধাৰ হৈ গ'ল । তেওঁৰ মৃত্যুত তুৰ্কী জাতিৰ ভাবিব নোৱাৰা অপূৰণীয় ক্ষতি হ'ল । অকল তুৰস্ক বাসীৰে নহয়, গোটেই পৃথীবীৰে এটা অপূৰণীয় ক্ষতি হ'ল ।

পৃথিবীৰ বুৰঞ্জীৰ পাতত গাজী কামাল পাছাত বাহিৰে এনে এজন ব্যক্তি নাই যিজনে এখন ধ্বংস প্ৰায় দেশক ইমান সুন্দৰ ভাৱে সজাই পৰাই তুলিব পাৰে । তেওঁৰ নাম চিৰদিনলৈ পৃথিবীৰ বুৰঞ্জী লুপ্ত নোহোৱালৈকে জিলিকি থাকিব । তেওঁৰ কাম হ'ল ধৰ্ম্মৰ পৰা ৰাজনীতিক পথক কৰি আনি নানা শ্ৰেণীৰ জনসাধাৰণক মিলা প্ৰীতিৰে একেডাল ডোলেৰে বান্ধি পেলোৱা । পৃথিবীৰ উচ্চ মহান ব্যক্তিসকলৰ ভিতৰত পাছাই এখন আসন গ্ৰহণ কৰিছে ।

গাজী কামাল পাছাই চিৰদিনৰ কাৰণে এই সংসাৰৰ পৰা বিদায় মাগিলে । তেওঁ আমাৰ মাজত দেশৰ প্ৰতি যি ভালপোৱা জাৰ সিচি দি গ'ল তাক আমি পাহৰিব নোৱাৰো । তেওঁৰ জীৱনত দেশৰ প্ৰতি যি মহান আদৰ্শ আমাৰ আগত দাঙি ধৰিলে সেই আদৰ্শৰে আমিও দেশক উন্নতিৰ পথত আগুৱাই নিবলৈ চেষ্টা কৰিম ।

ગજાડેલો

অপাচষ্টা

ঐইন্দ্ৰকান্ত নাথ

১৪ মান শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

মিবলৈ পালে। এইবাব হেনো কৰিতা,
গল্প প্ৰবন্ধ আদিৰ প্ৰতিযোগিতা চলিব।
নোটচ ব'ৰ্ডত এখন জাননী মাৰিছে। জাননীখন
পঢ়ি চাই ভাবিলোঁ মই এইবাব আটাইতকৈ ভাল
কৰিতা এটি লিখিম। মনটোৱেও কৰি হোৱাৰ
ভাব খেলালে। ল'ৰালদিকৈ হোষ্টেললৈ গলোঁ।
জোতা জোৰ খুলি হাত-ভৰিবোৰ ধুই ললোঁ।
হাতত কলমটো লৈ বিচনাত বহি পৰিলোঁ।
লগতে দুখিলামান কাগজো ললোঁ। ধুনীয়া
ধুনীয়া কৰিতাৰ শব্দ কিছুমান বচিলোঁ। (শব্দ-
বোৰ অৱশ্যে মোৰ কাণেহে ধুনীয়া, আনৰ কাৰণে
নহ'বও পাৰে।) হায়! দুখ-টা পাৰ হৈ গ'ল।
কিন্তু কৰিতাৰ ছন্দ হলে বিচাৰি নাপালোঁ।
শেষত যেনবা এইখিনিকেই লিখি পেলালোঁ—

“তুমি যদি দিয়া সোণ

বন্ধিম ওঠটি;

মই ভেস্তু বাখিম সায়টি

আলফলকৈ

মোৰ ওঠ দুটিৰে

আচ'ব বহুতো স্মৃতিৰ।—

মনটো খু-উ-ৰ ভাল লাগি গ'ল। ভাবিলোঁ
এইবাব এজন বিখ্যাত কৰি হৈ গলোঁ। প্ৰতি-
যোগিতাত ফাট্ট প্ৰাইজ লমেই লম। কিন্তু এই

খিনিৰ পিচত আক কি লিখোঁ! তাৰেই
চিন্তাত 'ধাতু' নাইকিয়া হ'ল। 'ধাতু'ৱেই নাই
যেতিয়া “কন্‌জুগেচন” কৰোঁ কেৱলৈ ?

তেতিয়া প্ৰায় চাৰিমান বাজিছে। ভাবিলোঁ
হোটেললৈ গৈ চাহ একাপ খাই মনটো টঙাই আহোঁ।
কামো কৰিলো সেই ভাবেই। পিচে, চাহ খায়েই
কৰি মনটো সদ্‌মুখ নথাকিল। কৰি মানুহ
যেনিয়া অলপ ভাবুক দেখুৱাই এখন পান-দোকানলৈ
গলোঁ। 'নৰ্থ প'ল' এডাল জুলাই মুখত ললোঁ।
শুনিছিলো নৰ্থ প'লৰ দাম হেনো তিনি পইচা।
সময় মূল্যবান; গতিকে দোকানীয়ে খোজালৈ
অপেক্ষা নকৰি দাম দি গুচি আহিলোঁ।

মোৰ মানসী প্ৰিয়াৰ ওঠটি মোৰ ওঠ দুটিৰে
সায়টি বখাৰ দৰে তৰ্জানী আক মধ্যমা আঙুলিয়ে
চিগাৰেটেশো আলফলকৈ ধৰি থাকিল পুনৰ
হোষ্টেল মুৱা হলো।

পূব ফালৰ পৰা অহা একাবেকো বাস্তাটোৰে
আমাৰ হোষ্টেললৈ আহি আছোঁ। ইতিমধ্যে
পিচফালৰ পৰা এখন 'কাৰ' আহিছে। ইৰ্ণ
দিছে। শুনিছোঁ। কিন্তু ভাবুক বুলি পৰিগণিত
হোৱাৰ আশাৰে বাস্তাৰ পৰা আঁতৰি যোৱা নাই।
ইতিমধ্যে গাড়ী বহুত ওচৰ চাপিল। তথাপি
আঁতৰা নাই। পিচত বিকট চিঞৰেৰে গাড়ীৰ ব্ৰেক

টকা গম পালোঁ। চক্খোৱাৰ দৰে বাস্তৱ পৰা
 আঁতৰি পৰিলোঁ। গাড়ীলৈ চকু দিয়াত দেখিলো
 আমাৰ হোটেলৰ চুপাৰিণ্টেণ্ডেণ্ট মহাশয়ে মোৰ
 কালে কেবাহিকৈ চাই ভোঁ কৰে গাড়ী চলাই
 দিলে। কিন্তু আধাপোৰা চিগাৰেট বিনিয়ে দুই
 আঙুলিৰ মধুৰ পৰশ নেবিলে। মই “নাৰ্ডাচ”
 হৈ গলোঁ। কৱিতাৰ চিন্তা এৰি “বেড কেৰেক্টাৰ”
 বুলি নোটচ ব’ৰ্ডত জানোছা নামটো উঠে তাৰেহে

চিন্তাত লাগিব লগা হ’ল।

মনত বাককৈয়ে আঘাত লাগিল। কৱি হোৱাৰ
 অপচেষ্টা দলিয়াই দি শান্ত ল’ৰাৰ দৰে আছি
 হোটেল পালোঁহি। কল্পনাত মোৰ মানসী প্ৰিয়াৰ
 সৈতে অঁকা বহুগুণ স্মৃতিৰ আচ্ৰোৰ দিঠকত
 জ্বলাই লোৱা চিগাৰেটৰ দৰে কাহো ওচৰত
 অভিযোগ নকৰাকৈ পুৰি পুৰি নিঃশেষ হৈ গ’ল।
 আনকি মই নিজেও নজনাকৈ।

নিমাতো ছোৱালীজনী

শ্ৰীগোষ্ঠিত চন্দ্ৰ কণিতা

প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

সৰলাই সদায় কয়--“দাদা আপুনি বিয়া নকৰায় কিয় ?” কিন্তু তাই নেজানে যে, তাইৰ এই কথাষাৰ অন্তৰালত লুকাই আছে মোৰ অন্তৰত নিষ্কেপ কৰা হাজাৰ হাজাৰ বিপুল দাণ। তাই নেজানে যে, তাইৰ সেই বাণে মোৰ অন্তৰ সদায় থক-সৰকা কৰি থাকে। সেই হেতুে তাইক মই অলপে দোষ দিব নোৱাৰোঁ। কোনো প্ৰত্যুত্তৰ কৰিব নোৱাৰোঁ। যিদিনাই তাইক মই ভৱনৰ আসন দিছোঁ, সিদিনাৰ পৰাই তাইৰ সকলো শাসন, সকলো কথা মানি চলিবলৈ বাধ্য হৈছোঁ। কিন্তু কিয় ‘বিয়া নকৰাও সেই কথাটো জনো’ তাইৰ আগত খুলি ক’ব পাৰিম অন্তৰত থিকুৰা জুই জ্বলাই লেটো, যাৰ বিষহৰ বেতন তিল তিলকৈ ভোগিব লাগিছে, সেইকুৰা জুই জনো তাইৰ অন্তৰতো জ্বলাই দিব পাৰিম ? নাই নোৱাৰোঁ।

সম্পৰ্কত তাই মোৰ কোনো নহয় সচা। তথাপি তাই এজনী মোৰ নিজ ভনী। কিমান অভিযোগ মোৰ ওপৰত তাইৰ। দাদা; অমুকটো নকৰিলে দেখোম। তমুকটোনো নকৰে কিয় ? ইত্যাদি এশ এটা সদায় লাগিয়েই থাকে। সকলোৰে মুখত মোৰ বিষয়খন হৈ গলেই যেন তাই ইহ সংসাৰৰ সকলো বোজাৰ পৰা মুক্তি

পায়। কিন্তু মোৰ জানো বিয়া হব ? বিয়া কৰাবলৈ মোৰ কি আছে ? কি লৈ মই বিয়া কৰাম ? যি অলপ আছিল, সিও দিনে দিনে নিঃশেষ হৈ যাব ধৰিছে। ইমানখিনি ছোৱা স্নেহও তাইৰ কথাত হানী কৰিবলৈ মোৰ কোনো ইচ্ছা নাই। মই জামো তাইৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে চলিলে অন্তৰত তাই দাৰুণ আঘাত পাব। কিন্তু সিমানেখিনি কৰিবলৈ মোৰ বিবেকে নকয়। আগতেই কৈছো যে তাই মোৰ কোনো নহয়। সেয়ে হলেও তাই মোৰ আপোনৰো আপোন পৰম আপোন। তাইৰ মৰমৰ দাবি প্ৰত্যাখ্যান কৰিবলৈ মোৰ সাহসে ঢুকি নাপায়। নাজানো এতিয়া তাইৰ মোৰ প্ৰতি আন্তৰিক মৰম নে মৰমৰ কৃতিমতা মাথোম। হয়তো মোৰ প্ৰতি তাইৰ এইটো সহানুভূতিও হ’ব পাৰে কিয়নো এই সংসাৰত মোৰ নিজৰ বুলিবলৈ আক কোনো নাই। তথাপি আনৰ আগত মোৰো এজনী ভনী আছে বুলি কবলৈ তাইক পাইছোঁ। এদিন জন্মিছিলো সকলোৰে মৰমলৈ। কিন্তু নিষ্ঠুৰ নিয়তিৰ বিধানত, মৰমৰ প্ৰতিদান বিলাবলৈ নোপাওঁতেই মোক অকলশৰীয়া কৰি এৰি থৈ সকলোৱে মোৰ পৰা বিদায় মাগিছে। এই হতভাগীয়া বলো মাত্ৰ এটি ‘পপীয়া তৰা’ হৈ।

অকিচর পৰা আহি এবাৰ মহুয় এবাৰ সিহঁতৰ ঘৰলৈ যাবই লাগিব। এইটো এটা স্বতসিদ্ধ কথাৰ দৰে হৈ পৰিছে। যদি কোনো কাৰণ বলতঃ এদিন মাৰাঠ, পিচদিনা মোৰ ফালে হৈছে আৰু। কিমান যে কথা শুনিব লগীয়া হয় তাক ভগৱানেহে জানে। ইমান আব্দাৰ, ইমান অভিমান মোৰ প্ৰতি এই ছোৱালীজনীৰ।

সেইদিনা বৰিবাৰ। সপ্তাহৰ মুখত এদিন বন্ধ পাইছোঁ। মনটো বেচ ফৰকাল লাগিছে। আন যিয়েই নহওঁক আজি অলপ শাস্তিৰে জিয়াব পাবিম। বাতি পুৱাটোও আমোদজনক হৈ উঠিছে। এটি মিঠা মিঠা আমেজ সৰা সূৰ্য্যৰ হেঙুলীয়া আভা আহি গোটেই ঘৰটো বিৰিঙি পেলাইছে। ঠিকি চেয়াৰখনত আউজীলৈ নাভাবিব লগা বহু কথাই ভাবি আছোঁ। এনেতে এবাৰ এটি ভৰিৰ মুঠু শব্দ শুনিবলৈ পালোঁ। মোৰ ভাৱত কৰবাত আত লাগি গ'ল। বাহিৰলৈ চাই দেখোঁ সৰলাৰ ছোৱালী 'কুঞ্জ' মোৰ দুৱাৰত উপস্থিত। তাই এবাৰ তললৈ চাইছে, এবাৰ ওপৰলৈ চাইছে। মাতিবলৈ সাহস কৰা নাই। জানোচা কিবা কৈ দিওঁ। তাইৰ ভয় ভাঙিবলৈ ময়েই প্ৰথমে মাত দিলোঁ—কি কুঞ্জ! কিয় আহিলি? তাই থোকা-থোকি মাতেৰে কলে—“মাই আজি দুপৰীয়া তোমাক ভাত খাবলৈ মাতিছে।” পুনৰ প্ৰশ্ন কৰিবলৈ নোপাওঁতেই 'স্বাৰাদেই মামা' বুলি তাই দৌৰ দিলে।

মোৰ 'প্ৰগ্ৰেম কেঞ্চেল' হ'ল। কি যে কলে-জাৰী এই বৰিবাৰটো। সপ্তাহটোত বৈ যোৱা সকলো কামেই পেলাই থোৱা হয় এই বৰিবাৰ-

টোলৈ; কিন্তু যিদিনা সেই দিনটো উপস্থিত হয়গৈ সিদিনা সকলো নাকচ হৈ যায়। কৰিব লগীয়াটো থাকি যায়। আৰু নকৰিব লগীয়া এটা কৰিব লগীয়াত পৰে। তথাপি তাই মাতিছে যেতিয়া যাবই লাগিব। তাইৰ নিমন্ত্ৰণ কোনোদিনে উপেক্ষা কৰিব পৰা নাই; আঙিও নোৱাৰো আৰু ভৱি-শ্বতেও নোৱাৰিম। ঘড়ীলৈ চালো ৯টা বাজিছে। বহু সময় আছে কাৰণে বিচনাত দীঘল দি পৰিলোঁ। গভীৰ নিদ্ৰাই আগুৰি ধৰিলে। যেতিয়া সাৰ পাওঁ তেতিয়া দেখোঁ বাৰটা বাজি গৈছে। গা ধুবলৈ সময় মহ'ল। দৌৰা-দৌৰিকৈ চোলাটো পিন্ধি সিহঁতৰ ঘৰলৈ খোজ ললোঁ। মই গৈ পদূলি মুখ পাইছোঁহি মাত্ৰ। কুঞ্জই মামা আহিছে, মামা আহিছে বুলি চিঞ'ৰি পোনচাতেই মাকৰ ওচৰ পালেগৈ; কিন্তু সেই বাংঢালী ছোৱালীজনীক তাইৰ মৰমী মাকে তেনেই নিৰাশ কৰি পেলালে। কেইটামান শব্দ মোৰ কাণত ভাহি উঠিছিলহি—“বা যা, মোক আমনি নকৰিবি। যেয়ে আহে সেয়ে আহক। চিঞ'ৰি মৰিছ কিয়? ভালে ভালে ইয়াৰ পৰা আঁতৰি যা।” মাকৰ কথা শুনি তাই সেমেনা-সেমেনি কৰি নীষৰে আঁতৰি গ'ল। আৰু কিছুমান শব্দ মুখৰ ভিতৰতে ভোৰ ভোবাই কোৱা শুনিবলৈ পালোঁ। “কি যে এবিধ নোৱাৰা ঘৰখন” মাতেওঁতাই মাই, কোনোবাটো মাতিলেও আকৌ আঙিবলৈ সময়েই মাই। দুপৰীয়া মাতিলে আহিব আবেলি। আবেলি মাতিলে আঙিব গধূলি। ইত্যাদি। মনতে ভাবিলোঁ, লেখাত পৰিলোঁৱেই যেতিয়া মনে মনে থকাই ভাল। মাত দিলে কথা বিষমহে হবৰ আছে। ডিৱোতা মানুহৰ

সৈতে কথাটোক জয়লাভ কৰা যিকোনো মানুহৰ পক্ষে সহজ কাম নহয় । এইদৰে কিছুবেলি যোৱাৰ পিছত মৰমৰ বহু বাক্যাবাৰ নিকেপৰ অন্তত ভোজন কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰি অলপ জিৰাবৰ কাৰণে পটিকলৈ সোমাই গলোঁ । কিন্তু পিছ মুহূৰ্ত্ততে সবলাই যি প্ৰস্তাৱ ডাঙি ধৰি মোৰ আগত উপস্থিত হ'লহি কোনোমতে আক জিবোৰা নহ'ল ।

দাদা ! মাফ কৰিব । আজি মই আপোনাক জিৰাবলৈ মতা নাই । এটি বিশেষ কাৰণতহে মাতিছোঁ । খোৱাৰ কথাটি নাম মাত্ৰহে । যদি আপুনি সটাকৈয়ে মোক ভনীৰ আসন দিছে, তেনেহলে আপুনি কব লাগিব, কি অসুখ হৈছে আপোনাৰ ? কিয় আপুনি সদায় মন মাৰি বহি থাকে ? লান্দাচাৰ মানুহটো : কোনো অভাৱ অভিযোগ নাই, তথাপি দিনে দিনে আপুনি কুকাই খিনাই যাব লাগিছে । শৰীৰৰ প্ৰতি কোনো যত্ন নাই । কাপোৰ কানিৰ কোনো লাক্‌বান্ধ নাই । এনেকৈ আপুনি আক কিমান দিন জীয়াই থাকিব খুজিছে । সেইটো আক নহব । মই আক আপোনাক এনেকুৱা জীৱন কটাবলৈ দি জহন্নামে যাবলৈ এৰি দিব নোৱাৰো । মই কামনা নকৰো যে আপোনাৰ বংশৰ জীৱন বস্তু চিৰদিনলৈ নিৰ্ম্মাণিত হৈ যাওঁক । আপুনি বিয়া কৰাব লাগিব । বংশৰ নাম উজ্জল কৰি ৰাখিব লাগিব । গতিকে আপোনাৰ ওচৰত মোৰ অনুৰোধ, সোনকালে বিয়াখন পাতি পেলাওঁক । তেতিয়া হলে ইবিলাক যিয়েই নচওঁক লাগে, অন্ততঃ আপোনাৰ মনৰ পৰিবৰ্ত্তন হব । আনহাতে আপুনি সুখীও হব পাৰিব ।

: তাইৰ কথাত মোৰ মুখ মেলান হৈ পৰিল । কলো “অবুজ ছোৱালী বিয়া কৰালেই জানো মানুহ সুখী হব পাৰে ? অকল বিয়াই জানো মানুহৰ মন তথা জীৱনৰ

পৰিবৰ্ত্তন আনি দিব পাৰে ? তেনেহলে পৃথিবীত এই বিবাহ-বিচ্ছেদ প্ৰথাটোৰ উদ্ভৱ হ'ল কিয় ? ইমান দিনে যি কথা পাহৰিবলৈ বহু কৰি আহিছিলো, যি কথা দ্বিতীয়জনৰ ওচৰত প্ৰকাশ নকৰোঁ বুলি ভাবিছিলোঁ, তয়ে আজি সেই কথাৰ ছাৰ মুকলি কৰি দিলি ।” বিয়া ! বিয়া শব্দটোৱে মোৰ মূৰ গৰম কৰি দিয়ে । বিয়া মোৰ ইহজনমত নহব সবলা ! মই কোনোবা জনমত পাপী আছিলোঁ ; আক সেই পাপৰ ফল ইহ-জনমত ভোগ কৰিব লাগিব, লক্ষ্যভ্ৰষ্ট পৰীয়া তৰাৰ দৰে— ।

: সবলা একৰকম চিঞৰি উঠিল “বিয়া কেনেকৈ নহব ? মই যে উকিলৰ ভনীয়েক পাৰিভাতৰ লগত একৰকম বিয়াৰ সকলো বন্দবস্ত ঠিক কৰি পেলাইছোঁ । আনকি ৰিংচেৰেমণীৰো দিনবাৰ লোৱা হৈছে । আনহাতে আপোনাক ইয়ালৈ মতাৰো প্ৰধান উদ্দেশ্য সেইটোৱেই ।

: তুমি বৰ ভুল কাম কৰিলা সবলা ! ভুল কাম কৰিল ! মোক নোসোধাকৈ এনেকুৱা এটা শুভুত্বপূৰ্ণ কাম কৰি নিশ্চয় ভাল কাম কৰা নাই । তুমিভো অতঃ এই কথাখিনি ঘূৰ্ণাক্ষৰেও মোক জনাব পাৰা ! বিয়া বোলা কথাটি ইমান সহজ নহয় যে সকলোৰা-ছোৱালীৰ প্লিৰ খেলা । ই হৈছে মানুহৰ জীৱন-মৰণ সমস্যা । যিয়ে নহওঁক বাক এতিয়াও বহু সময় বাকী আছে । তেওঁলোকক কৰা যে, ছোৱালী যদি তেওঁ-লোকৰ নিতান্তই বিয়া দিয়াৰ দৰ্কাৰ, তেনেহলে অতঃ ঠাইক দিয়ে যেন । মোৰ লগত নহব ।

: সেইটো কেনেকৈ হব দাদা ! তাই যে ইমান দিনে আপোনাকে বিচাৰি আছে ।

: তাই বিচাৰিলেও মইভো তাইক বিচৰা নাই সবলা ! এইটো তুমি পাহৰি যোৱা কিয় ? আনহাতে তুমি ইয়াকো পাহৰি যোৱা উচিত নহয় যে, এইয়া

সিঁইতৰ এটা পলিচি মাত্ৰ। এজন উপযুক্ত পাত্ৰ হাতত ৰাখি তাতকৈ আৰু অলপ উচ্চস্তৰৰ পাত্ৰৰ অন্বেষণত সিঁইত সদায় ঘূৰি ফুৰে। দ্বিতীয়জন পালে প্ৰথম জন ক'ও পৰি থাকে তাৰ বিচাৰ লবলৈ সিঁইতৰ সময় নাই। যদিহে দুৰ্ভাগ্য বশতঃ দ্বিতীয় জন নিমিলে, তেতিয়া প্ৰথমজনেই সিঁইতৰ সদয়ৰ উপাত্ত দেৱতা হৈ পৰে। এতিয়াও কোনো ভয় নাই বাক। ধনী মানুহৰ ছোৱালী বিয়া দিয়াতো কোনো চিন্তাৰ বিষয় নহয়। তেওঁলোকৰ ধন আছেতো? সকলো ঠিক হৈ যাব। সিফালে ছোৱালী যিয়েই নহওক।

: থৈ দিয়ক আপোনাৰ কথা। লোকৰ ছোৱালীৰ বিষয়ে বৰ্ণনা মকৰিলেও হব। মুঠতে কওঁক আপোনাৰ এই বৈৰাগ্যৰ কাৰণ কি?

: সৰলা! ভনীটি মোৰ। ক্ষমা কৰিবা দেই! ভাবিছিলো মোৰ জীৱনৰ ইতিহাস দ্বিতীয় জনৰ আগত প্ৰকাশ নকৰো। কিন্তু তাকেই আজি তোমাৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবলৈ বাধ্য হলো। পৰাজয়ৰ বৰমালাই মোৰ কাৰণে শ্ৰেষ্ঠ সম্ভাষণ হৈ পৰিছে। “সংঘাটে আনি দিয়ে মানুহৰ জীৱনলৈ নতুন তৰঙ্গ”। মোৰ জীৱনলৈ এদিন সংঘাট আহিল। আৰু সেই সংঘাটে মোৰ গোটেই স্বহাটোকে সলনি কৰি পেলালে। শূন্য বাক। শূন্য হৈ যাব। কোনো প্ৰশ্ন নকৰিবা। প্ৰশ্ন কৰিলেও কোনো উত্তৰ নেপাব।

: কালৰ বুকুত সুদীৰ্ঘ দুটি বছৰ লীন হৈ গ'ল। তেতিয়া পোন প্ৰথম মই চাকৰিত সোমাইছোহি মাত্ৰ। এইখন চহৰৰ আবহাৱ, আচাৰ-ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে একোৱেই ভালদৰে জনা হৈ উঠা নাই। সদায় চাৰে ন বজাত অফিচলৈ যাওঁ আৰু চাৰি বজাত ঘৰলৈ উভতি আহো।

এয়ে আছিল তেতিয়াৰ মোৰ দৈনন্দিক কাৰ্য্য।

এদিনাখন! সেইদিনা কি বাৰ আছিল মোৰ মনত নাই। কিন্তু ভাৰিখটো হলে এতিয়াও মনত আছে। ২১ জুলাই। কি যে কুলক্ষণীয় দিন আছিল, সেই দিনটো। ডাৰ্ভীয়া বতৰ। বৰষুণ। কেৱল বৰষুণ। কিন্‌কিনিয়া বৰষুণ। লগতে বতাহ। চাটি ঠিককৈ ধৰি ৰাখিব নোৱাৰি। অলপ দেৰিও হৈছে। চাইকেল জোৰে মাৰিছোঁ। বিপদৰ উপৰি বিপদ। য'তে বাঘৰ ভয় ত'তে ৰাতিও হয়। এখন হাতেৰে হেণ্ডেলত ধৰি আনখনেৰে ছাতিটো ধৰি দেহৰ সৰস শক্তি প্ৰয়োগ কৰি চাইকেল মাৰিছোঁ। এনেতে ইঠাত এখন গাড়ীৰ সমুখত পৰি গলো। জীৱনৰ সমুখত তৎক্ষণাত চাইড্ কৰি দিলো। তাৰ পাচত যি কাণ্ড ঘটিল মোৰ কলংখোৱা মাতৃ উৰি গ'ল। এজনী গাভৰু ছোৱালী চাইকেলৰ খুন্দা খাই বাগৰি পৰিছে। মই তৎক্ষণাত নামি তাক তুলিবলৈ যত্ন কৰিলো। কিন্তু মই তুলি দিয়াৰ আগতেই তাই নিঃশ্বাস উঠিল। কপালত সৰুকে আঘাত পাইছিল হবলা অলপ বেজু ওলাইছে। মই তাইক সুধিলো কৰবান বেচিকৈ আঘাত পাইছে নেকি? কিন্তু কোনো উত্তৰ নেপালো। তথাপি নিজৰ দোষৰ কাৰণে তাইৰ ওচৰত ক্ষমা খঞ্জিলোঁ। সিমানতে সেই ছোৱালীজনীয়ে মোৰ কথাৰ কোনো উত্তৰ নিদিলে। কেৱল মাথো সজল নয়নে মোৰ ফালে কিছু সময় চাই থাকি এটি মিচিকিয়া হাঁহিৰে ঘৰলৈ গুচি গ'ল। তাইৰ খোঙত কি লয়লাস গতি। কি মধুৰ চন্দ। তাইৰ সেই চাৰণিত কুটি উঠিছিল এটি অবুজ

ভাষা। তাইৰ সেই হাঁহিহে মোক টানিলে গ'ল
কোনো এক অজান দেশৰ সপোন পুৰিলে।
ভাবিছিলো, তাই মোক নানান ভিৰস্বাৰ কৰিব।
বহুতো কতুবাৰা শুনাৰ। কিন্তু সকলো ওলট-
পালট হৈ গ'ল। যদিও মই তাইৰ ওচৰত দোষী,
তথাপি কিয় যেন মোৰ অন্তৰে তাইৰ মুখখন
আকৌ এবাৰৰ কাৰণে চাবলৈ ব্যাকুল হৈ পৰিলোঁ।
কিনা যেন এটি বৃদ্ধিৰ নেংৱাৰা অৰোধ দুৰ্বলতাই
দেখা দিলে। কোৱা বালুলা যে, এয়ে মোৰ
ছোৱালীৰ প্ৰতি প্ৰথম দুৰ্বলতা।

অ' তাইৰ ঘৰতো কোনখিনিত এটি কথাটো
তোমাক মই কবলৈয়ে পাহৰি আছে। সেই যে
আমাৰ অফিচতো আছে তাৰ পৰা দুই ফাৰ্মান
আহিয়েই বাস্তৱ নিকটত দুমহলায়া ঘৰতো পায়
সেইটোৱেই সিহঁতৰ ঘৰ। সেই দুগটনাটোৰ
পিচৰ পৰা সদায় দেখিবলৈ পাত্ৰ মই অফিচলৈ
যোৱাৰ সময়ত সেই ছোৱালীজনীয়ে দুমহলাৰ
বাৰান্দাৰ ওপৰত উঠি ৰেলিঙত ভেজা দি অপ-
লক নয়নে মোৰ ফালে চাই থাকে। আৰু
মই যেতিয়া তাইৰ ফালে চাই পাঠ্যাম, তেতিয়া
এটা মিচিকিয়া হাঁহি মাৰি তলমুৰ কৰে। প্ৰতি-
দিনে এনেদুৱা হোৱাৰ পাচত তাইৰ প্ৰতি মোৰ
দুৰ্বলতা দুগুণে বাঢ়িবলৈ ধৰিলে। দৈনিক কোনো
কাৰণ নোহোৱা স্বহেও সিহঁতৰ সমুখতে থকা
পান দোকানখনৰ ওচৰত নামি অনভ্যাস স্বহেও
তামোলখন, চিগাৰেটতো খোৱা মোৰ নিত্য নৈমি-
ন্তিক কাৰ্য্যত পৰিণত হ'লগৈ। চাৰে ন বজা
সময়ত তুমি যদি সেই ঘৰতোৰ বাৰান্দালৈ চোবা
তেনেহলে দেখিবলৈ পাবা এজনী ছোৱালীয়ে

একেধিৰে বাস্তৱলৈ চাই আছে। আৰু যদি
তুমি লক্ষ্য কৰা সেই ফালে চোৱা তেনে-
হলে দেখিবলৈ পাবা তাই এটি মিচিকিয়া
হাঁহি মাৰি লাজতে তলমুৰ কৰিব। কি মধুৰ। কি
ভুবন ভুলোৱা সেই হাঁহি। হেজাৰ মিচৰৰ
সন্ধিয়া বিৰাজমান সেই হাঁহিত। তাইৰ সেই
হাঁহিত মই হৈ পৰো বলীয়া। হৈ পৰো
আপোন ভোলা। চিৰ সুন্দৰৰ সান্নিধ্য বিৰাজ-
মান তাইৰ সৰ্বৰ শৰীৰত।

তুমি হয়তো তাক দেখা নাই। যদি এবাৰ-
লৈকেও তাক দেখিলাহঁতেন, তেনেহলে নিশ্চয়
কলাহঁতেন যে 'দাদাৰ কাৰণে এইজনী ছোৱালীতকৈ
আৰু উপযুক্তা ছোৱালী ক'তো নোলাব।' তেতিয়া
তোমাৰ উকিলৰ ভনীয়েক পাৰিজাতক কৰবাত
দলিয়াই পেলালাহঁতেন।

তাইৰ কপৰ তুলনা নাই। যেতিয়া তাই
চক্ চক্ কৰে বগা বগলীদ পাখি যেন মেখেলা চাঁদৰ
পৰিধাৰণ কৰি ৰেলিঙত ভেজা দি নীলা চকু
জুৰিৰে মোৰ ফালে চাই মিচিকিয়া হাঁহিট মাৰিব,
তেতিয়া মোৰ অনুমান হয় তাই যেন এটা সাজা
প্ৰতিমাহে। নতুবা কোনোবা সৰগ দেশৰ শাপ
ভ্ৰষ্টা অপ্সৰাহে। তাইৰ সেই মিচিকিয়া হাঁহিটি
ককণ অগচ হৰিণী নয়নী চকুজুৰিলৈ মই পাহৰিব
নোৱাৰো। কালৰ সোঁতত জীৱনৰ বিশটা বসন্ত
পাৰ হৈ গ'ল। ক'ত বলীয়া ফাগুনীৰ বাট উৰি
ফুৰিলো। কিন্তু সেই হাঁহি, সেই চকু মই ক'তো
দেখা নাছিলো। সেই চকু, সেই হাঁহিয়ে মোক
এতিয়াও খুলি খায় মাৰিব লাগিছে।

বুজিছা সৰলা! তাইৰ লগত কথা পাতিবলৈ

তাইৰ মৰমী মুখৰ মাত এষাৰি পাবলৈ মই কিমান যত্ন কৰিলোঁ, কিমান সুবিধা বিচাৰিলোঁ। কিন্তু কোনো দিনে মোৰ ভাগ্যত নঘটে। কোনো দিন ভাব হয়; এবাৰ সিহঁতৰ ঘৰলৈ যামেই নেকি? কিন্তু তৎমুহূৰ্ত্তে মন মলিন হৈ যায় সাহসে ঢুকি নপায়। অচিনাকি মানুহ। জানোচা কোনোবাই কিবা কৈ দিয়ে। কিন্তু এদিন। সেইদিনা আছিল কোনো এটি মহামিলনৰ মহেন্দ্ৰ কণ। কিমান ধুনীয়া আছিল সেই দিনটো। মোৰ ভাগ্যত ঘটিল। সেই আনন্দোন্মাদী, হাস্যময়ী, প্ৰাণৰ প্ৰতিমাক লগ পালো।

তাই সেই চিনাকি পান দোকানখনৰ সন্মুখত থিয় হৈ শত্ৰু নয়নে মই অহাৰ ফালে চাই আছে। মোৰ অন্তৰত নানান সিহৰণ। হাজাৰ বাৰিষাৰ প্লাবন। চাইকেলৰ পৰা কেতিয়া নামিলো কৰি বোৱাৰো। তাই সেই আগৰ চিনাকি হাঁহিটি এৰি দিলে। হৃদয়ৰ মাছেৰে তৰিও শক্তি পাৰ হৈ গ'ল। কত কথা গোপন কৰি হৃদয়ত পুহি ৰাখিছিলো, তাইৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবৰ আশাৰে। কিন্তু যেতিয়া তাইক লগ পালোঁ, তেতিয়া সকলো ভাষাই যেন কৰবাত বুৰ মাৰিলে। তাইৰ লগত কথা পাতিবলৈ মই কোনো ভাষাকেই বিচাৰি নপালো। অৱশেষত উপায় নাপায় মাত দিলো—: “ওলাই আহিছা নেকি”? তাই কোনো উত্তৰ দিয়া নাছিল। মাথো গোটেই মানুহজনী বঙা পৰি উঠিছিল আক অলপ জোৰেৰে কপিছিল। মই একো নুবুজিলোঁ। তাৰ পাচত দ্বিতীয় প্ৰশ্নৰ পাতনি মেলিলোঁ।

: “তোমাৰ নামটো নো কি?” উত্তৰ নপালোঁ।

এইবাৰ তাই কান্দিছিল। চকুৰ পানীয়ে বৰষাৰ নৈ বোৱাই ধাৰাধাৰে বাগৰি আহিছিল। তাৰ পাচত কোনো কথা নাই। কিছু সময় মোৰ ফালে চাই থাকি বিন্ধা শব্দে ঘৰলৈ দৌৰ দিলে। মই চিঞৰি মাতিলো—“নেযাৰা, তুমি ঘূৰি অহা মোৰ সোণটি! তোমাক মই ভাল পাওঁ”। কিন্তু মোৰ কোনো কথা তাই নুশুনিলে।

মই হতভম্ব হলো। এই ছোৱালীজনী কি আচৰিত! দিনৰে দিনটো পৰ দি থাকে মোক চাবৰ কাৰণে; অথচ মাতিলে মুখৰ মাত এষাৰিও নিদিয়। অন্তৰত বেজাৰৰ ক'লা কালিমালৈ ঘৰলৈ ঘূৰিলোঁ। দাকণ আখাত। ৰাতি খোৱা বোৱা যে নহলেই শোৱাও নহ'ল। চকু দুটা মুদিলেই বাৰে বাৰে সেই নীৰৱ মূৰ্ত্তি আহি মোৰ আগত দেখা দিয়ে।

জীৱনত কোনো ছোৱালীৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হোৱা নাছিলোঁ। অৱশেষত যাৰ প্ৰতি হলোঁ সেইজনীও হ'ল মোৰ প্ৰতি এটা নুবুজা সাখৰ। অভিশাপ! ভগৱানৰ তীব্ৰ অভিশাপ। যি জনীক মোৰ অন্তৰৰ সকলো উজাৰি দিওঁ ভাল পালো, যাক মই জীৱনত পাহৰিব নোৱাৰিম, সেই নীৰৱ প্ৰেমিকাই মোৰ আগত এটি শব্দ উচ্চাৰণ কৰি অন্তত: এষাৰ কথা নকলে। তাই এবাৰো ভাবি নেচালে যে তাইৰ এষাৰি মুখৰ মাত পাবলৈ মই কিমান সাধনা কৰি আহিছিলো।

পিচদিনাখনো অফচলৈ যাওঁতে পূৰ্বগত অভ্যাস অনুযায়ী পান দোকানখনৰ সন্মুখত নামি বান্দাৰ ওপৰলৈ চাই পঠালো। কিন্তু কি

আচৰিত । আজি তাত কোনো নাই । তাৰ পৰিবৰ্ত্তে শুনিবলৈ পালো এটি ককণ ক্ৰন্দনধ্বনি ভাঁহি আছে সেই ঘৰটোৰ পৰা । মোৰ মনটো আগন্তুক বিপদৰ কাৰণে সচকিত হৈ উঠিল । মনৰ গতিবেগ দমাই ৰাখিব নোৱাৰি পান দোকানি জনক সুখিলো ; কি হৈছে হে মানুহ ঘৰৰ ?

সি মোৰ ফালে কিছু সময় চাই থাকি কওঁ বকওঁকৈ কলে—“কালি যে আপুনি লগ পাইছিল নাবু সেই ছোৱালীজনী ; তাই আজি যোৱা ৰাতি মৰিল” ।

মই তেতিয়া ক’ত আছিলো কব নোৱাৰে । মুখৰ মাত পৰ্য্যন্ত প্ৰায় বন্ধ হওঁ হওঁ অৱস্থা । কোনোমতে সেপ্ টুকি সুখিলো—

: “কি হৈছিল” ?

: “হাৰ্ট ফেল”.....

হাৰ্টফেল ! মই আক স্থিৰেৰে থাকিব নোৱাৰিলোঁ । মোৰ মূৰ অচন্দাই কৰি পেলালে । তাৰ পাচত মই একো কব নোৱাৰো । যেতিয়া মই চকু মেলি চাওঁ, তেতিয়া দেখো যে মই চিভিল হস্পিটেলৰ বিচনাৰ ওপৰত । মোৰ সহকৰ্মীসকল ব্যতিব্যস্ত হৈ মোক চাৰিওফালে আগুৰি আছে ।

মই স্নৰ ছোৱাৰ কিছুদিন পাচত ডাক্তৰ

জনেই কৈছিল ; সেই ছোৱালীজনী হেনো “বোবা” আছিল । তেওঁৰ ওচৰত হেনো ছোৱালীজনীয়ে চিকিৎসা লৈছিল । কিন্তু কোনো ফল নথৰিলে । ডাক্তৰৰ কথা শুনি মোৰ হিয়া দুগুণে চুবমাৰ হৈ গ’ল । এতিয়াহে বুজিব পাবিলোঁ, তাইৰ মৃত্যুৰ একমাত্ৰ কাৰণ ময়েই । এজনী বোবা ছোৱালীয়ে তাইৰ প্ৰেমিকৰ আগত হৃদয়ৰ গোপন কথা খুলি কব নোৱাৰাটোৱেই “হাৰ্টফেল” ছোৱাৰ প্ৰধান কাৰণ ।

বুজিছা সবলা ! তাই মৰিবৰ আজি এবছৰ অতীত হৈ গ’ল কিন্তু সেই হৃদয়ময়ী লৱণ্য মূৰ্ত্তি মই পাহৰিব পৰা নাই । তথাপি কিছু পাহৰিবৰ চেষ্টা কৰিছোঁ । তাৰ ফলত মই মদ খাব লগা হৈছে । বুজিছা ; মোৰ জীৱনত আক ৰিয়া নহব । মোৰ জীৱন বস্তু বৰ্ত্তমান প্ৰায় স্তম্ভাণ্ড স্তম্ভাণ্ড অৱস্থা । তুমি হয়তো মেজাৰা আক জানিবলৈ কোনো প্ৰয়াসে কৰা নাই । মোৰ “টি-বি” হবৰ উপক্ৰম হৈছে ।

: “টি-বি”— তাই এটা বিকট চিঞৰ মাৰি কোঠাটোৰ পৰা ওলাই গ’ল ।

মই তপ্পয় হৈ তাই যোৱাৰ ফালে চাই থাকিলোঁ ।

.....নব

চেতনাৰে

জাগ.....

শ্ৰীপদ্মাবৰ ডেকা

নবম শ্ৰেণী (বিজ্ঞান)

.....নীলা পদুম ফুলটিৰ পাহিবোৰ এটি এটি
কৈ চিঙি পেলালে নৱজ্যোতি বকুৱাই। গা ধুই
আহোঁতে ন বজাতেই তেওঁ সেইটো পুখুৰীৰ পৰা
লৈ আহিছিল। তেওঁৰ খং অভিমান সকলো
যেন আজি পদুম ফুলটিয়েই বহন কৰিব লাগিব।
এবাৰ ভাবিলে—‘পদুম ফুলটোনো কি জগৰীয়া
আছিল!’ তেওঁ এবাৰ হাঁহি দিব খুজিলে। কিন্তু
নোৱাৰিলে। তেওঁৰ মনৰ ভাববোৰ আক বেছি
হৈ উঠা যেনহে লাগিল।

বিৰিকিব নীলাভ পদাৰ্থনৰ ফাঁকেদি বিভা
বাৰ্ণীয়ে এবাৰ ভুমুকি মাৰি চালে। চোতালত
কাকো নোদেখিলে। দেখিলে ককায়েক নৱ-
জ্যোতিক—চ’ৰা ঘৰটোৰ দুৱাৰ মুখৰ ওচৰতে থকা
চকীখনত বহি থকা। বিষয় মনেৰে—নীলা পদুম
ফুল এটিৰ পাহিবোৰ আপোনমনে চিঙি থকা
ককায়েক কেতিয়া স্কুলৰ পৰা আহি পাইছে তাই
কবই পৰা নাছিল। পাৰিবই বা কেনেকৈ ?
আনদিনা মুখত এমোকৈঁৰা হাঁহি লৈ পদূলি মূৰ
পৰাই “বিজ্ঞা” বুলি মাতে। কিন্তু আজি ?
আজি আকৌ বিষয় কিয় ? তাই ভাবিবলৈ

বাধ্য হ’ল।

তাই চাহ দিবলৈ গ’ল—ককায়েকৰ কাৰণে
চাহ কৰিবলৈ। হাত মুখ ধুবলৈ পানী এঘটি
দিবলৈ আনি তাই দেখিলে ককায়েকে আগেয়েই
হাত মুগ ধুই উঠিছে। তাই একো নকলে।
পুনৰ চাহ খবলৈ গ’ল। তাই ভাবিবলৈ দিলে—
‘দাদা আজি ইমান বিষয় কিয় ? মইতো কোনো
দিনেই আগেয়ে দাদাক ইমান বিষয় দেখা নাছিলোঁ।
আজি আক’ কিয় ? দাদা কাৰোবাৰ প্ৰেমত
পৰিছিল নেকি ? বোধ হয় পৰিছিল—শকুন্তলাৰ
লগত। শকুন্তলাও মোৰ লগতে ব্ল্যচ টে’নত
পঢ়ে। বয়স ওঠিব বহু। মই স্কুলৰ পৰা
আহোঁতে কেবাদিনো দাদাক শকুন্তলাৰ লগত
কথা কোৱা দেখিছোঁ।—মাই নাই হবই নোৱাৰে
দাদাৰ দৰে গম্ভীৰ আৰু দৃঢ় মনৰ মানুহজনে
ছোৱালীক ভাল পোৱা সহজ নহয়। দাদাই এদিন
কৈছিল—আমি ছোৱালীবোৰ হেনো সমাজখন
ঘূৰিয়া কৰা কিছুমান পোক ! প্ৰসাধনৰ সামগ্ৰীৰে
আমি নিজকে হেনো চিৰিয়াখানাৰ বস্তু কৰি গঢ়ি
তুলিছো—নিজৰ দাম বঢ়াইছোঁ। আচলতে আমাৰ

বোলে কোনো মূল্য নাই। পুৰুষে কপ মুগ্ধ হৈ
কামনাৰ জুইত পুৰি আমাৰ ওপৰত গুৰু আৰোপ
কৰাত আমাৰ দৰ বাঢ়িছে—আমি নিজক লৈ
অহংকাৰ কৰিছোঁ। সেই বাবেই আমাৰ ছোৱালী
হাইস্কুলৰ ছোৱালীবোৰে দাদাক ভাল নাপায় —
কিন্তু আজি বিষয় কিয় ?—অ’ দাদাই এইবাৰ
'পলিটিক্‌চ'ৰ এম-এ প্ৰিভিয়াচ দিছিল। বোধ হয়
তাৰেহে খবৰ বেয়া হ’ল। .... ‘বক বক বক’—
পানী উতলিল। তাই চাহ কৰিলে। ককায়েকক
দিবলৈ লৈ গ’ল।

“শুভ্ৰ বৰফৰ বুকু নিজৰ বুকৰ বক্তেবে বাঙলি
কৰিব নেলাগে সিহঁতে। মকৰিলেও হব। কিন্তু
প্ৰতিযোগিতা ? প্ৰতিযোগিতাতো মিঠতে কৰিবই
লাগিব ? আজিৰ এই পৃথিৱীত—নহয় বাক
ভাৰততেই বাক অসমতেই আন আন ঠাইবোৰ
কেনেকৈ আগবাঢ়ি গৈছে, তাক আমি নিজ চকুৰেই
দেখিছোঁ। কিন্তু তথাপিও এইখন ঠাইৰ মাত্ৰহবাবে
আগ বাঢ়িব .....”

‘চাহ খাওঁক দাদা। কি ভোৰ-ভোৰাইছে ?’
স্বৰূপ হৈ গ’ল নৱজ্যোতি বৰুৱা; ভনীয়েক বিভা
ৰাণীৰ মাতত।

নৱজ্যোতিৰ তন্দ্রা ভাগিল। চাহৰ কাপটো
হাতত ললে। এটোক খালে। বিভালৈ চাই
স্থিলে—

“বিভা, আজি উপস্থিত থকা নাছিল ?”

“নাই, আপোনালোকে দেৰ বজাত মিটিঙৰ
সময় দিছিল। কিন্তু দেৰ বজাত একো নহলেই।
আমি আঢ়ৈ বজালৈ বাট চাই থাকি উলটি

আছিলোঁ।

নৱজ্যোতি বৰুৱাই ‘ত’ বুলি এটা ভূমুনিয়াহ
কাঢ়িলে। আকৌ চাহত মন দিলে। চাহখিনি
পি শেষ কৰিলে। বিভা ৰাণীয়ে স্থিলে—

“দাদা মিটিঙত কি হ’ল ? ইমান বিষয় কিয় ?

“কবলৈ একো নাই বিভা। তথাপি স্থিছা
যেতিয়া কওঁ শুনা।” তেওঁ মিটিঙৰ সম্পূৰ্ণ
বিৱৰণটো বিভাৰাণীৰ আগত কলে।

“..... মিটিংখন হৈছিল তিনি বজাত।

উদ্দেশ্য আছিল “সঙ্গীত সঙ্গ” এটি গঢ়ি তোলাৰ
বিষয়ে আলোচনা কৰা। কিন্তু মিটিঙত মানুহ
হৈছিল বিশজন মান। তাৰে পোন্ধৰজন মানেই
ল’ৰা। মানুহৰ সংখ্যা দেখিয়েই নৱজ্যোতি বৰুৱা
নিৰাশ হৈ পৰিছিল। তথাপি মিটিঙৰ কাৰ্গা
আগবাঢ়িছিল। তেওঁকেই মিটিঙৰ সভাপতি পতা
হৈছিল। মিটিঙৰ কানা সূচীও বেছি দাঁঘলীয়া
নাছিল। প্ৰথমতে সভাপতিয়ে “সঙ্গীত সঙ্গ”ৰ
প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে কৈছিল। উপস্থিত ৰাই-
জৰ ফালৰ পৰাও দুই চাৰিজন কৈছিল। বৰুৱাই
আগৰে পৰা দেখি আহিছিল স্কুলৰ কেবাজনো
ল’ৰা-ছোৱালীয়ে ভাল গান গাব পাৰে। গতিকে
সঙ্গীত সঙ্গ এটিৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ উন্নতি
সাধন হব বুলি তেওঁ আশা কৰিছিল। ল’ৰ-
ছোৱালীবোৰেও কলা চৰ্চ্চাত অলপ মন দিব
পাৰিব। ... শিল্পীৰ মৰণ নাই ...। কিন্তু
মানুহবোৰে মুখত কলে কি হব। যেতিয়া সভা-
পতি চেক্ৰেটাৰী আদি বাচিবৰ হ’ল তেতিয়া
কোনো গাত লব নুখুজিলে। এয়া জৰীত ধৰি

বল নিদিয়া মামুহ ! সভাপতিৰ বাবটো বকুৱাই
নিজেই গাত ললে । কিন্তু চেফ্ৰেটাৰী ? বকুৱাই
প্ৰথমতে এই বাবটো সঙ্গীতত ৰাপ থকা মামুহ
ললিত দুৱৰাকে দিব খুজিছিল । কিন্তু তেওঁ
“এ মই নোৱাৰিম, মোক নিদিব” বুলি সেমেন
সেমেন কৰিলে । ত্ৰিশ বছৰীয়া ডেকাজনে আশী
বছৰীয়া জুহাল কামৰ বুঢ়াৰ দৰে কেৰ্কো-গেঠো
লগালে । শেষত বকুৱাই ক্লাচ টেনৰ ল’ৰা
এজনক অস্থায়ী চেফ্ৰেটাৰী পাতি বিৰক্তিতে সভা
ভঙ্গ কৰি গুচি আহিল ।

তাকেই ভাবি বিষয় হৈছে তেওঁ । তেওঁ ভাবিলে
সামান্য কলাচৰ্চা কৰিবলৈ যদি মন নাই তেন্তে দেশৰ
সংস্কৃতিত কি ইফন যোগাব । কোনোবাই তুলি দিলেও
হাত-ভৰি নেপাতিলে নিজৰ অস্তিত্ব বোকাই ৰাখিব
কেনেকৈ ? . . . . . হাই স্কুলখনৰ কেবাজনে শিক্ষক আন
ঠাইৰ পৰা আহিছে । তাকে দেখিও ডেকা ল’ৰা
বিলাকে নিজৰ অন্তৰ্গততা বুজিব নোৱাৰে । এইখন
ঠাইৰ কেইজন লৰাই এম, এ পাছ কৰিছে ? কেইজন
ডাক্তৰ, ইঞ্জিনিয়াৰ হৈছে ? কেইজনে বিদেশত উচ্চ

শিক্ষা লাভ কৰিছে ? কৃষ্ণকৰ্ণৰ দৰে টোপনি মাৰি
কব নোৱাৰা কৈয়েই এদিন নিজৰ অস্তিত্ব হেৰ
নেযাবনে ? . . . . .

* * *

ইমান পৰে স্তব্ধ হৈ শুনি থকা বিভাট হঠাতে কৈ
পেলালে—

“আপুনি এফনে ভাবিনো কি কৰিব দাদা ?”

“সেইটোৱেইতো ভুল । এজন এজনকৈ ভাবোতেই
বহুজন ওলাব । আমি নেভাবিলে আমাৰ লৰা-ছোৱা-
লীয়ে নিজৰ উপযুক্ত দিল্লি পাব কেনেকৈ ? সিহঁত
আগবাচিৰ কেনেকৈ ? সিহঁতৰ উচ্চাকাঙ্ক্ষা ক’ত কান্দি ?
সিহঁতৰ জৰাৰ মনক উপা পুৱাই দিলে ম’হা ভুল
কৰা নহব ?”

অলপ বৈ তেওঁ আগলৈ কৈ উঠিল—

“সেই বাবেই কৈছো বিভা ; আজি ছিপাবাৰৰ
জীৱন নগ্ন অৱস্থা দেখিও উদীয়মান কম্বীকণ কিয়
নিস্তব্ধ হৈ বহি আছে ? তেওঁলোকৰ জাগিবৰ সময়
হোৱা নাই ?”

দায়ী কোন ?

ঐকান্তিক নাথ

নবম শ্রেণী (কলা)

বত্ৰেশ্বৰ ঘৰ সোঁ সৰু চুবুৰিটোত ।
সোণাই নদীৰ পাৰতেই তাৰ ঘৰ । ঘৰৰ
পৰিয়াল কেবাটিও—দহোটি বত্ৰেশ্বৰ, ঘৈণীয়েক
আৰু সিহঁতৰ লগা-ছোৱালী আঠোটি ।
এখন গৃহস্থ দুখৰ বিষয় সি যি সোণাই নদীক
সাবিট ধৰিয়েই জীৱন ধাৰণ কৰিছিল আজি সেই
সোণাই নদীয়েই তাৰ কাঁচ লতক হৈ পৰিল ।
যি সোণাইৰ নিশ্চল পানী বাই দুখ বেজাৰেৰে
ভৰা তাপিত হিয়াত মলয়ৰ বা বোৱাইছিল আজি
সেই নদীৰ প্ৰতিটোপাল পানী তাৰ বক্তৰ তুলা ।
সোণাই তাৰ মানক অজি ঘমকাল । বত্ৰেশ্বৰে
কব নোৱাৰা দিনৰে পৰা সেই সোণাই নদীৰ
পাৰত তাৰ পিতৃ-পিতৃমহ বিলাকে পুৰুষাভুতমে
চলি আছিল । কিন্তু বত্ৰেশ্বৰৰ ভালকৈয়ে কাজৰ
চকৰি ঘৰিলে তাৰ বুকুত সোণায়ে চোকা বাণ
প্ৰহাৰ কৰিলে । চিৰ দিনলৈ তাৰ বুকুত বাক-
কৈয়ে আঘাট কৰিলে । সোণাই নদীৰ বুকুত
সকলো জাহ গ'ল । মাটি-বাৰী গ'ল, ধন সোণ
গ'ল আৰু তাৰ ভৱিষ্যতৰ সোণালী সপোন
কেতিয়াবাই মৰহি গ'ল । তাৰ আজি একো বাই—
সি আজি নিঠকৱা । বাওলৈ নাই ভাত !
পিন্ধিবলৈ নাই কাপোৰ ।

আজি কেবাদিমো ধৰি বত্ৰেশ্বৰ লগোনে

আছে । এটুপি পানীৰ বাহিৰে পেটত আৰু একো
নাই । ধন, পোষাকগহণতে চিঞৰি আছে ।
সিহঁতে ধিমানে কান্দে সিমানে বত্ৰেশ্বৰ অস্তৰ
উতলি উঠিছে । সি উচুপি উচুপি কান্দে ।
কিছু সময়ৰ পিচত জদয়ৰ কক্ষ বিন্দুৰ পৰা এঘাৰি
মাত্ৰ মাত্ৰ জ্বলাল ।

“বাচাও, শুইভে মাকান্দিবি; ঈশ্বৰে আমাক
দুখদিলে.....” সি আৰু কব নোৱাৰিলে ।
তাৰ বাকযন্ত্ৰ বন্ধ হৈ গ'ল ।

আঁঠলেৰে চকুপানী টুকি টুকি মন্দিৰাই
সুখিলে—

“আজি ক'হে একো নাপালে ?”

“নাই, নাপালো ।” — কীণ শব্দেৰে বত্ৰেশ্বৰে
কলে ।

“সেই মগেন মহাজনৰ ঘৰলৈ গৈছিল নে ?”

“গৈছিলোঁ—”

“পিছে কি কলে ?”

“সেই বিলাক বহুত কথা ।”

“বাক কওঁকচোৰ কি কলে ।”

জমুৰিয়াহ এটি কাটি বত্ৰেশ্বৰে কব ধৰিলে—

“মই গৈ মহাজনৰ পত্নীস্বৰ্গত থিয় দিলোঁ ।
এনেদৰে এটা চাকৰ আহি মোক সুখিলে—
“তোক কি লাগে ।” মই কলোঁ— “মহাজনক

অলপ লগ পাব আহিচৌ।” কথাষাৰ কোৱাৰ লগে লগেই চাকৰটোয়ে খিলখিলাই হাঁহিবলৈ ধৰিলে। তাৰ পিছত কলে— “মহাজন ঘৰত নাই পুৱাতেই কৰবালৈ ওলাই গৈছে।” মই বিমোৰতেই পৰিলোঁ। তাৰ পিছত কলো— “মহাজনীকেই অলপ লগধৰি আহোঁগৈ।” “নাই যাব নোৱাৰ তেওঁলোক খাব সোমাইছে; তই আন এদিন আহিবি—” চাকৰটোই কৈ গ’ল। “কলোঁ নহয় ভাই মই আজিয়ে তেওঁক লগ ধৰিব আহিব লাগে।” “নাই যাব নোৱাৰ, বেঙৰ কথাই বাৰিষা নহয়”—। মোৰ বৰ দুগ লাগিল। চাকৰৰ কটু বচনত মোৰ নোম খিয় হৈ উঠিল। উপায়তো নাই। হীন দেখিলে চাকৰেও চোখা পেলায়। আকৌ কাতৰ মিনতি কৰি কলো— “মোক যাবলৈ এৰি দিয়া ভাই, নহলে যে মোৰ ল’ৰা-ছোৱালী কেইটি পানী উঠি যায়।” “তোৰ ল’ৰা-ছোৱালী পানী উঠি গ’ল, তাত মহাজন-মহাজনীৰ কি হানি হ’ল?” আক কৈ উঠিল “তই ইয়াৰ পৰা আঁতৰি যা, নহলে এতিয়াই বাহিৰ কৰি দিম।” “ইমানকো তাৰ প্ৰাণে মোৰ প্ৰতি অকনো নাকান্দিলে। মোৰ প্ৰতি তাৰ অলপো দয়া নুপজিল। তাক অকৌ বুজাই বঢ়াই কব ধৰোতেই মোৰ গাত গৌৰ, মোক বগৰাই দিলে মন্দিৰা—।”

“ক্ৰমে ক্ৰমে মোৰ গাত চেতনা আহিল। মই উঠি বহিলো। এনেতে মহাজন আহি মই কান্দি বহি থকা দেখি সুধিলে— “তোক কি লাগে, এনেদৰে কান্দি বহি আছ কিয়?” মই মিনতিৰ স্বৰত কলো— “মহাজন দেউতা, মোক

অলপ ভিকা দিয়ক দেউতা; মই কেবাদিনো লগোনে আচৌ দেউতা। আনকি মোৰ কন্ কন্ ল’ৰা-ছোৱালী কেইটিও একো খাব বেপাই ভোকত কলমলীয়া কাটি আছে। দৰিদ্ৰৰ প্ৰতি অলপ মূৰ দাঙি চাওঁক দেউতা।” মহাজনে কলে— “তই এতিয়া যা, আন এদিন আহিবি।” মই কাতৰ মিনতি কৰি কলো— “নহয় দেউতা, এতিয়া যি আছে অলপমানকেই দিয়ক।” মহাজনে কেৰা-হিকৈ চাই কলে— “তই কাম-বন কৰি খাব নোৱাৰ নেকি?” “কিনা কম দেউতা ঈশ্বৰ, কাম বনতো কৰিছেই পাকো, কিন্তু নিয়তিয়ে খাব নিদিছে”— মই মহাজনক বুজাই কলো। “আন কি আক কলো— “আনদিনালৈ আপোনাৰ ঘৰলৈয়ে চাকৰ বৰ আহিম দেউতা, আজি মাত্ৰ অলপ দিয়ক।” “এই তই এতিয় নোক জন্ম-ধন নকৰিবি; সিদিনাখন তই নোৰ তাত চাকৰ খাতিৰ আহিবি সেইদিনাখন মই তোক দিদিনা।”— এই বুলি মহাজনে পদূলি মূৰৰ চুৱাৰ বন্ধ কৰি ভিতৰলৈ সোমাই গ’ল। তেওঁৰ সঙ্গ মহাজন যোৱাৰ ফালে চাই থাকি তাৰ পৰা শুনি আহিলো। ...”

মন্দিৰাই শুক শুককৈ কান্দিবলৈ ধৰিলে। বত্ৰেঘৰেও চকুপানী টুকিলে। তাৰ মনত চৌ খেলি গ’ল— শত ধুমুহাৰ— জগতত বনুহীন, ধন-হীন, খাব নোপোৱা দাল-দৰিদ্ৰ হৈ জনম ধৰাই বুখা। এই জগতত মানুহ বোলাবলৈ হলে মাটি-বাৰী, স-সম্পত্তি নহুবা ঐশ্বৰ্য্য-বিভূতিৰ মালিক হব লাগিব। দেশৰ বুকু চিৰাচিৰ কৰি দেশক অন্ন বস্ত্ৰৰ যোগান ধৰোতা খেতিয়কসকল বনুৱা

সকল আজি পথৰ ভিকারী; এওঁলোকে সমাজৰ
পৰা পায় কুৎচিৎ ব্যৱহাৰ ! ঘৃণা !! আৰু
হেয়জ্ঞাৰ !!!

বহুতৰ ঘৰখন একেবাৰে আগি গ'ল। সিহঁতৰ
গাত নাই কাপোৰ, খাবলৈ নাই ভাত। আছে মাত্ৰ
মুখৰ মাতৃষাৰ। সিহঁ ফাঁপ। বাতি তাৰ দৰত বহি
নজ্বল। ক'তদিন গ'ল.... ধনীৰ ওচৰলৈ, বাবসায়ীৰ
ওচৰলৈ। পালে মাত্ৰ কেতেৰা-কেটেৰা মাত্ৰ কেইবাৰ
মান। টাটি, মসুৰা, হাঁহি-বিদোপ চলাই দিয়ে তাৰ
ওপৰত। বুকিলেহে নিদিহেই, ধাবলৈও কোনোবাব
দিব নোখোজে। তাৰ দৰে দাল-দৰিদ্ৰ ভিকটক ধাবলৈ
দিব কোনে ?

বহুত তাৰ ল'ৰাকালৰ বন্ধু। বেচ ধনী মানীলোক।
এটা গভীৰ আশা জন্মত বান্ধি লৈ বহুতৰ ওলাল
ক'টোআটিৰ বহুত মহাজনৰ পৰলৈ। বুকুত তাৰ আশা...
যেন তেনে তেওঁ মোক সত্য কৰিবই, যদি তেওঁ সত্য
নকৰে তেনেহলে কোনে সত্য কৰিব ? ... বহুতৰ গৈ
মহাজনৰ চোতালত থিয় দিলে গৈ। চোতালত কোনো
মানুহ নাই ! কাৰো দেখা নাপায়। উন্মিষে বহুতৰ
মাক এটা ঘৰৰপৰা আন এটা ঘৰলৈ সোঁ সোঁ কৰি
লবি গ'ল— তাৰদালে ন'চ'লেট সিহঁ মাকো দাতো
কৰি ? মাতিব নোৱাৰিলে তাৰ হিণ্ট লুকাই গ'ল।
আগতে আছিলে হাঁহি মানি চাহ-তামোল গুচাইছিল,
নেখাওঁ বুলিলে জোৰ কৰি হলেও আঁক খুৱাইছিল।
কিন্তু আজি ? আইদেৰে এবাৰ জিৰিও নাচালে। হহুতো
চিনিও নাপালে। .... সি বৰ বিমোহিত পৰিল।
কাৰো কতো সহাঁৰি নাই। উপায় নেদেখি 'বহুত'
বুলি মাত এবাৰ জোৰ কৰি এৰি দিলে। চ'ৰা ঘৰৰ
পৰা মহাজনে এবাৰ ডিঙিটো মেলি বাহিৰলৈ চাই
পঠিয়ালে। সহাঁৰি পাই বহুতৰে বহুত মহাজনৰ ওচৰলৈ
চোটা ললে। বহুতে অপলক দৃষ্টিৰে তাৰ ফালে চাই

থাকিল। বহু বুলি কবলৈয়ো তাৰ সময়ে মুক্তিবিলে।
বহুতৰে নিজেই এটা মৃত্যুত বহি পৰিল।

"মই চোন তোক চিনি পোৱাই নাই।"

"ইচ্ বাম বাম ! তইনো মোক চিনি নোপোৱাই
হলি নে বহুত ?"

"অ তোক চোন বহুদিন দেখাই নাই— আগৰ
চেহৰা এতিয়া জোৰ নাই; বহুতো বদলি গ'লি।
তোৰ কিবা অস্থখ হৈছিল নেকি ?"

"অস্থখ একো হোৱা নাই, কিন্তু মনৰ অস্থখে হে
এই অস্থখত উপনীত কৰাটোহে।"

"টিকেইতো মনটোৰ লগতে সকলো কথা। মন-
টোত দুখ হোৱা মনে এটা ডাঙৰ বেমাৰত ভোগা।"

হোৱাৰে 'মিছৰ' বহু সময় কথা বজৰা হ'ল।
বহুতে আশ্ব-গোঁবহেৰে কৈ গ'ল। ..

"মোৰ ঈমানবোৰ মৰাপাট বেচিব নোৱাৰিলো।
সৰিয়হৰ বস্তা, বস্তাক বস্তাটো থাকিল, কোনেমতে বেচিব
নোৱাৰিলো। মাটিমাৰৰ গাত পোকে দৰিলেহি কি
কৰোঁ কি নকৰোঁ লাগিছে। অহুকে ঈমানবোৰ টকা নি
পাৰি বহি আছে। তাকে আকি চুবচৰেও স্তুত দিয়া
নাই ... —" বহুত মহাজনে কৈ যায়; বহুতৰে
মলগি যায়।

বহুতৰে আচল কথাটো কবলৈ একো উদ্বিগ্ন
নাপালে। আনকি বহুতেও সি অংগৰ একো কাৰণ
নোমোখে। সি হতভম্ব হৈ পৰে। আন একো উপায়
নেদেখি বহুতৰে লাজক কাটি কৰি থৈ আচল কথাটো
উলিয়ালে—

"বুজিছা বহুত, মোৰ অবস্থা এতিয়া তেনেই শোচনীয়।
এমাক খাওঁ, চাৰিমাছ লগোলে থাকোঁ। কানি-কাপোৰ
একো নাই, জাবত কঁপি থাকোঁ। কেলৰ অভাৱত
বাতি চাকি জলাবলৈ এৰি দিছো। তইতো দেখি-
ছিলিয়েই মোৰ অবস্থা আগেয়ে কেনে আছিল। কিন্তু
এতিয়া পানীত হাঁহ নহ'ব অৱস্থাত পৰিলো। দিন

নাথায়, বাতি হুগুয়ায়। তই যোক এতিয়া উদ্ধার কব
ভাই, নহলে যই যবি যাওঁ। কি কম ভাই দুখৰ...”
সি আক কব নোৱাৰিলে, তলৰ ফালে সুব কৰি হুকু
হুকু কান্ধি উঠিল।

“বুজিছা বহুশ্বৰ আজি কালি অৰ্থনীতিৰ
দুখস্বাস্থ্য টিকাই তৌ হৈ পৰিছে। তাতে কিছু-
মানে ওপবলৈয়ে উধাইছে, কিছুমানে পাৰ নাপাই
অথাই সাগৰত ডুব গৈছে। মোৰেই কথা
ধৰচোন। আজি দুসপ্তাহমান হ’ল ডাঙৰ ল’ৰা-
টোই কলেজৰ পৰা চিঠি এখন দি পঠিয়াইছে—
“টকা দুশ নহলেই নহয়”। আনকি তালৈ এটা
কুটা কড়িও পঠাব পৰা নাই। কুৱাটো খন্দাৰ
লগাইছে; তাত লাগে টকা। হালোৱা গক
এহাল কিনিব লাগে—ক’ত পাওঁ টকা। এই
বহুত ধান খেতিও নহ’ল, যি চাৰিটা পাইছো
তাতেহে বেচা-কিনা কৰি কোনোমতে চলি আঠোঁ।
মোৰ অৱস্থাও তইতৰ নিচিনাই ভাই। কোন
দিবাতো এসোপা টকা—পইচা গোটাই লৈ সুখ
কৰিব পাবিম? ডগৰামেহে জানে!”

বহুশ্বৰে শ্বৰগ ভাঙি পৰা যেন পালে। তাৰ
ভৰিৰ তলৰ পৃথিবীখন যেন হঠাতে নাইকিয়া
হৈ গ’ল। সি চাৰিওফালে অন্ধকাৰ দেখে।
পৃথিবীখন তাৰ কাষে নবকৰ কুণ্ড খেন লাগিল।
যমদূতে যেন ইয়াতলৈ তাক শাস্তি বিহিবহে
আৰিছে। বহুশ্বৰে কৰ্ত্ত কৰ্ত্ত বুলিও কথাটো
এৰাব আকৌ বজত মহাজনক বুজাই কবলৈ
নোৱাৰিলে। কথাবোৰ নিজৰ গাভেই গুমৰি
গুমৰি মাৰ গ’ল। বহু সময় বহি থকাৰ পিচত
বহুশ্বৰে এবাৰি মাত্ৰ ওলাল—।

“মই এতিয়া উঠোঁহে বজত। সময়ো বহুত
হ’ল।”

“বাক বহুশ্বৰ তই এতিয়া যা, আমাৰ এদিন
আহিবি। আক মাজে সময়ে তই আহিয়েই
থাকিবিচোন, আমাৰ বাবলৈও সময়েই নোজোৰে।”

X X X X X

বহুশ্বৰ চীন লোক, তাক কোৱেও আশা
নকৰে। আনকি বাটৰ কুকুৰেও বাট এৰি নিদিয়াৰ
দিন পলি। বহুশ্বৰক টকা পইচা ধাৰ দিবলৈ
কোনেও ভৰিকে নাপাতে। সিহঁতে ভাবে বাকী মানে
ফাঁকি। ধাৰে দিয়া মানে চৈ চিঙি দিয়া।
সিহঁতৰ মানত বহুশ্বৰ মানুহ নহয়, সি বেংলগ
কিবা এটা পদাৰ্থ। কিন্তু সিহঁতে যি ভাবে
বহুশ্বৰতো ভেনে নহয়। সিও এজন মানুহেই।
ভাবোতো এখন অস্তৰ আছে। বিবেক আছে।
ভাবিবলৈ এটি মূৰ আছে। কিন্তু সি টকা পইচা
ধাৰলৈ নাপায় কিয়? নাপায় এই কাৰণেই তাৰ
মাটি বাৰী নাই সা-সম্পত্তি নাই; সি ছালচিগা
জিকু। কিহক লৈ মহাভৰ সকলে তাক টকা
ধাৰলৈ দিল।

এদিনাখন বহুশ্বৰে এটা অপ্রীতিকৰ ঘটনা
ঘটিল। সি পুৱাতেই ওলাই গৈছিল ভিক্ষা বিচাৰি।
সি গৈ গৈ পাইছিলগৈ এখন চহৰ। টিং টিঙিয়া
ব’দ দিছে। গৰমত চাটি-কুটি গৈছে। তাতে
আকৌ ভৰতাব সমাবেশত উপায় নাই বহুশ্বৰ
একাখৰীয়াকৈ কিছুবাট গৈ এখন দোকানৰ সমু-
খত গছ এডালৰ তলত বহি পৰিল। ভাগবত
হৈ পৰিছিল সি ক্লান্ত। গছৰ তলতেই তাৰ
চৌপনি আহিল। বহু সময়ৰ পিচত তাৰ

দুহাতেরে চক্ৰ মুখ মোহাবিব
লাগিবি । এনেতে এদল মাগুহ তার ওচৰলৈ
এৰি । এল তাক জোৰেৰে পৰি সূৰিলে—

“তই সৌ দোকানখনৰ পৰা কিয় টকা কুৰিটা
চুৰি কৰি আনিছ ?”

“ইচ্, বাম বাম ! মোক তেনে অপবাদ
দিবি দেউতা ঈশ্বৰ সকল । মই চোৰ কৰিলে
পথৰ ভিক্ষাৰী হব নালাগিলেহেমন ।”

“এই দে দে টকা কেইটা দে ”

“চাওক দেউতা ঈশ্বৰসকল মোৰ হাতত
টকা নাই ; গানিলেহে দেব পাৰো ”

কাৰণে হালচ কৰি টকা লোভ আটাই-
বোৰে তেওঁৰ অস্তিত্ব নশুৰি ধাৰ দাৰ সোণাব
হৈছে :

“টকা তেই আনিছ এক আন কোনো
মুণ্ডকে অন নাই । তই এতিদৰে মান্যদা বেশ
দৰ খাটিছ হতভৰ সজাঁত নাই, বিদ্যা নাই
টকা কটা ক’ত থৈ অহিছ অ’ম দে ”

“মাত্ৰ কৰিছো, ভাৰত পৰিছো, দেউতা-
ইচ্, মোক নধৰিব, মই চেৰ কৰা
হৈছে ।”

“এই কৰাই নাছিল যদি সেই দোকা-
নৰ পত কিয় ঘূৰ-ঘূৰিওন লগাইছিল,
তেওঁটো চোৰ হব লাগিব ।”

দেউতা ঈশ্বৰসকল মই তাত ভিৰণী লবলৈ
বিচাৰিছিলো । কোনো সূৰধা নেদেখি এই গছৰ
তলতেই জিৰণী লৈছোহি । বিনা দোষত মোক
ৰামাবিব ।”

“নাই নাই তোৰ কোনো কথাই দুশুনিম । তই

এদম ই খাট কৰিছ বদমাচ চোৰ !”

কিছুমানে হাতত ধৰি টনাটনি কৰে, কিছুমানে
চৰ, পুৰ, লগি, গোৰ, আদি সোপাই দিয়ে ।
যেয়ে সেয়ে চোৰ বুলি কবহে লাগে বাটৰ বাট-
করাইয়ো ওপৰতে তুট। মাৰ সোপাই পৈ যায় ।
আকিল, টনা-আছোৰাত সি অচেতন হৈ পৰি
গল । তাৰ দেহাৰ ধাৰ নাই, যেনিয়েই আছে
এ নয়েই কোনো লৰচৰ নাই । হাত-ভৰি, গা-
মূৰ কুলি আহিল, মূৰেৰে কিছু তেজো বৈ পৰি
আছে মাত্ৰ হাড়ৰ মাজতহে প্ৰাণপায় সোনাই
আছে এজন মাগুহ আহি কলে—“ইয়াৰ প্ৰাণটো
নশ নকৰিব চোৰৰ ভাল বৈছ পিতন হৈ
গৈছে ।”

বস্তুবিকতে বহুধৰৰ চোৰ নাছিল । আছিল
সেই চহৰৰ চোৰ । দোকান নোহোৱা চলতেই
সিহঁতে টকা কেইটা উলিয়াই নিলে । সেই
দোকানখনৰ মুখত বহুধৰে ভামাক ভুমক
কৰিছিল কিয় ? কৰিছিল এই কাৰণেই—সি বহুত
বট কৰি আহিছ, ব’দে-বতাহে ভাগৰে জোগৰে ।
আজ সেই কাৰণেই তাৰ দোকানৰ আগত জিৰণী
লব প’মি, ভাবি তাত অলপ ইফাল সিফাল
কৰিছ, কিন্তু কোনো উপায় নেদেখি তাৰ
পৰা গুচ আহি এই দোকানৰ মুখৰ গছ ডালৰ
তলত আশ্ৰা লৈছিলহি ।

বহুধৰৰ অন্তৰত আজি দয়া নাই । মমতা
নাই । এই পৃথিবীলৈ তাৰ ঘৃণা ওপজে । তাৰ
অন্তৰৰ সকলো মায়া-মোহ বিচিন্ন হৈ গৈছে ।
সি এই পৃথিবীৰ মানুহ নহয়—কোনো অজান
দিশৰ পৰা উঠি আহিছে । সেই কাৰণেই এই

পৃথিবীর জল-বায়ু, গছ-লতা আদিয়ে তাক পীড়া
কবির নোরাবে। তার হৃদয় পাষণ হৈ যায়।
এই জগতের জীৱ-জন্তু, কীট-পতঙ্গ, আকাশ-বায়ু
সকলো বিলাক তার কারণে শত্রু হৈ পৰে।

বক্তৃত্তবে কয় “জীৱন ধৰিছো যেতিয়া যি
কোনো এটা পথ বাচি উজিয়াবই লাগিব।
জগতৰ মানুহ মাত্ৰেই এটা উদ্দেশ্য থাকিবই
লাগিব। উদ্দেশ্যবিহীন জীৱন পঙ্গুৰ নিচিনা।
বক্তৃত্তবৰ জীৱনৰ উদ্দেশ্য হ’ল এই জগতত তার
দুখীয়া নামটো মোচন কৰা। মাটি-বাৰী, সা-সম্পত্তি
নাথাকিলেই মানুহ দুখীয়া নেকি? দেশৰ বেতা
বা বিষয় বৰীয়া হব মোৱাৰিলেই মানুহে নৰকত
ডুঞ্জিব লাগে নেকি? মই যিটো পথ বাচি লৈছো,
সেইটো স্থগীয়া হব পাৰে ওথাপি মই জগত

বাসীক দেখুৱায় যে মই দুখীয়া নহঁ। ‘স্থগীয়া
মহুঁ !!! মই পৃথিবীত জীয়াই থকা মানুহ !!!”

X X X X X X X

.....বক্তৃত্তবৰ আজি দৃশ্য। সি আজি নৰ
হত্যাকাৰী ডকাইত। নৰ হত্যালৈ সি আজি ভয়
নকৰে। নৰ-বন্ত শোষণ কৰি হলেও সি আজি
পৃথিবীত জীয়াই থাকিব। সি যেন নৰ-বক্তৃত্তবে
পৃথিবী আজি বঞ্জিত কৰি তুলিব। তার আকাঙ্ক্ষা
প্রলয়—আকাশৰ নন্দৰ কানন মন্ত্যত সজাবলৈ
তার প্রলয় ইচ্ছা।

বক্তৃত্তবৰ আজি দুখীয়া নহয়! মহান সুখী!!
—কাৰো ওচৰত সি আজি হাত পাতিব নালাগে।
পাঠক, পাঠিকা সকল বক্তৃত্তবে এই বৃত্তিত
মনোনিবেশ কৰাৰ কাৰণে দায়ী কোন? .....

সোণৰ থাক জোৰা

[অমৃতবাদ]

শ্ৰীভবেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ

প্ৰাক্কন ছাত্ৰ

“অৱশেষত সেইটোৱেই হ’ল। এইটো এটা মই
কৰা সানাত ঘটনা। কল্পকীয়ে কোঁৱৰক সেই সোণৰ
থাক জোৰা বিক্ৰি কৰিবলৈ দিয়া নাছিল নে?”

....কামাকীয়ে গিৰিয়েক সুলভামক এই কথাখিনি
কৈছিল। এয়া, সিহঁত আজি বৰ দুৰ্দ্ধিনক পৰিছে।
আৰু কালি কিহেৰে সিহঁতৰ খাত্ত সমস্যা সমাধান কৰিব
তাৰ উপায় চিন্তিছে। কিন্তু পোৱা নাই।

“লওঁক, এয়া মোৰ থাক আৰু বেচক। এইখিনি
লকাটলৈকে আমি কিছুদিন চাবি পাবিম। ঠিকিমঠি আমি
কিছু কাম কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিম। তেতিয়া উগৰে
আমাক মিথুৰ পথ দেখুৱাব।”

এইদৰে কৈ তাইৰ সোণৰ থাকৰে দিহাৰিত হাত
দুখনিয়ে এটা শোকাবত ঘটনাৰ অৱতাৰণা কৰিছিল।

বৈশীয়েকৰ স্নানকাল হাত দুখনিত ওলমি থকা
সেই জোৰা থাকৰ পিনে সুলভামে সতৃষ্ণ নয়নে চাই
আছিল। সোনকালেই হওঁক বা পলমকৈয়েই হওঁক
সিয়ে থাক জোৰা বেচিব লাগিব সেইটো সি জানিছিল।
কিন্তু কথা হ’ল তাই নিজেই গিৰিয়েকক দিয়া উপ-
দেশে এই ক্ষেত্ৰত এট অমিল আনিলে। কি যে, মৰম
নিহিত হৈ আছে এই বোবা থাক জোৰত! তাইৰ
সেই বোবা থাকজোৰাই যেন আজি বাগী হৈ কিমান
যে ভাল পোৱাৰ গীত বচনা কৰিছে !!

থাকজোৰাৰ ফালে নিৰাক নিশ্চয় হৈ এটি আশা-
ভৰা দৃষ্টিৰে চাই থাকিল সুলভামে।

“আপুনি পাখৰৰ দৰে নিষ্ঠৰ হৈ চাই থাকিল
কিয়? যদি আপুনি সন্দেহ কৰে, মই নিজেই থাক
উলিয়াই আপোনাৰ হাতত তুলি দিম।”

এইদৰে কৈ কামাকীয়ে সোঁহাতেৰে বাওঁহাতৰ
থাক উলিয়াবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।

“ববা! ববা!!” সুলভামে কৈছিল, তাইৰ হাত-
দুখনী বুকুৰ মাজত সাৱতি লৈ।

“থাক জোৰ, কি বিক্ৰি নকৰিব! আমি যানো
সোণ খাই জীয়াই থাকিব পাবিম?” ....তাই কলে;
এটি মৰমসনা হাঁহি মাৰি।

তেতিয়াৰ ভালপোৱাৰ অমূল্যবোধই আৰু মহামু-
ৰ্ত্তিয়ে এজনৰ গোটেই খন অন্তৰ অধিকাৰ কৰি লয়।
কামাকীও আজি ভেনেকুৱা অৱস্থাত উপনীত।

“নহয় কাম, এইটো হব নোৱাৰে; মই নিজেই
থাক সোলোকাৰ।”

তাইৰ সেন্দূৰীয়া ওঠৰ পাহিত বিৰিডি উঠা হাঁহিত
বিগলিত হৈয়ো সোণৰ থাকজোৰা সোলোকাবলৈ বাধ্য
হৈছিল। সি তাইৰ হাত দুখনি কোমল স্পৰ্শৰে দাঙি
লৈছিল, যেন এডাল স্নানকাল ফুলৰ মালাহে দাঙিছে।
সি লাহে লাহে থাক সোলোকোৱাত লাগিল। অজা-
নিতে থাকপাত তাৰ হাতৰ পৰা পৰি গৈছিল। আৰু
আলফুলকৈ বৈশীয়েকৰ হাত দুখনি সাৱতি ধৰি তাইৰ
সজল চকুজ্বলৈ একেধৰে চাই থাকি কৈছিল,....

“তুমি মোক নিৰ্ভৰ বুলি নাভাৰিবা কামাকী।”

“সেইবোৰ ভাবিলে আশোনা ক'ৰিহে ব'হা কৰাইছে ?” এটো জয়নিয়াহ কাটি তাই সুবিলে

তাৰ অতীত জীৱনত ঘটনা এটি সাধাৰণ ঘটনা আছিল তাৰ মানস পতন জিলিকি উঠিছে তাৰ সেই স্মৃতিয়েই আজি তাৰ মনত এটা প্ৰশ্ন। .....

স্মৃতি এটা বহুসাপূৰ্ণ আৰু আকৰ্ষণীয় বস্তু। ই অতীত ঘটনাৰ সময়, স্থান, মানুহ জনৰ মন আৰু ঘটনাৰ পৰিবেশটো সম্পূৰ্ণৰূপে জানি দিয়ে। সেইটোৱে বৰ্তমান মুহূৰ্ত্ত এজনক আঘাট কৰে। অতীতৰ পাহাৰিৰ গৰ্ভত লীন হোৱা ঘটনা এটা সুন্দৰামৰ আজি বেচু মনত পৰিছে। স্মৃতি যেনেকুৱা আকৰ্ষণীয়, মানুহৰ কাণেৰে অজ্ঞাতাশিত বস্তু। কৰ্মক্লান্ত মানৱৰ অন্তৰত এনে ঘটনাৰ স্মৰণ যেতিয়কৈ তেতিয়াই নাহে, কিন্তু কোনে এক সময়ৰ পৰিবেষ্টনত এনেবোৰ ঘটনা আপোনা আপুনি ভাঁহি উঠে।

এই ঘটনা ঘটিছিল দাম্পত্য জীৱনৰ পাণ্ডনি মেলাৰ আগতেই। তেতিয়া সিহঁত আছিল ধূলিঘৰ সাজি ওমলি ফুৰা শিশু। সিহঁতৰ মাজত কাজিয়া লাগিছিল এটি পুতলাক লৈ। পুতলাটো কিহৰ আছিল, সুন্দৰামৰ আজি মনত নাই, কিন্তু সেইটো যে তাৰ দৰকাৰী আছিল, সেইটো হ'ল মনত আছে। পুতলাটো পাবলৈ সি বৰ ইচ্ছা কৰিছিল। কিন্তু তাই সেইটো দিয়া নাছিল। তাই হাতেৰে বৰ টানকৈ ধৰিছিল। আৰু সেইটো সি নিবলৈ চেষ্টাত অতিভূত হৈ চিঞাৰিছিল যদিও তাইৰ হাত লৰাব নোৱাৰিছিল। সি তাইক ভয় দেখুৱাইছিল কিন্তু তাই দৃঢ়ভাবে বৈ আছিল। উগ্ৰ খঙত সি তাইৰ হাতত ধৰিছিল

আৰু থাম্মাৰি বসেৰে তাইৰ পৰা নিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু তাই তাক সৰ্বশক্তি প্ৰয়োগ কৰি হালও নাধা দিছিল। যি টনা অজোৰা হৈছিল তাৰ ফলত তাইৰ সোঁহাতৰ কাচৰ চুৰি পাত ভাঙিছিল।

সেই সময়ত তাইৰ এজোৰা মাত্ৰ চুৰি আছিল। কাৰণ সেই সময়তো দুগীয়া আছিল ঠাণ্ডা চুৰিপতে অন্য অপ্ৰত্যাশিত চুৰা তাইৰ চুৰা আতৰি গৈছিল আৰু সকলোবোৰ ছেৰালীয়ে তাইৰ চুৰা ফালে সহানুভূতিৰে চাইছিল। তাইৰ চুৰা পানী দেখি এক অন্তৰ্ভূত আনন্দত অধৰ হৈ সি উল্লুৰুৱাৰে তাইৰ পাৰ্শ্বতৰ চুৰিপাতো ভাঙিছিল। তাই তাৰ ওপৰত বালিকাফুলত প্ৰতিশোধ লৈছিল, পুতলাটো আঁতৰলৈ দলিাই দি আৰু ফৰুখি চলে।

“ঠগ প্ৰৱৰ্ত্তক সেইটো লৈ যা! যদি তোক এইটোৱেই লাগিব তেনে লৈ গ'বলৈ হ'ব হেঁতেন। কিন্তু ইয়াৰ কাৰণে মোৰ চুৰিৰোৰ ভাঙিল। কিয় ? যদি তোক পুতলাটো বেচি লাগিছিল তেন্তেহে পুতলাৰ কাৰণে মোৰ বি-জোৰ ভঙা উচিত হৈছেনে ? তথেষ্ট সি মোৰ সেইটো মোক নালাগে।”

সুন্দৰামে পাছৰি যোৱা সেই সৰু ঘটনাটো আজি অস্বপ্নে তাৰ মনত পৰিছে। এটাটো এটা তেনেই সামান্য ঘটনা আছিল বিয়াৰ পিচত সিহঁতে এইটোক লৈ মন্তব্য খুলি হাঁহি-ছিল। তাৰ পিচত সিহঁতে সমূলি পাছৰি হৈছিল। আজি এই মুহূৰ্ত্ত এই ঘটনাটোৱে অতৰ খোলা হাঁহিৰ পৰিবৰ্ত্তে জানি দিলে গভীৰ

চিন্তা আৰু এখনি শেতা পৰা মুখ । সি কামাকীৰ ফালে চাই কৈছিল—

“কামাকী, তুমি মোক নিৰ্দয় বুলি বেভাবিবা ।”

“ভাবিম কিয় ?”

“মই যে এসময়ত তোমাৰ কাচৰ থাকজোৰা ভাঙিছিলোঁ, মনত পৰে ?”

“পৰিছে । তাত এতিয়া ভাবিব লগীয়া কিটো আছে ?”

সুন্দৰাম যি অৱস্থাত পৰিছে, কামাকীও আজি সেই অৱস্থাতেই পৰিছে । দুয়োৰে ভিতৰত ভাল পোৱাৰ ধুমুহা বলিবলৈ ধৰিলে । সিহঁতৰ অন্তৰত ভালপোৱা ইমান প্ৰবল হৈছিল, যেন সিহঁতৰ প্ৰত্যেক আঘাৰ কথাতে একোটি প্ৰেমৰ নিজৰাহে বৈছিল ।

“কামাকী, কি যে, আচৰিত মিলণ ! সোঁ তাহানি শৈশৱ কালত কোনো কাৰণ নোহোৱাকৈ তোমাৰ কাচৰ চুৰি জোৰা ভাঙিছিলো, আজি মোৰ সহায়হীনতাৰ কাৰণে তোমাৰ থাক জোৰা লৈছো । —বেচি খাও কিনিবৰ কাৰণে । সোঁ তাহানিৰ বালক-বালিকা অৱস্থাত আৰু আজি যুৱক-যুৱতী অৱস্থাত সহায়হীনতা । কিমাৰ যে প্ৰাৰ্থনা ! নাই ! একোৱেই নাই ! মই সোঁ তাহানিৰ দৰেই থাকিব বিচাৰো । কিন্তু তুমি ? এৰা, তুমিও । মনত কৰিবা, তুমি তেতিয়া আছিলো ছোৱালী আৰু এতিয়া গৃহিনী বেশত ভিৰোতা । সোঁ তাহানিৰ আৰু আজিৰ একেখনি সোণালী অন্তৰ থাকক !”

— • —

ভা

৩

টি

৩

তঃ

৪

চ'ৰা

[চতুৰ্থ, পঞ্চম আৰু ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰৰ কাৰণে]

হৰিণা

পোৱালী

শ্ৰীকমলেশ্বৰ নাথ
মে (খ) শ্ৰেণী

নিৰীহ অকণি হৰিণা পোৱালী তই,
থাক মাথো বননিৰ লতা পাত থাই;
নকৰ কদাপি হানি নৰ-মানৱৰ
আপোন ভাগ্যক তই আকোৱালী ধৰ।
নিজৰ পাৰে পাৰে মন উদঙাই
আপোন পাহৰা হ'ই চৰি ফুৰ তই।
এনেতে এদিন আছিল বিপদ চাপি,
ভাবিছিলি বিপদ তোৰ বাহে কদাপি।
তথাপি মানৱে হয় মোহৰ জালত;
চলে বলে স্কোশলে হানেহি বুকত।
আছিল সহায় তোৰ বিপদ কালত,
বেদৰাত কৰিছিলি তই ছটফট।
কিয় বাক সংসাৰত জনম লভিলি,
নিঃসহায় হ'ই তই হৰিণা পোৱালী ?

নামৰ মহিমা

লীগৌতম কুমাৰ বৰুৱা

৬ষ্ঠ শ্ৰেণী (ক)

হৰি নামৰ মহিমা অসীম। ভগৱানৰ নাম ললে পাপ সাগৰ পাৰ হব পাৰি। অতি পাপী জনেও ঈশ্বৰৰ নাম ললে সকলো পাপ মোচন হয়। এই কথা আমি অজামিল উপাখ্যানৰ পৰা পাবঁ।

অজামিল নামেৰে এজন ব্ৰাহ্মণ আছিল। তেওঁ এগৰাকী বৈশ্যত পতিত হৈছিল। বৈশ্যগৰাকীৰ গৰ্ভত দহজন পুত্ৰ সন্তানৰ জন্ম হৈছিল। সেই দহজনৰ ভিতৰত আটাইতকৈ যিজন মুমলীয়া আছিল সেই জনক অজামিলে বৰ মৰম কৰিছিল। সেই কাৰণে অজামিলে ল'ৰাজনৰ নাম ৰাখিলে “নাৰায়ণ।”

পবিত্ৰ ব্ৰাহ্মণ কুলত জন্ম লৈ অজামিলে বিবাহ কৰালে এজনী বৈশ্যক। জাতিকুল ত্যাগ কৰি ধৰ্ম নমনা হ'ল। পুত্ৰ ভাৰ্য্যাক বধ কৰি আৰু মিত্ৰদ্রোহ আচৰণ কৰি মহা পাপত ডুব গ'ল। এইদৰে অধৰ্মৰ মাত্ৰা দিনক দিনে বেছি হোৱাৰ লগে লগে অজামিলৰ আয়ু টুটি আহিল। তেওঁৰ পাপ দেহা নিবৰ বাবে ভয়ঙ্কৰ তিনিটা যমদূত আহিল। সিহঁতে বহুত কষ্ট ভোগ কৰি কোনোমতে ব্ৰাহ্মণৰ জীৱটো বাৰ্জ কৰিলে। ব্ৰাহ্মণে মৰিবৰ সময়ত মুমলীয়া পুতেকক মৰমতে

“নাৰায়ণ!” “নাৰায়ণ!” বুলি মাতিছিল। অজামিলে পুত্ৰক “নাৰায়ণ” বুলি মতাৰ কাৰণে ভগৱানৰ নাম লোৱা হ'ল। মৰণৰ আগতে ভগৱানৰ নাম স্মৰণ কৰাৰ কাৰণে ততালিকে বিষ্ণুৰ দূত চাৰিজন আহি যমদূতৰ হাতৰ পৰা অজামিলৰ জীৱটো কাঢ়ি ললে আৰু অজামিলৰ জীৱ স্বৰ্গলৈ লৈ গ'ল।

যমদূত তিনিজনে কান্দি কান্দি আহি যম-ৰজাৰ ওচৰত আঠলৈ কলে—“প্ৰভু আমি ব্ৰাহ্মণৰ জীৱটো বাৰ্জ কৰি লওঁতে ব্ৰাহ্মণে মুমলীয়া পুতেকক “নাৰায়ণ” বুলি মাতিলে আৰু লগে লগে চাৰিজন সুন্দৰ পুৰুষ আহি আমাৰ হাতৰ পৰা জীৱটো কাঢ়ি লৈ গ'ল। আমাতকৈও আৰু শক্তিমন্ত্ৰ কোনোৱা আছেনে প্ৰভু?” তেতিয়া যমৰাজে হাঁহি হাঁহি কবলৈ ধৰিলে—“তোমা-লোকে নাজানা। মৰিবৰ সময়ত অজামিলে “নাৰায়ণৰ” নাম লোৱা কাৰণে তাৰ সকলো পাপ মোচন হ'ল। অতি পাপীজনেও ঈশ্বৰৰ নাম ললে তাৰ সকলো পাপ খণ্ডন হয়। গোটেই বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ড বিষ্ণুই আগুৰি আছে। তেওঁৰ মহিমা অসীম। তেওঁৰ তলত আমি আজিৰ পৰা য'ত হৰিনাম শুনা তালৈ আমাৰ নাযাব। য'ত হৰিৰ নাম কীৰ্ত্তন কৰি থাকে তাৰ ওচৰলৈ নাযাব। বৈষ্ণৱক দেখিলে মুখ দোৱাই আঁতৰি

আছিবা। কিন্তু যিবিলাকে ঈশ্বৰ নাম মলয় লিখিছিল—
 সেইবিলাকক বান্ধি লৈ আছিবা। যিয়ে গো বধ,
 স্তৰাপান, ব্ৰাহ্মণ বধ, তিখোতা হৰণ, স্তৰ্ঘন হৰণ
 কৰে আৰু মিত্ৰৰ দ্ৰোহ আঁচৰে সেই সকল পাপীক
 হাতে ভৰিয়ে বান্ধি লৈ আছিবা। তেতিয়া
 বিষ্ণুৰ দূতে বাধা নকৰে। বিষ্ণুৰ মহিমা অসীম।
 সেই কাৰণে শঙ্কৰদেৱে তেখেতৰ কীৰ্ত্তনত

শুকনিগদতি

শুনা কুকপতি

কহিলো পৰম সাৰ।

হৰিনাম বিনা

পাপ সাগৰত

কাহাৰো নাহি নিস্তাৰ ॥

শিশু দিৱস

শ্ৰীবিৰ্ভিক্স কুমোৰ বৰুৱা

১০ শ্ৰেণী (খ)

আজি ১৯৬৪ চনৰ ১৪ নবেম্বৰ। এনেকুৱা
 এটি পৱিত্ৰ দিনতেই ৭৫ বছৰ আগতে

নেহক খুড়াৰ জন্ম হৈছিল। বিশ্ব বৰেণ্য নেহক
 খুড়া আছিল আমাৰ দেশৰ স্বাধীনতাৰ প্ৰতীক।
 তেওঁ আছিল আমাৰ স্বাধীন ভাৱতবসৰ প্ৰথম প্ৰধান
 মন্ত্ৰী। নেহক খুড়াৰ জন্ম দিৱস প্ৰতি বছৰে পালন
 কৰা হৈ আহিছে। ১৯৫৫ চনৰ পৰা সমগ্ৰ
 দেশতে 'শিশু দিৱস' হিচাবে নেহক খুড়াৰ জন্ম
 দিৱসটো বৰ উলহ মালহেৰে পালন কৰা হৈছে।
 এই দিৱসৰ দিনা খুড়াই শান্তিৰ প্ৰতীক বগা
 পাৰ উকুৱাই দি অকণিহঁতৰ লগত বংগমালিত
 যোগ দিছিল। নেহক খুড়াই কণ কণ লৰা-
 ছোৱালীক বৰ আদৰ চেনেহ কৰিছিল। তেওঁ
 ফুল বৰ ভাল পাইছিল। হীৰালাল নামৰ এজন
 মালীয়ে সদায় তেওঁক একোপাহি ৰঙা গোলাপ

দিছিল। তেওঁ সৰু সৰু জন্তু পোৱালীকো বৰ
 ভাল পাইছিল।

দেশ বিদেশৰ সকলো শিশুৱে নেহক খুড়াৰ
 বৰ ভাল পায়। খুড়াই বিদেশৰ অকণিহঁতক
 নানান উপহাৰ দিছিল। তেওঁলোকেও নেহক
 খুড়াৰ জন্ম দিৱসত সৰু সৰু বস্তু কিছুমান
 উপহাৰ দিছিল। আজি নেহক খুড়া আমাৰ মাজত
 আৰু নাই। তেখেতৰ হাঁহি থকা ছবিখন আগত
 ৰাখি আমি এই দিৱস পালন কৰিছোঁ। আজি
 আনন্দৰ পৰিবৰ্ত্তে আমাৰ মনত বেজাৰ হৈ
 লাগিছে। তথাপি নেহক খুড়াৰ আদৰ্শ লৈ
 আমি আগুৱাই যাম। আমি খুড়াৰ দৰে মহান
 হোৱাৰ সংকল্প লওঁ আহা।

আমাৰ মাজত নেহক খুড়া মৰিও অমৰ হৈ
 ৰব।

জানিব লগীয়া

: প্ৰথম অসমীয়া বাতৰি কাকত— অকনোদয় । স্থপতি মিহনেৰী বিলাকে ১৮৪৬ চনত এইখন শিৱসাগৰ মিহনেৰী গ্ৰেহৰ পৰা মাহেকীয়া ভাৱে উলিয়ায় । ইয়াৰ প্ৰথম সম্পাদক বেভাবেণ্ড ৩, টি, কটুৰ ।

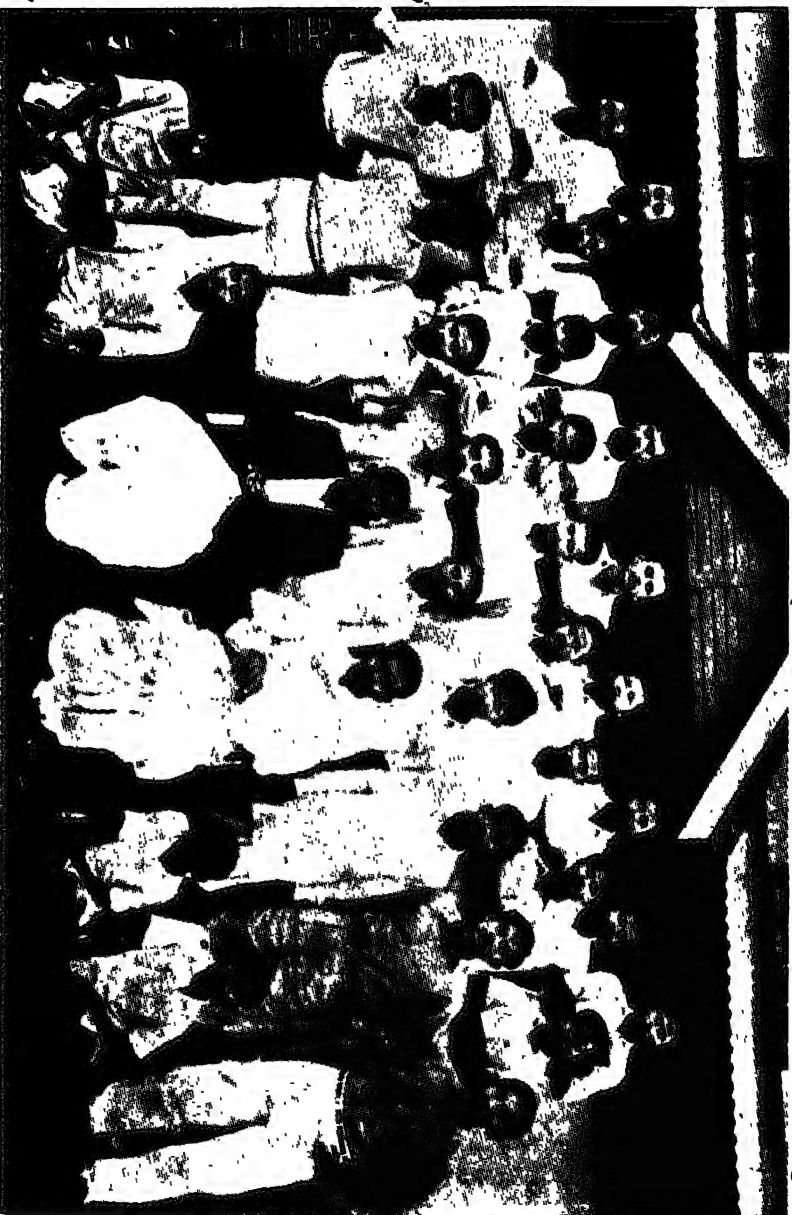
: সৰ্বপ্ৰথম ছপা হোৱা অসমীয়া পুথিখন হ'ল— বাইবেল । ১৮১৩ চনত নগাৱঁৰ আত্মাৰাম শৰ্ম্মাৰ হতুৱাই অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰাই বেভাবেণ্ড উইলিয়াম কেৰিয়ে শ্ৰীৰামপুৰৰ পৰা ইয়াক প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায় ।

: প্ৰথম অসমীয়া কথাছবি উলিয়াওঁতা— ৩জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালা । তেখেতে অসমত অস্থায়ী ভাৱে সজা “চিত্ৰবন” ষ্টুডিঅ'ৰ পৰা ‘জয়মতী’ কথাছবি উলিয়ায় ।

: গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় ১৯৪৭ চনত স্থাপন কৰা হৈছিল । ইয়াৰ প্ৰথম ভাইচচেন্সেলাৰ শ্ৰীকৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ।

: ৰ'বট (Robot) এবিধ কৃত্ৰিম ইঞ্জিনৰ মানুহ । ই জীৱিত মানুহৰ দৰে বহু কাম কৰিব পাৰে ।

Members of the Students' Parliament, 1964.
Sipajhar Govt. Aided H. S. & M. P. School.

- 1st Row :—** (Sitting from left to right) K. Kalita, L. Saharia, H. Kalita, B. A. B. T., President I/C, S. P. B. Sarma Sastri, President, Magazine Editorial Board, M. Saharia, B. C. Das.
- 2nd Row :—** (Standing left to right) N. K. Hazarika, Editor, Magazine, K. Bhuyan, H. C. Bora, P. Deka, Asstt. Editor, Magazine, J. Bora, K. Saharia, J. Nath, Deputy Prime Minister, S. P., S. P. Saharia, T. Bhuyan.
- 3rd Row :—** (Left to right) L. Nath, G. Sarma, G. C. Bania, S. Sattar, Sahajahan, B. Sarma, B. Ali, R. Barua, Tabibulla.
- 4th Row :—** (Left to right) N. Nath, C. R. Barua, D. Sarma, Prime Minister, S. P., S. Sarma, S. P. Bhattacha, B. K. Hazarika, B. Bania, M. R. Nath.

ছাত্র পৰিষদৰ প্ৰধান মন্ত্ৰীৰ প্ৰতিবেদন

১৯৬৪

যি সৰ্বশক্তিমান পৰম-পিতা পৰমেশ্বৰৰ কৃপাত এই অভাজনে সংসাৰ ক্ষেত্ৰত ভ্ৰমুকি মাৰিবলৈ সমৰ্থবান হৈছে। সেই জগতগুৰু আৰু যি সদাশয় শ্ৰীগুৰুৰ কৃপাত মোৰ এই অজ্ঞান চকু মেল খাইছে— সেই সকলৰ চৰণত শতকোটি প্ৰণতি জনাই মই মোৰ বক্তব্যত অগ্ৰসৰ হ'বলৈ প্ৰয়াস কৰিছোঁ।

সমাজপ্ৰিয় মানৱ জাতিয়ে সমাজ আৰু দেশৰ কাৰণে ভাবিবলৈ সমৰ্থবান। সেই কাৰণেই মানৱে আজি প্ৰগতিৰ যুগত সকলো প্ৰাণীকে চেৰ পেলাই উন্নতিৰ চূড়ান্ত সীমাত উপনীত হৈছে। মানৱ সৃষ্টি বহুশতৰ গোবৰ মুকুট। নিজৰ বল-বুদ্ধি-বিক্ৰমৰ ফলত অসাধ্যাৰ্জন প্ৰতিভা আহৰণ কৰি ভগৱানৰ বিনন্দীয়া বিশ্বত শীৰ্ষস্থান লাভ কৰিছে। বিশ্ব-ইতিহাসৰ পাত লুটিয়াই চালেই দেখা যায় যে অতীতৰ গছৰ খোৰোঙত পৰ্বতৰ গুহাত বাস কৰা অসভ্য আদিম মানৱৰো আছিল একোখন সমাজ। সেই সমাজ আজিৰ সমাজতকৈ বহুতো পিচপৰা আছিল—কিন্তু সেই সমাজেই যুগ যুগ ধৰি সংস্কাৰৰ মাজেদি অগ্ৰসৰ হৈ আজিৰ অৱস্থাত উপনীত হৈছেহি।

যি জাতিৰ সমাজ নাই ঐক্য নাই সেই জাতি অন্ধকাৰৰ অভয় গৰ্ভত ক্ৰমে বিলীন হৈ যায়। সমাজৰ লগত ওতঃপ্ৰোত ভাবে জড়িত আছে

সাহিত্য। সাহিত্যহীন সমাজ এখনৰো উন্নতি অসম্ভৱ। সমাজ গঠনত পোন প্ৰথমে আৱশ্যক হয় একতাৰ—যাৰ অবিহনে সমাজ গঢ়ি উঠিব নোৱাৰে। এখন সমাজৰ প্ৰত্যেকজন সন্তাই যদি “মই বৰ” ভাব লয় নাইবা নিজ স্বার্থৰ কাৰণে বাকুল হয় সেই সমাজ সোনকালে মৰহি যায়।

সমাজপ্ৰিয় মানুহে সৃষ্টি পাতনিৰে পৰা ঐক্য-বন্ধভাবে সকলো ডাঙৰ অনেক কাম কৰি আহিছে আৰু সভ্যতাকো ন ন কপ দিছে। এজন মানুহৰ ব্যক্তিগত কণায়িত হৈ উঠে সমাজৰ জৰিয়তে। সমাজৰ প্ৰধান অঙ্গ সমবায়—যিয়ে ক্ষুদ্ৰক মহৎ, দুৰ্বলীক বলী আৰু অসাধ্যক সাধ্যন কৰি উন্নতিৰ বাটত অগ্ৰসৰ হ'ব পাৰিছে।

সমাজ—সমবায়, সাহিত্যমুখী মহৎ উদ্দেশ্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আৰু জনপ্ৰিয় চৰকাৰৰ নিৰ্দেশমতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে ৰাজনীতি তথা শাসন কাৰ্য্যৰ কিছু আভাষ বুজিবৰ উদ্দেশ্যে বৰ্ত্তমান আমাৰ স্কুলতো আগৰ “ছাত্ৰ সভা”ৰ ঠাইত ‘ছাত্ৰ পৰিষদ’ গঠন কৰা হৈছে। ইয়াৰ মূল উদ্দেশ্য হৈছে ছাত্ৰসকলক ভৱিষ্যত দেশৰ সু-নাগৰিক কৰি গঢ়ি তোলা, সমাজত থিয় হৈ দু-আধাৰ কথা কবলৈ সক্ষম কৰি তোলা আৰু ভেঙ-লোকৰ মাজত দেশাত্মবোধ জগাই তোলা।

এই দায়িত্বপূৰ্ণ অনুস্থানটিৰ গুৰুভাৰ বহন কৰি
কি ভাবে বৰ্ত্তমান অৱস্থাত উপনীত হৈছোহি তাৰ
এটা সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ দাঙি ধৰিলোঁ।

বিদ্যালয়ৰ নিৰ্বাচন :

আমাৰ বিদ্যালয়ৰ বিষয়ববীয়া সকলক গোপন
ভোটৰ দ্বাৰা নিৰ্বাচিত কৰা হয়। তলত তেওঁলোকৰ
নাম উল্লেখ কৰা হ'ল।

- ১। শ্ৰীদীনবন্ধু শৰ্মা (প্ৰধানমন্ত্ৰী ছাত্ৰ-পৰিষদ)
- ২। " জীৱন চক্ৰ নাথ (উপ: প্ৰধানমন্ত্ৰী ")
- ৩। " কৈলাশ কুমাৰ ভূঞা (সাংস্কৃতিক মন্ত্ৰী)
- ৪। " ভদ্ৰকাণ্ঠ হাজৰীকা (উপ: " ")
- ৫। " নীলধৰ নাথ (ফুটবল কেপ্তেইন)
- ৬। " বিয়াজুদ্দিন বৰুৱা (সহ: " ")
- ৭। " শশীধৰ নাথ (স্বাস্থ্য মন্ত্ৰী)
- ৮। " শিৱ প্ৰসাদ ভট্টাচাৰ্য্য (শিক্ষামন্ত্ৰী)
- ৯। " শশী প্ৰসাদ চহৰীয়া (সম্পাদক, অধ্যয়ন চক্ৰ)
- ১০। " নৱ কুমাৰ হাজৰীকা (সম্পাদক আলোচনী)
- ১১। " পদ্মধৰ ডেকা (সহ: " ")
- ১২। " যোগেন্দ্ৰ বড়া (সম্পাদক তৰ্ক সভা)
- ১৩। " কন্দ্ৰেশ্বৰ ডেকা (সহ: " ")
- ১৪। " ঞানেশ্বৰ ভূঞা (কেপ্তেইন, ভলীবল)
- ১৫। ম: তৰিণী (কেপ্তেইন ক্ৰিকেট, বেড্‌মিণ্টন)
- ১৬। শ্ৰীৰূপতি বনীয়া } যুটীয়া সম্পাদক
- ১৭। " বীৰেন্দ্ৰ শৰ্মা } সঙ্গীত-বিভাগ।

ইয়াৰ বাহিৰেও প্ৰত্যেক শাখাৰে একোখন মন্ত্ৰী
সভা আছে। তেওঁলোকে নিজৰ শাখাৰ কাম চলায়।
প্ৰত্যেক শাখাৰ পৰা এজনকৈ ছাত্ৰ-পৰিষদৰ সদস্য
লোৱা হৈছে। এই পৰিষদৰ যোগেদি বৰ্ত্তমান বছৰৰ
কাম চলাই অহা হৈছে। বহুত অনুবিধা স্বত্বেও আমাৰ

ছাত্ৰ-পৰিষদৰ কাম সুকলমে চলাবলৈ যত্নৰ ক্ৰটি কৰা
নাই।

বিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰৰ বিষয়ে :

ছিপাঝাৰ উচ্চ মাধ্যমিক স্কুলৰ মুখপত্ৰ খনৰ নাম
স্কুলৰ নাম অনুযায়ী ৰখা হ'ল। ছাত্ৰবন্দ আৰু শিক্ষক
সকলৰ লিখনিৰ পৰশত প্ৰতি বছৰে প্ৰকাশ পায়।
যদি ছাত্ৰ সকলৰ উৎসাহ উদীপনাত বাধা নপৰে তেন্তে
ই নিয়মিত ভাবে ওলাই থাকিব। ইয়াৰ বহল উন্নতিৰ
কাৰণে সকলোৰে যেন চেষ্টা কৰে—এয়ে আমাৰ সৰল
অন্তৰোধ।

বিবিধ কামত ছাত্ৰ আৰু ছাত্ৰসভা :

আমাৰ স্কুলৰ ছাত্ৰসকল বিবিধ উন্নতি মূলক
কামত জড়িত থাকে। আমাৰ স্কুলৰ শিক্ষক
শ্ৰীতৃ চন্দ্ৰ বৰুৱা দেৱৰ পৰিচালনাত A.C.C আৰু
শ্ৰীঅশ্বেশ্বৰ চহৰীয়া আৰু পদ্ম বড়া দেৱৰ পৰি-
চালনাত N.C.C. নামৰ দুটা শিক্ষা অনুস্থানৰ
জৰিয়তে শিক্ষা লবলৈ ছাত্ৰ সমাজে সুবিধা
পাইছে।

আমাৰ স্কুলৰ ছাত্ৰ-পৰিষদৰ জৰিয়তে নানা
উৎসৱ পৰ্ব আদি পালন কৰা হয়। (১) শঙ্কৰ
মাধৱৰ তিথি (২) ১৫ আগষ্ট (৩) গান্ধী জয়ন্তী
(৪) শিশু দিৱস (৫) ২৬ জামুৱাৰী (গণতন্ত্ৰ দিৱস)
(৬) বীৰেন্দ্ৰ শত-বাৰ্ষিকী ইত্যাদি উৎসৱ পালন
কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও বিশ্বকৰ্ম্মাৰ পূজা কৰা
হয়। আমাৰ স্কুলৰ ছাত্ৰসকলৰ মাজত যথেষ্ট
নৈতিক বল দেখা যায়।

শোকসভা :

ছাত্ৰ-পৰিষদৰ যোগেদি পৃথিবীৰ শান্তিৰ প্ৰতীক

ভাৰতৰ প্ৰাণ নেহৰু খুড়াৰ মৃত্যু দিবস আৰু শ্ৰাদ্ধ-কিথু অস্তি বিসৰ্জন দিবস সমাৰোহেৰে পালন কৰা হয়। উক্তৰ বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা ফনৌদত্ত আদি অসমৰ সুযোগ্য সন্তানসকলৰ মৃত্যুত শোক প্ৰকাশ কৰি মৃতকৰ আত্মাৰ সদগতিৰ অৰ্থে ভগ-বাণৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনোৱা হয় আৰু শোক সম্ভূত পৰিখাল বগলৈ সমবেদনা জনোৱা হয়। আমেৰিকাৰ প্ৰেছিডেণ্ট জন, এফ, কেনেডী, চিপা-ৱাৰ নিবাসী তাৰিণীকান্ত বৰুৱা আৰু আমাৰ স্কুলৰ উদীয়মান ছাত্ৰ মঃ ইন্দিৰ আলিৰ মৃত্যুত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰা হয়।

সাহায্য :

আমাৰ ছাত্ৰ-পৰিষদৰ তৰফৰ পৰা এজন সৰ্ব-প্ৰাপ্ত হোৱা মানুহক আৰু এজন অন্ধ ল'ৰাক সাহায্য কৰা হয়।

আমাৰ স্কুলখন অসমৰ ভিতৰতে এখন লেখত লবলগীয়া স্কুল। কিন্তু তৈয়াত ছাত্ৰসকলে বিশেষ সুবিধা নোপোৱাৰ কাৰণ একো বুজি নাপাওঁ। অতি দুখেৰে কবলগীয়া হৈছে যে প্ৰতি বছৰে

প্ৰস্তাৱ আকাৰে জনোৱা নহওঁ ছাত্ৰসকলৰ অনু-বিধাবোৰ স্কুল কৰ্ত্তৃপক্ষৰ দৃষ্টি গোচৰ হোৱা নাই। গতিকে পুনৰ তলত দিয়া বিষয় কেইটালৈ দৃষ্টি পাত কৰি বিহিত ব্যৱস্থা কৰিবলৈ টানি অনুৰোধ জনোৱা হ'ল—

- (১) ছাত্ৰ কমন কমৰ ব্যৱস্থা।
- (২) ছাত্ৰাবাসৰ সুব্যৱস্থা।
- (৩) লাইব্ৰেৰীৰ সুব্যৱস্থা।
- (৪) স্কুলৰ সমুখত স্থায়ী গেটৰ ব্যৱস্থা।
- (৫) সম্ভীত শাখাৰ যথোপযুক্ত ব্যৱস্থা।

যোৱা গোটেই বছৰ ধৰি মই মোৰ মৰমৰ ছাত্ৰ-বন্ধুসকলৰ পৰা যথেষ্ট সগায় সহযোগ পাই আহিছো। তেওঁলোকলৈ মই মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ, শ্ৰদ্ধা, কৃতজ্ঞতা আৰু ধন্যবাদৰ শৰাই আগ বঢ়াইছো। মোৰ শ্ৰদ্ধাপদ শিক্ষাগুরু সকলেও মোক সদুপদেশ নিৰ্দেশ আদি দিয়া বাবে মই তেওঁলোকৰ ওচৰত নতশিৰে শলাগৰ শৰাই আগ বঢ়াইছো। সদৌ শেষত ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি ভাষাহীন প্ৰতিবেদনৰ সমাৰণ মাৰিলো।

জয়হিন্দু

শ্ৰীদীনবন্ধু শৰ্মা

প্ৰধান মন্ত্ৰী, ছাত্ৰ-পৰিষদ।

ছিপাৱাৰ উচ্চ মাধ্যমিক স্কুল।

১৯৬৪ চন।

তৰ্ক সভাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

শৰীৰৰ পুষ্টি সাধন কৰিবৰ কাৰণে যেনেকৈ আহাৰ পানীৰ প্ৰয়োজন তেনেকৈয়ে মনৰ পুষ্টি সাধন কৰিবলৈয়ো আমাক লাগে কিছুমান সমল। এই সমল আমি অধ্যয়নৰ যোগেদি এই ছাত্ৰ অৱস্থাৰ পৰাই আহৰণ কৰিব লাগিব। কিয়নো আজিৰ ছাত্ৰই কালিৰ দেশ-নেতা। কাব্য, সাহিত্য, নাটক আদি পঢ়ি নাইবা তৰ্ক-প্ৰতিযোগিতা আদিৰ যোগেদি আমি আমাৰ মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰিব পাৰোঁ। তৰ্কৰ যোগেদি কোনো এটি বিষয়ৰ মূল-সিদ্ধান্ত বিচাৰি পাব পাৰোঁ, যেনেকৈ কোনো এটা ভাষা শিকিবলৈ হলে প্ৰথমতে বৰ্ণৰ লগত পৰিচয় হব লাগে ঠিক তেনেকৈ দৰ্শন শাস্ত্ৰ জানিব বিচাৰিলে প্ৰথমে তৰ্ক বিদ্যাৰ লগত পৰিচয় হব লাগিব। আমি যদি আমাৰ চাৰিওফালে চাওঁ তেনেহলে দেখিবলৈ পাত্তি—ৰূপে বসে ভৰা এই বিশাল পৃথিবীখনি। —গছ-সতা, তৃণ, তৰু। প্ৰকৃতিৰ বুকুত শুই থকা কত বিমল সৌন্দৰ্য। বিভিন্ন প্ৰাণী। প্ৰকৃতিৰ বুকুৰ মাজে মাজে ধৰণ কৰা মকতুমি, মালতুমি, পৰ্ণভ, পাহাৰ—বিৰাট বাৰিধি। এই সকলোৱেই আমাৰ মনত চিন্তাৰ ঢৌ তোলে। আমি ভাবো—ইহঁতৰ জন্ম ক’ত? শেষ ক’ত? ই বাস্তৱ নে প্ৰেহেলিকা। ? — এই বিলাক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বিচাৰিবলৈ গলে আমাৰ মনত কত তৰ্ক বিতৰ্কৰ জোঁৱাৰ উঠিব! শেষত হয়তো ইয়াৰ মূল সিদ্ধান্তত উপনীত হবলৈ তৰ্ক বিজ্ঞানৰ আশ্ৰয় লব লাগিব।

আমি তৰ্কৰ সকলোই যত্ন কৰিব লাগিব পৃথিবীৰ দাৰ্শনিক সকলৰ মাজত উচ্চ স্থান লবলৈ। তাকে কৰিব লাগিলে—আমি প্ৰথমতে তৰ্কৰ বিষয়ে সত্যক

জ্ঞান লাভ কৰিব লাগিব। আমি সৃষ্টি কৰিব লাগিব—চক্ৰেটিচ, মাক্স, শ্ব, গান্ধী, টলষ্টয়, লিঙ্গা, প্লেটো আদি জগতক এথোজ আগবঢ়াই দিওঁতা সকলৰ। তেওঁলোকৰ দৰে জীৱন গঢ়ি সময় বালিত খোজ খবলৈ হলে আমি যথেষ্ট মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰিব লাগিব। আমাৰ এই উৎকৰ্ষ সাধনত সহায় কৰিব তৰ্ক সভা—সাহিত্য সভা আদি বিভিন্ন অন্তস্থানবোৰে।

ছাত্ৰ সকলৰ মানসিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ্থে আমাৰ স্কুলত ১৯৫০ চনত “তৰ্ক সভা” অন্তস্থানটি স্থাপন কৰা হয়। নানা অসুবিধাৰ বাবে এতিয়ালৈকে ই গা কৰি উঠিব পৰা নাই।

তৰ্ক-সভাৰ খৰচ পাতি এতিয়ালৈকে ছাত্ৰ পৰিবেদ বহন কৰি আহিছে। এই বছৰত আমাৰ স্কুলত কেইবাখনো তৰ্ক সভা আহ্বান কৰা হৈছিল। ১৮.৬.৬৪ তাৰিখ বুধবাৰে আমাৰ বাৰ্ষিক অনিবেশনৰ লগত এখনি বিশেষ তৰ্ক-সভা পতা হৈছিল। তৰ্কৰ বিষয়।” আছিল “গুৰুই মানৱ জাতিৰ উন্নতি তৰ্ক সভাখনত পদাধৰ ডেকা আৰু মোবাৰক হুছেইন ১ম, যোগেন্দ্ৰ বড়া আৰু নৰেশ্বৰ শৰ্মা ৩য় আৰু পৰিজিত চহৰীয়া ৩য় পুৰস্কাৰেৰে পুৰস্কৃত হৈছিল। বিশেষ অসুবিধা নেখাকিলে আন আন ঠাইতো তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ ছাত্ৰই অংশ গ্ৰহণ কৰে। এই-বাৰ ২৭.৫.৬৪ তাৰিখ বৃহস্পতিবাৰে মঙ্গলদৈ চৰকাৰী উচ্চতৰ মাধ্যমিক স্কুলক অস্থস্থিত হোৱা তৰ্ক-প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ স্কুলৰ পৰা দুজন ছাত্ৰই অংশ গ্ৰহণ কৰি সূখ্যাতি আৰ্জিছিল।

আজি আমাৰ ছাত্ৰসকলৰ মাজত কিছু পুষ্টিমাণে

উৎসাহ-উদ্দীপনা দেখা গৈছে। ভবিষ্যতে এই তৰ্ক-আগবঢ়াইছোঁ। তৰ্ক-সভাৰ বিভিন্ন কামত সহায় আগ-সভাখনে ভালদৰে ঠন ধৰি উঠিব বুলি মই আশা বঢ়োৱা ছাত্ৰবন্ধু সকলকো মোৰ হাতৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ। কৰিছোঁ।

এই তৰ্ক সভাখনৰ মানদণ্ড উচ্চ কৰিবলৈ সদৌ শেহত মিনতি জনাই এই অস্থানটিৰ সৰ্বা-মাননীয় শিক্ষক শ্ৰীযুত কনক সেন ডেকা এম, এ, দেৱে জীন উন্নতি কামনা কৰি অজানিতে কৰা দোষ ক্ৰটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি মোৰ এই ভাব-ভাষণীন সংক্ষিপ্ত তাৰ বাবে তেওঁলৈ মই শলাগ আৰু আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা বিয়ৰণীৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়হিন্দ,

ত্ৰীযোগেন্দ্ৰ বড়া,

সম্পাদক

তৰ্ক-সভা (ছাত্ৰ পৰিষদ)

ছিপাঝাৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক স্কুল।

স দ য পা কী

আমাৰ ঐতিহ্য :

ছিপাঝাৰ তথা সদৌ মঙ্গলদৈৰ অতীত বুৰঞ্জী বিচাৰিলে ইয়াৰ এটি সূকীয়া বৈশিষ্ট্য চকুত পৰে। বৰ্তমান সেই কলা-সংস্কৃতিৰ যাদুঘৰ মঙ্গলদৈৰ প্ৰাচীন ঐতিহ্য আমি কিমানদূৰ বাখিব পাৰিছোঁ সি বিবেচনীয়। প্ৰাক্ বৈষ্ণৱ যুগতেই ইয়াত ওজাপালী, পুতলা নাচ আদিৰ প্ৰচলন আছিল বুলি ভাবিবৰ অবকাশ আছে। কোচ ৰজাৰ আমোলত ৰজাঘৰীয়া পৃষ্ঠপোষকতাত ওজাপালী, দেওধনী নাচ আদিয়ে বিশেষ ব্যুৎপত্তি লাভিছিল। এই ক্ষেত্ৰত ছিপাঝাৰ বাসীৰ অবিহণা উল্লেখ যোগ্য।

তাৰ পিছত বহুতো বছৰ পাৰ হৈ গ'ল। আমিও প্ৰগতিৰ বাটত ভালেখিনি আগবাঢ়ি আহিলোঁ। কিন্তু নিলিখা ইতিহাসবোৰলৈ আমি অকমো কানসাৰ নকৰিলোঁ। আৰু লগে লগে আমি সকলোৱে আত্মকেন্দ্ৰিক হৈ পৰিলোঁ। সেয়েহে আমাৰ ইয়াত আজিকোপতি স্থায়ী নাট্য মঞ্চ, ডাঙৰ লাইব্ৰেৰী আৰু আন কোনো কলা অনুষ্ঠান গঢ়ি মুঠিল। ধূমকেতুৰ দৰে কেইদিনমানৰ বাবে জীয়াই থাকি এইবোৰ মৰহি যায়।

শিকাৰ ক্ষেত্ৰত আমোদ প্ৰমোদৰ ব্যৱস্থা

থকাটো একান্ত বাঞ্ছনীয়। এইবোৰ নোহোৱাৰ ফলতেই ছিপাঝাৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ সোৰোপা হবলৈ পাইছে। ল'ৰা-ছোৱালীৰ শৃঙ্খলতা নাইবা নৈতিকতা বজাই ৰাখিবলৈ হলে আৰু তেওঁলোকৰ বেয়া ৰিপুবোৰৰ শুদ্ধাৱলি কৰণৰ বাবে (For sublimation) হলেও তেওঁলোকক বাহিৰা খেলা ধূলা আৰু গান-বাজনাৰ প্ৰয়োজন। বহুতে ছিপাঝাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৃষ্টিশীল মনোভাৱৰ অভাৱ বুলি অনুশোচনা কৰে। আচলতে তেনে নহয়। কোনো এখন অনুষ্ঠানৰ আলম নোলোৱাকৈ স্কুয়াৰ কলাৰ সুশৃঙ্খল বিকাশ সাধিব নোৱাৰি। অৱশ্যে আমাৰ অনুষ্ঠান নোহোৱা নহয়—নামত আছে, কামতহে নাই। ছিপাঝাৰ ডায়েমণ্ড ক্লাব আছে—সেইটো মুষ্টিমেয় কেইজনমান লোকৰ হাততহে। চেমনীয়াৰ বাবে তাত কোনো স্থান (Provision) নাই আৰু বেলেগ অনুষ্ঠানো নাই। “মইনা পাৰিজাত চ'ৰা” নামৰ এটি যেনিবা অনুষ্ঠান গঢ়ি উঠিছিল; সিও লেৰেলি পৰা গছ পুলিটি যেন হৈ ৰ'ল। স্থানীয় ভদ্ৰলোকসকলে এই ক্ষেত্ৰত কানসাৰ নিদিয়া বাবেই তেনেকুৱাবোৰ হবলৈ পাইছে। সমুখীয়া স্বাৰ্থৰ কাৰণে আগ-বাঢ়ি অহা মানুহ খুব কমেইহে আছে। মই

এই বিমিত্তেই এটি অনুবোধ কৰিছোঁ, ছিপাবাৰৰ ভৱিষ্যত উজ্জ্বল কৰিবৰ কাৰণে আমাক অৰ্থাৎ উঠি অহা ল'ৰা-ছোৱালীবিলাকক Proper guidance দিবলৈ হলেও কেইজনমান শিক্ষিত ডেকা আগবাঢ়ি আহক। তেতিয়া হলেহে আন ঠাইৰ দৰে প্ৰগতিৰ ক্ষেত্ৰত আমিও এথাপমান আগুৱাই যাব পাৰিম।

আমাৰ অভাৱ-অভিযোগ—

সম্পাদকীয় শিতাৱত ইমান বছৰে স্কুলৰ নানান অভাৱ-অভিযোগৰ কথা উল্লিখিত হৈ আহিছে। তথাপি আমাৰ অভাৱ এতিয়ালৈকে শেষ হোৱা নাই। স্কুল কৰ্তৃপক্ষক এইখিনিতেই কেইটামান অনুবোধ কৰা হ'ল।

ছাত্ৰৰ কমনকম এটাৰ অভাৱ ইমান দিনে বাককৈয়ে অনুভৱ কৰা হৈছে। কিন্তু স্কুল কৰ্তৃপক্ষই ছাত্ৰসকলৰ এইকণ অভাৱ পূৰণৰ চেষ্টা কৰা আমি আঙুলি দেখা নাই। স্কুলৰ লাইব্ৰেৰীৰ বাবেও এটা সুকীয়া কমৰ দৰকাৰ। গতিকে কৰ্তৃপক্ষক অনুবোধ কৰা হ'ল যাতে তেখেত সকলে স্কুলৰ দুইফালৰ বিল্ডিঙৰ মাজৰ অসম্পূৰ্ণ ঠাইখিনি সম্পূৰ্ণ কৰি অনতিপলমে এটা ডাঙৰ কম সাজি দিয়ে। তেতিয়া হলে লাইব্ৰেৰী আৰু ছাত্ৰৰ কমনকম একেটা কমতে হব আৰু যথেষ্ট সুবিধাও হব।

১৯৬৩ চনৰ পৰা আমাৰ স্কুলত উচ্চতৰ মাধ্যমিক স্কুলৰ পাঠ্যক্ৰম প্ৰবৰ্ত্তন কৰা হয়। এই পাঠ্যক্ৰম আগৰ পাঠ্যক্ৰমতকৈ যথেষ্ট দীঘলয়া। দূৰৰ ছাত্ৰবোৰে চাৰি বজালৈ স্কুলত থাকি ঘৰৰ

পৰা অহা যোৱা কৰি পঢ়াটো অশেষ কষ্টকৰ হৈ পৰিছে। সেইবাবে দূৰৰ ছাত্ৰবোৰৰ কাৰণে আমাৰ স্কুলত এটা স্থায়ী ছাত্ৰাবাসৰ দৰকাৰ। চৰকাৰেও ছাত্ৰাবাসৰ কাৰণে কেইবা হাজাৰো টকাৰ সাহায্য দিয়া বুলি আমি গম পাম। গতিকে কৰ্তৃপক্ষই অতি সোনকালে দুশমান ছাত্ৰৰ উপযোগী এটা ছাত্ৰাবাসৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

স্কুলৰ সৌন্দৰ্য্য বৃদ্ধিৰ বাবে এটি স্থায়ী তোৰণৰ আৱশ্যক। আমাৰ স্কুলৰ ছাত্ৰৰ সংখ্যা বৰ্ত্তমান আঠশৰো অধিক। গোটেই বিলাক ছাত্ৰৰ মুকলি সভা বিভিন্ন কাৰণত প্ৰায় বহিয়েই থাকে। লাউড স্পীকাৰ এটাৰ অভাৱত এই সভাবোৰ শৃঙ্খলাবদ্ধ ভাবে আৰু সুচাৰুৰূপে চলি নাযায়। গতিকে স্কুলৰ নিজাকৈ এটা লাউড স্পীকাৰ কৰি দিবলৈ কৰ্তৃপক্ষক অনুবোধ কৰা হ'ল।

স্মৃতি তৰ্পণ:

১৯৬৪ চনৰ বছৰটো এটা বৰ দুৰ্যোগপূৰ্ণ বছৰ। বিশ্ববৰেণ্য নেতা, স্বাধীন ভাৰতৰ প্ৰথম প্ৰধান মন্ত্ৰী জৱাহৰলাল নেহৰুৰ বিয়োগ সমগ্ৰ বিশ্বৰ বাবেই এটি অপূৰণীয় ক্ষতি। এই বছৰ টোতেই অসম আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ কৰ্ণধাৰ কেই গৰাকীমানো স্বৰ্গগামী হয়। তেখেতসকল হৈছে—ডঃ বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা, ডঃ সূৰ্য্যকুমাৰ ভূঞা, যতীন্দ্ৰ নাথ দুৱৰা বাধানাথ ফুকন, পাৰ্ব্বতি প্ৰসাদ বৰুৱা আৰু কেদাৰ নাথ গোস্বামী। তেখেত সকলৰ আত্মাৰ শান্তি কামনা কৰি আমাৰ ভক্তি পূৰ্ণ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনাইছোঁ।

ছাত্রবন্ধু সকললৈ :

বন্ধুসকল ! আমি প্ৰত্যেকে দেশ মাতৃকাৰ একোজন সুযোগ্য সন্তান হবলৈ চেষ্টা কৰা উচিত । তাৰ বাবে আমাক লাগিব উচ্চাকাঙ্ক্ষা । মহৎ-লোকৰ আদৰ্শ লব লাগিব । নিজক সু পথেৰে চলাই নিব লাগিব । আমাৰ মাজত একতাবোধ দিনে দিনে কমি যোৱা দেখা গৈছে । তাৰ কাৰণে আমি লাহে লাহে দুৰ্বল হৈ পৰি সকলোতে পিছ পৰি গৈছোঁ । আমি সকলো বিষয়তে পটু হবলৈ যত্ন কৰিব লাগে । সাহিত্যতো আমাৰ হাত থকা দৰ্কাৰ ।

এইকণা লিখা বাবে ছাত্রবন্ধু সকলে যেন মোক উপদেশৰ জোৰোঙা মেলিবলৈ যোৱা বুলি নেভাবে । আৰু এটা অনুৰোধ আছে—আমাৰ গোটাইখিনি ছাত্র মিলি পোছাকৰোৰ ‘ইউনিফৰ্ম’ (Uniform) কৰিব লাগে ।

ব্যক্তিগত :

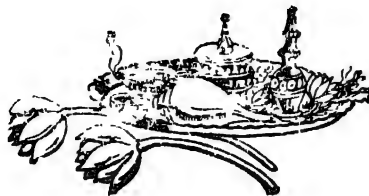
আলোচনীখন পঢ়ি কেনেকুৱা পায় নেজানো । গতানুগতিকতাৰ পৰা অলপ ফালৰি কাটি আহিব বিচাৰিছিলোঁ । কিমান দূৰ কৃতকাৰ্য্য হব পাৰিছোঁ

কব নোৱাৰোঁ ! ‘পঢ়ম’ৰ সলনি এইবাৰ আমাৰ আলোচনীখনৰ নাম স্কুলৰ নামেৰে নামাকৰণ কৰা হৈছে ।

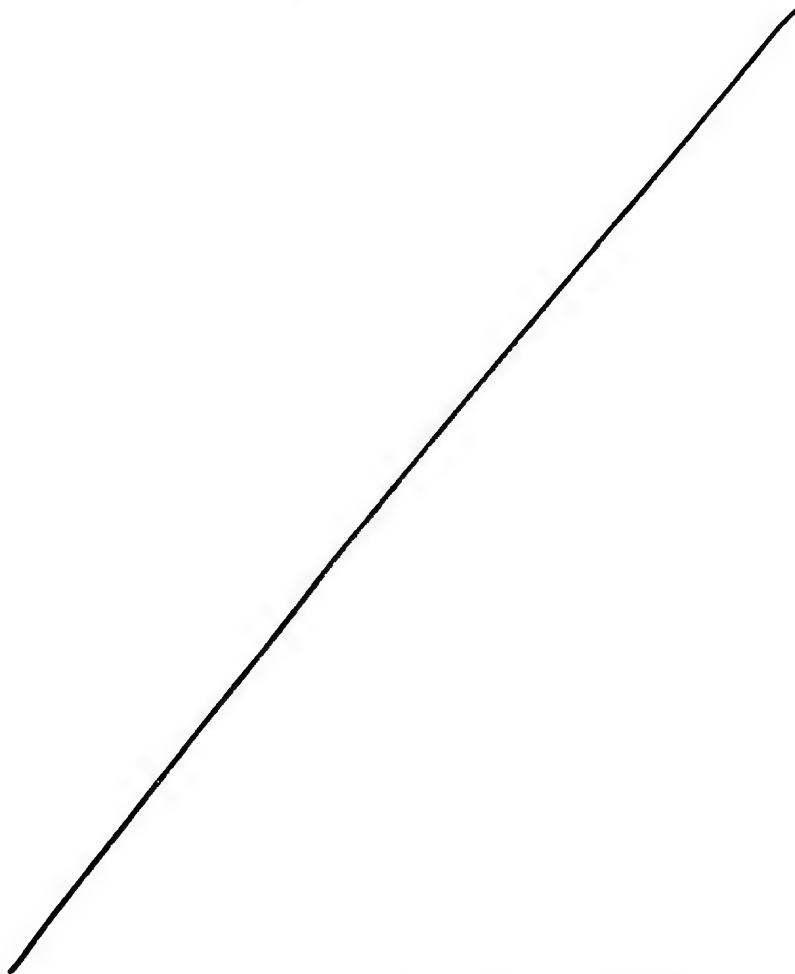
আলোচনীৰ বাবে যথেষ্ট বচনা পাইছিলোঁ । কিন্তু প্ৰায় আটাইবোৰেই প্ৰকাশৰ উপযুক্ত নহয় । বিজ্ঞানৰ যুগত বিজ্ঞান সম্বন্ধীয় এটাও প্ৰবন্ধ মোৰ হাতত নপৰাত মই সঁচাকৈয়ে দুখ পাইছোঁ । ৪র্থ, ৫ম আৰু ৬ষ্ঠ শ্ৰেণীৰ ভাইটিহঁতৰ বাবে এইবাৰ “ভাইটিহঁতৰ চ’ৰা” নামৰ এটা শাখা খুলি পেলালোঁ । ইয়াৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ কুমলীয়া মনৰ বিকাশ সাধন হলে নিজকে ধন্য মানিম আৰু লগতে আনন্দও লভিম ।

আলোচনীখনৰ সম্পাদনা কাৰ্য্যত মোক যিসকল ব্যক্তিয়ে আশানুকূপ ভাবে সহায় সহযোগ কৰিছে, তেখেতসকলৰ নাম উল্লেখ কৰি মোৰ কৃতজ্ঞতা সীমাবদ্ধ কৰাৰ দুঃসাহস এতিয়াও হোৱা নাই । এই খিনিতেই তেখেত সকললৈ আৰু প্ৰত্যেক ছাত্র আৰু লিখক সকললৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাইছোঁ । অনিচ্ছাকৃত ভুল যদি কাৰোবাৰ চকুত ধৰা পৰে তাৰ বাবে যেন মোক ক্ষমা কৰে ।

জয়হিন্দ

SIPAJHAR
GOVT. AIDED HIGHER SECONDARY SCHOOL
MAGAZINE

Editor : Naba Kumar Hazarika.
Asstt. Editor : Padma Dhar Deka.

VOL. XIII : 1964

In This Issue.

Students Duties, : 1 :

To The Keteki, A Bird of
Nature, : 4 :

Our Magazine, A Brief
Review, : 5 :

STUDENTS DUTIES

Sri Bhu-Chandra Barua B. A.
Teacher.

It is rather a very difficult task to discuss the duties of the student community in general, but it is in this my essay I wish to discuss the duties of the students particularly of the Secondary stage. The student of this stage are not strictly adults and hence physically, psychologically and socially they are not competent enough to shoulder the burden of the worldly responsibilities. In order to know the respectable meaning and cardinal values of life, when they will grow up to manhood the students are as a rule (guided by the social law and morality) always suggestible by them who are qualified, wise and efficient enough to suggest for goodness etc. In a society the efficient and capable leadership always counts and when this trait is not given proper value, then it is mere a dream to understand the real meaning of peaceful and happy life in a society.

When we have to deal with the affairs of the students we generally care to look into the students belonging to the non-urban areas whose number is increasingly great. This huge percentage of students has become a waste as well as drag on the society of which they belong when judged from every angle. Not to speak of the pathetic frustration befallen on the majority of the students, even this infection on the brilliants has become gradually greater finally leading to a state of utter helplessness.

There are no doubt innumerable external as well as internal factors which our boys (and you are the citizen of tomorrow) have become a victim to this deterioration. More or less one thing is obvious and that is absence of 'Sense of duty' and there by discipline among the student community at large and it is the deciding factor for the want of which

they can unhasitatingly be questioned.

Now then, what are the duties of the students—the students who will constitute the sound civic people of a prospecting independent country having various setbacks confronting her. The duties are innate urges which are derived by conscience. Lots of interpretations are given as to the duties and yet it can be unquestionably opined that duty to the mother country comes first. Not only to the students but for all this duty is a must, lacking which there is ruin. Netaji Bose said calling to his I. N. A. soldiers “Your first and foremost duty is to your mother country.” Other duties to the students may be said are the duties to your school and to your parents and the importance of them cannot be neglected.

What are the duties to your school? The answer may not be possible in a word. You come to school to learn—to learn everything ; which will help the growth of the man in all respects. So in this learning process you should obey and respect the established rules of the

school. Punctuality is a part of the school discipline. Therefore you the students should see that in no case this part of education is neglected. Students should not be critics to the teachers. The teachers are there to give selfless service to the student community—the pupils under them. It is the bounden duty of the students to obey their teachers and understand them.

Make hay while the sun shines is the wise saying, so the students besides minding to the relevant matters, you must read hard to make your growth steady and well balanced.

Charity begins at home Therefore the students should render service to the country having carefully handling the school properties which are the products of ours overtaxed parents toil.

The students have their duties to their parents and to their homes. They must perform all the things that fall on their way in day in and day out and perform in right earnest ; and give a helping hand to the parents in making a harmonious

---

homestead which is consisted with so many members. But in doing all these things the students should take care to do them without doing harm to their studies.

We are living in this astonishingly complex world, where changes and variations have become the order. It becomes for everybody in this world to adjust him to anything he is placed or confronted, otherwise there is no hope by which we can live as man.

Students of to-day are sure to meet with still more and more complexities falling on their way of life. If the students do not guard up henceforth they will find their future full of thorns. But that is not the goal of life. Therefore it has become the duty of the students to be up and doing to face everything seriously to any worldly task falling on their way. This is the way to success in life though not a means to an end.

To the Keteki : A bird of Nature.

Chandi Ram Saikia.
Ex-Student.

When I was sleeping in my bed
In the mid-night with my father,
With the happiness of a baby in the
Warm breast of its happy mother ;

I felt as if I dreamt a happy dream
Of a divinely bird on the tall tree,
With its sweet melodious song piercing
Through my heart, sleepy, calm and free

When I awoke in the darkness of house
I knew it was the Keteki's mysterious voice,
But not the voice of the black cuckoo
Singing happily with full throat ease

It was at the dead of night of May
Flooded with light of the full moon,
All creatures slept except that—
That heavenly bird devoted to song.

The song of the bird reminded those
Who were awakening with earthly pain
Of daily life of hard struggle—the
Pain of its heart with its song.

Oh and on in day and night both,
And reminding us our suffering.
Oh ! What is the pain or sorrow of it ?
Who knows why it goes on singing—

Oh ! poets are familiar with the Cuckoo
But do they know its pain or sorrow ?
Oh ! my dear Keteki where you go
To heaven or other land unknown !

Oh bird ! thine song leaves to us
A great curiosity of the dead past
And the kingdom of vast nature
And the greatness of God's skilful art.

Oh bird ! thine song a bliss of solitude
Sung in the silence of mid-night
Reigns all through my soft heart
Giving an unknown joy and mirth.

Thou blessed bird of April and May
Be happy and joy with thine song,
No one comes to disturb you
In such a night dangerous and long.

I am very happy in thine song
Many thoughts come out of my heart,
To describe thine greatness and song
To immortalise thine melody of night.

Our Magazine : A Brief Review.

Naba Kr. Hazarika.

Class IX. sc.

Before going to write about a Magazine we must know at first what is literature. Many a man has expressed many things about literature. Generally, by literature, we mean the new products of one's own mind, of the society and the products of the outer world through one's mind.

Magazines occupy a very responsible place in literature. The thought or the sense of literature rises in the minds of all men more or less. But due to the various obstructions of developments, the literary talents of many people are nipped in the bud. The magazines play a great part in removing these obstructions and clear the path of literary developments for the talented literary persons. Magazines contribute a great deal in the literature of all Languages of the world. All persons, young and old may enter

the world of literature through Magazines and they can learn many new things through them. The contributions of the magazines-- 'The Arunodoi', 'The Asam Bandhu', 'The Jonaki', 'The Ushu', 'The Banihi' etc., in the foundation and development of Assamese Literature can never be forgotten. The following magazines, namely 'The Awahan', 'The Ram Dhenu', 'The Nilachal', 'Amar Protinidhi', 'The Naba Yug' and such other magazines also have greatly helped in the growth and rapid development of the Modern Assamese Language and Literature.

According to the critics there are some outbursts in men's minds. These outbursts give great impetus to the writers to write about some new things, or to do some new literary works. The following are these outbursts :-

1. Self expression through writings.
2. To be a member and companion of the society.
3. To desire for imagination.
4. To feel for a literary picture in the mind.

Our school Magazine is also another image of these outbursts. The

name of our school magazine was "The Padum" previously. At the very outset this magazine was published for some years in the Manuscript condition for some unavoidable reasons. Fortunately due to the joint efforts of the teachers and the students, the first printed magazine was published in 1949 A. D.

The names of the Editors from the 1st to the 12th Edition are given below :—

1st Edition—	1949 A. D.—	Sri Naranath Bhattacharjya	
2nd "	— 1950 "	— " Siteswar Kalita	
3rd "	— 1951-52 "	— " Bireswar Sarma	} '51
		— " Bharat Ch Nath	
		— " Kaminath Saharia—	'52
4th "	— 1953-54 "	— " Kanduram Sarma—	'53
		— " Atul Ch. Sarma—	'54
5th "	— 1955 "	— " Sashidhar Nath	
6th "	— 1956 "	— " Golok Ch. Barua	
7th "	— 1957 "	— " Sarat Ch. Sarma	
8th "	— 1958 "	— " Hem Ch. Saharia	
9th "	— 1959-60 "	— " Hema Deka	
10th "	— 1961 "	— " Lakshi Deka	
11th "	— 1962 "	— " Upendra Ch. Deka	
12th "	— 1963 "	— " Rabindra Saharia	

~~~~~

The present Edition of the Magazine is 13th Edition, 1964. From this Edition the name and the Block-photo on the front page of the Magazine have been changed with the unanimous opinion of the members. The magazine has been renamed as —“The Sipajhar Govt. Aided Higher Secondary School Magazine”, instead of “The Padum”. In this connection we may quote our Late Prime Minister Nehru as “Nobody can be static in

the dynamic world.” This time the photo of the first Prime Minister of Free India, and a great world leader Late Jawaharlal Nehru has been placed in the front page to preserve his memory. But infuture this may be changed.

At last I hope that our Magazine will continue every year. Also, I hope, it will occupy an important place in the field of literature.

Thanks.

=====

EXECUTIVE COMMITTEE

Student Parliament, Sipajhar H. S. School.

Session—1964

Sri Bhumidhar Hazarika B. A. Head Master (President)

Sri Bidya Ram Sarma Sastri, Vice President.

Dinabandhu Sarma, Prime Minister.

Jiban Chandra Nath, Deputy Prime Minister.

Class Representative :-

Bhupendra Narayan Konwar	X A	Ganeswar Sarma	VII D
Siba Prasad Bhattacharyya	X B	Ganesh Chandra Bania	VI A
Jogendra Nath Bora	IX A	Md. Sahjahan	VI B
Riajuddin Ahmed Barua	IX B	Kumud Chandra Saharia	VI C
Chandi Ram Barua	VIII B	Shah Alam Shettar	V A
Barkat Ali	VIII C	Mukul Kumar Saharia	V B
Bhabani Charan Das	VII A	Kamaleswar Kalita	IV A
Bhadra Kanta Hazarika	VII B	Kamaleswar Saikia	IV B
Durlav Chandra Deka	VII C		

Functionaries of the Student-Parliament

Session—1964

Dinabandhu Sarma--	Prime Minister.
Jiban Chandra Nath—	Deputy Prime Minister.
Siba Prasad Bhattacharyya—	Education Minister.
Kailash Kumar Bhuyan—	Cultural Minister.
Bhadra Kanta Hazarika—	Deputy, Cultural Minister.
Sasidhar Sarma—	Health Minister.
Naba Kumar Hazarika—	Editor, Magazine.
Padma Dhar Deka—	Asstt. Editor, Magazine.
Sasi Prasad Saharia—	Secy. Study Circle.
Jogendra Nath Bora—	Debating Secretary.
Rudreswar Deka—	Asstt. Debating Secy.
Birendra Kr. Sarma	} Joint, Secy. Music Section.
Baputi Bania	
Niladhar Nath—	Football Captain.
Riajuddin Ahmed Barua—	Asstt. Football Captain.
Thaneswar Bhuyan—	Volley ball Captain.
Md. Tabibulla—	Cricket & Badminton Captain.

Magazine Editorial Board.

Sri Bidya Ram Sarma Sastri,—	President.
Naba Kumar Hazarika—	Editor.
Padmadhar Deka—	Asstt. Editor.
Kailash Kumar Bhuyan—	Cultural Minister.

Members of the Sub-Committee of Student Parliament.

Naba Kumar Hazarika,	IX A	Sasi Prasad Sarma,	IX C
Padma Dhar Deka,	IX A	Niladhar Nath,	IX C
Kailash Kumar Bhuyan,	IX A	Birendra Kumar Sarma,	VIII A
Thaneswar Bhuyan,	IX A	Baputi Bania,	VIII C
Rudreswar Deka,	IX B		
Sasidhar Sarma,	IX C	Md. Tabibullah,	VIII C

The End.